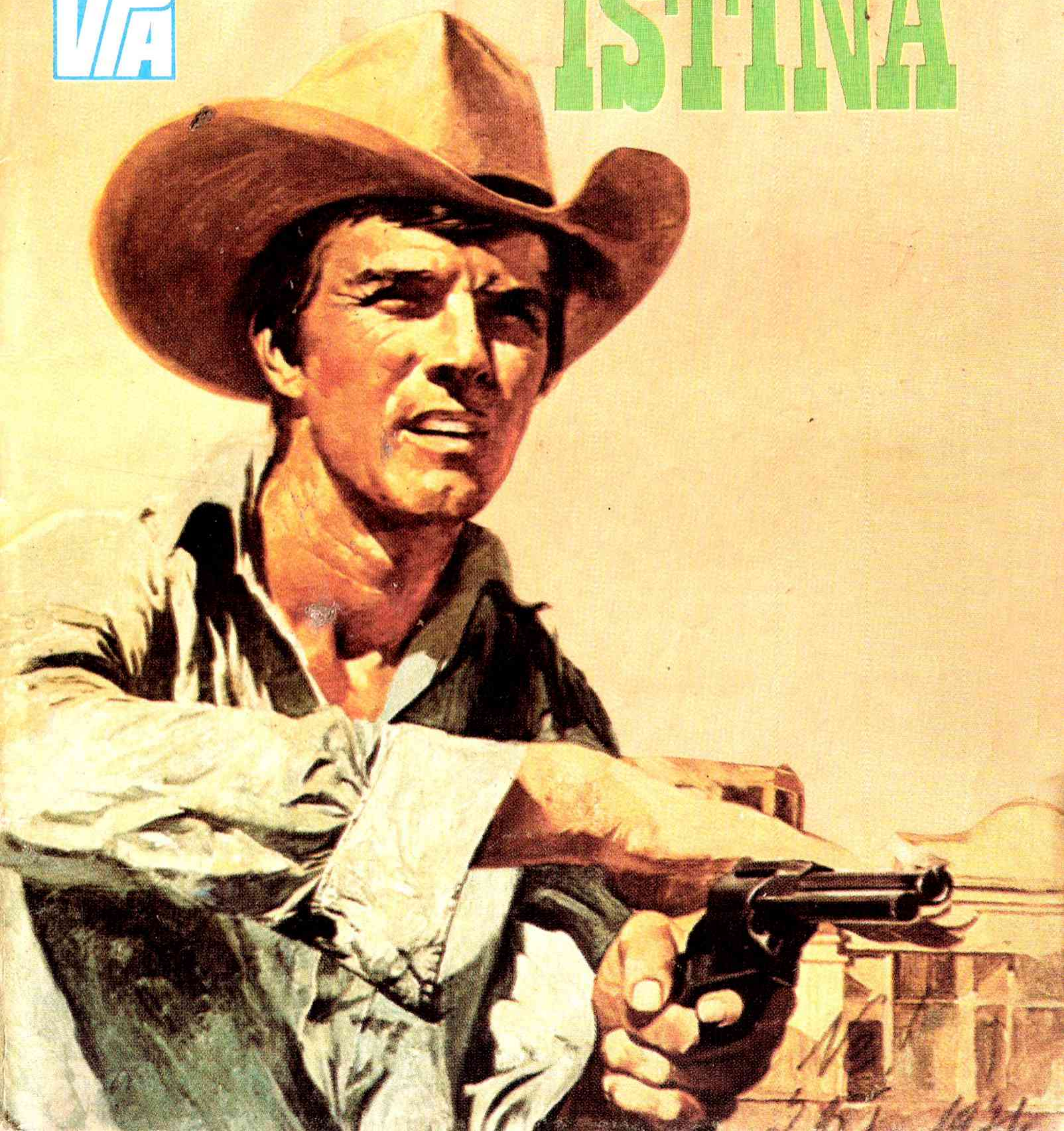

Frank Saboth:

GORKA ISTINA

Frank Saboth

GORKA ISTINA

VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA

Glavni i odgovorni urednik Milivoj Pašiček
Izdavač: NIŠPRO VJESNIK (v. d. predsjednika
Poslovnog odbora Vjekoslav Koprivnjak) –
OOUR Informativno-revijalna izdanja (v. d.
direktora Božidar Radman)
Predsjedavajući Savjeta: dr Ivan Krtalić
Adresa redakcije, izdavača i tiskare: 41000 Za-
greb, Avenija bratstva i jedinstva 4
Telefoni: 041/526-099, 515-555 i 519-555
Telex: 21 121 YU VSK
Kolegij redakcije: Berislav Grabušnik (graf. ur.),
Marija Jurela (urednik), Pavle Lugarić (zamjenik gl.
i odg. urednika), Milivoj Pašiček, Biserka Pupavac
(pomoćnik gl. i odg. urednika)
Tisak: NIŠPRO »Vjesnik«, OOUR Novinska rotaci-
ja i OOUR TM

LASO
717

Urednik: Ana Hrastović
Grafički urednik: Ivica Bartolić
Tehnički suradnik: Branka Ožegić

Frank Saboth: Gorka istina
Recenzija: Božidar Stančić
Copyright: VPA
Franjo Sabo

Laso broj 717 izlazi 10. 7. 1987.
u nakladi od 66.000 primjeraka.

Zaustavio se ispred saluna pokraj grede za privezivanje konja i sjahao. Držeći uzde u rukama, pogledao je svoju prašnjavu odjeću, tko zna otkad neopranu, i protrljao nekoliko dana staru bradu, a onda zažmirio i stajao tako nekoliko trenutaka.

Napokon se polako okrenuo i otvorio oči. Pogledom obuhvati ulicu, zatim ljude koji su stajali u sjeni. Sve je ostalo gotovo isto kao i onda kad je otišao: iste stare oronule kuće kraj iste velike prodavaonice Bena Losterna, isti ljudi koji su ga gledali isto onako sumnjičavo. Sve je bilo i sto kao i prije četiri godine. Čak je i prozor na kući staroga konjušara bio razbijen. Činilo mu se da je ovdje vrijeme stalo i da nikad nije napustio ovaj grad.

Neki čovjek prode kolima i pogleda ga. James je poznavao to lice, ali se više nije mogao sjetiti imena. Čovjek produži ne ogledavajući se.

James polako prijede dlanom preko čela. Osjećao je neku slabost u trbuhu i u nogama. Progutao je slinu. Četiri su mu godine otišle u nepovrat, četiri se godine želio vratiti u Stokery, a sad više nije bio siguran da li je dobro postupio. U očima mu se mogla zapaziti mješavina mržnje i žalosti.

Pljunuo je u prašinu i okrenuo se prema salunu. I on je ostao isti. Iz prostorije su se čuli nepoznati glasovi. Privezao je konja za gredu i stao na nogostup. Daska zaškripi pod njegovom nogom.

Gurnuo je pokretna vrata i ušao.

Četiri čovjeka sjedila su za stolom u desnom kutu i kartala. Za tezgom su stajala još dvojica. Jedan se okrene i pogleda ga. Nije skrivao iznenađenje. Brzo nešto šapne čovjeku kraj sebe, pa se i on polako okrene.

Mogao je imati trideset godina, možda i nešto manje, bio je obučen u kaubojsku odjeću pomalo prljavu od prašine i znoja, ali je na njemu bilo nešto što je pokazivalo da John McTroney, kako se zvao, nije običan gonič krava. Bio je to njegov, za običnog kauboja prenisko pripasan revolver na desnoj strani. Odmjerio je Jamesa od glave do pete:

— Vratio si se — nasmiješio se — Ipak si došao...

Jamesa te riječi podsjetile na prvi dolazak u Stokery.

I

James je stajao kao opčinjen. Djevojka s kojom se gotovo bio sudario kad je izlazila iz dućana bila je veoma lijepa. Imala je dugu plavu kosu i bila je obučena u crvenu kariranu košulju. Nosila je hlače, što baš i nije bilo uobičajeno, ali je to još više isticalo njenu ljepotu. Držala je u rukama vrećicu brašna, a za njom se gegao stari kauboj noseći još neke sitnice.

— Mogu li pomoći? — upitao je James ne skidajući pogleda s nje.

Podigla je glavu jer je bio viši od nje i pogledala ga u oči. Svakim mu se trenutkom činila sve ljepšom.

— A zašto biste mi pomogli? — upitala je.

Nije odgovorio. Pružio je ruke da uzme brašno i da ga ubaci u kola što su stajala pred dućanom.

Iza njegovih leđa netko otkoči revolver.

— Drži što dalje od nje svoje prljave ruke, momče — rekao je netko prijetećim glasom.

James se odmakne jedan korak od djevojke i polako se okrene. Pred njim je stajao nepoznat čovjek i držao u ruci revolver uperen u njega. Pokazao je vrhom cijevi Jamesu da se još malo odmakne od djevojke.

— Htio sam samo pomoći — reče James.

— Sreća je što sam se na vrijeme vratio iz saluna — glas mu je i dalje bio prijeteći. — Ako se ikad sretnemo, ne pokušavaj ništa slično jer ću te ustrijeliti kao psa. Na moju sestru nitko neće staviti svoje prljave ruke...

Vidio je kako je djevojka mrko pogledala brata, ali ništa nije rekla. Uspela se na kola i spustila vrećicu. Stari kauboj, koji je stalno sumnjičavo pogledavao Jamesa, uspne se za njom i prihvati uzde.

— Ipak vam hvala — reče djevojka i prkosno pogleda brata koji je još stajao na istom mjestu s revolverom u ruci.

James samo kimne. Stari kauboj zamahne bičem i kola krenuše. Čovjek spremi revolver za opasač.

— Slijedeći put ću pucati bez opomene — zaprijetio je još jedanput, a onda se okrenuo i ušao u salon.

James je stajao na istom mjestu i gledao za kolima. Prodavač izađe iz radnje i stane kraj njega.

— Zgodna je, zar ne? — upita.

— Tko je ona? — upita James umjesto odgovora.

— Vidi se da ste odnedavno ovdje — odvrati prodavač. — To je Michelle McTroney, kći najbogatijeg čovjeka u okolici, a onaj što vam je prijetio njen je brat John.

Netko nešto vikne iz prodavaonice i trgovac uđe.

James izvadi cigaretu i pripali je.

Polako je pušio i čekao da trgovac napiše račun. Naslonio se na zid prodavaonice i gledao u smjeru u kojem je otišla djevojka. Zaista mu se bila svidjela na prvi pogled. Popušio je cigaretu i bacio je u prašinu, pa ušao. Trgovac je upravo računao cijenu robe koju je mladić bio kupio. Kratko ga je pogledao, pa nastavio računati.

— Pripazite se Johna McTroneyja — reče ne skidajući pogleda s papira pred sobom. — Može biti vrlo neugodan kad ga netko naljuti, a nije ga teško naljutiti kad je njegova sestra u pitanju...

James ne odgovori. Platilo je i uspeo se u svoja kola koja je bio ostavio u dvorištu prodavaonice. Pripalio je još jednu cigaretu, pa potjerao konje prema ranču.

Još je izdaleka opazio oca kako nešto radi oko ograde. Ben Powers, njegov otac, bio je vrijedan čovjek. Kako je i sam govorio, život bi mu bio nezamisliv bez rada. Godinama je radio svakojake poslove i napokon je uspio uštedjeti toliko da kupi ovaj mali ranč blizu Stokeryja i sad je radio, a posla je bilo nepretek, danonoćno, da bi ga malo doveo u red. Zgrade i dvorište bili su zapušteni jer se bivši vlasnik ranča odavno odao alkoholu i ranč mu je služio samo kao prenoćište kad bi ponekad navratio.

— Ima li što nova u gradu? — upitao je sina kad se zaustavio u dvorištu.

— Nema — odvrati James. — Sreo sam Johna McTroneyja.

— Našega velikog susjeda? Kako ti se svida u Stokeryju? Već smo dva mjeseca ovdje a još nijedanput nisi otišao da se malo zabaviš. Nije li ti dosadno na ranču?

— Bit će vremena za sve kad završimo poslove oko kuće — reče James, i počne skidati s kola kupljenu robu.

Unijeli su sve u kuću, pa sjeli na prag. Dugo su šutjeli, a onda će otac:

— Razmišljao sam posljednjih dana, sine... Možda bi zaista trebao više odlaziti u grad... Ne bih želio da pomisliš da te nagovaram, ali...

Dvadeset četiri su ti godine, vrijeme ti je da se i oženiš... Kad sve sredimo, ovoj će kući trebati ženska ruka...

I nesvjesno Jamesu proleti pred očima lik Michelle McTroney i on zatrese glavom da otjera tu sliku. Bila je prebogata da bi se mogao zanositi razmišljanjima o njoj. Ka bi se čak i on njoj svidio, njen otac i brat bi se odmah spriječili bilo što što njima nije po volji. James je bio siguran da on i njemu slični nisu podobni za Michelle u očima njenog brata i oca. Uzdahnuo je.

– Bit će vremena i za to – odvrati suho.

Otac ne reče ništa. Pride opet ogradi, uzme čekić i nastavi raditi. James se naslonio na dovratnik i izvadio cigaretu gledajući neodređeno pred sebe.

Sunce se polako približavalo zapadu. Večerali su, i James izide u dvorište, zatim ode u staju i osedla konja. Kad ga je izveo, otac je stajao na pragu.

– Ideš u grad? – upitao je.

– Ne znam, možda – James je odmahnuo glavom. – Projahat ću oko ranča, a onda možda odem i u grad, iako sumnjam. Ne mogu tamo pronaći ništa što bi me zanimalo...

Ben Powers ne reče ništa. Stajao je naslonjen na dovratnik i gledao za sinom.

James je polako jahao, bez cilja, jer je osjećao potrebu da bude sam, potrebu koja je u posljednje vrijeme postajala sve češća i sve snažnija. Sjahao je zatim i legao na zemlju. Pripalio je cigaretu i povukao dim. Razmišljao je da li da ode u grad ili ne. Napokon je zaključio da je bolje da ne ide, bacio opušak i opet uzjahao. Tada je u daljini ugledao jahača. Na ovoj ga udaljenosti nije mogao prepoznati, ali mu to i nije bilo osobito važno. Čekao je da se jahač približi, jer je bilo očigledno da ide baš prema njemu. Nesvjesno je primakao ruku bliže revolveru i dotakao držak.

Onda je zinuo od iznenadenja. Bila je to Michelle McTroney. Zaustavila se nekoliko koraka od njega i

pozdravila. James ju je gledao kao oduzet.

– Otkuda ti ovdje na našoj zemlji? – upitala je srdačno.

– I ovo je zemlja McTroneyjevih? – bio je zbunjen. – Nisam znao. Jahao sam bez cilja i ovdje sam se zaustavio da popušim cigaretu. Sad idem kući.

– Dolaziš li na svadbu Lindi Sanders? – upitala je.

– Ne. Tko je Linda Sanders? Ne poznajem je.

– Naša susjeda s istoka. – Pomišljala je konja po vratu. – Udaje se u subotu i rekla je da će zvati sve doseljenike s rančeva jer nas nema mnogo. Mislila sam da je i tebe zvala...

– Ne, nije.

– Možda i ne zna da ste se nedavno doselili. Reći ću joj.

– Možda se tvojem bratu ne bi svidjeloda me opet sretne – rekao je jetko.

– Nije on tako loš kakvim se želi pokazati. Vidjet ćeš uskoro da su momci ovdje prilično neotesani, pa ćeš možda razumjeti njegovo ponašanje.

Kimnuo je, iako se u sebi nije složio s njenim mišljenjem. Njenog je brata sreo samo jedanput, ali mu je i to bilo dovoljno da izgradi svoje mišljenje. Bio je siguran da je John McTroney čovjek koji traži nevolje.

Dugo su šutjeli.

– Moram ići – rekla je tada Michelle. – Uskoro će mrak.

Okrenula je konja i mahnula u znak pozdrava. Gledao je za njom kako nestaje u rumenilu ljetnog predvečerja.

Polako je okrenuo konja i potjerao ga prema ranču, iako se trudio, cijelim putem do kuće nije uspio misliti ni na što drugo osim na Michelle. Bila je tako lijepa i poželjna.

Jahao je polako. Kad je stigao kući, već se bilo smračilo.

*

Osjećao je da je popio više nego što je trebalo. Sada mu je bilo žao što je uopće dolazio u grad, što je poslušao očev savjet da ode u Stokery. Sad je bio u onom stanju kad

mu je bilo svejedno i kad bi se na-
jradije bio smijao iako nije imao
razloga za to. Ali nije se mogao za-
varati. Razlog zbog kojeg je došao
u grad bila je Michelle. Nadao se da
će je opet sresti. Međutim, nije mu
se posrećilo.

Otišao je u salun. Bilo je prerano
da se vrati kući i popio je jedno pi-
vo, pa drugo, pa treće... Nije pio iz
nekog određenog razloga već da
mu prođe vrijeme i nije ni osjetio
kad se napio... Sad je stajao za tez-
gom, gledao u čašu, tko zna kojeg
piva po redu, i pušio cigaretu.

U salunu nije bilo mnogo ljudi.
Čudio se tome misleći da je, kao i
u većini drugih gradova, u saluni-
ma uvečer gužva jer nije bilo dru-
gih mjesta za zabavu.

S ulice se začuo topot kopita koji
je zamro pred salunom. Nakon ne-
koliko trenutaka u salun uđe John
McTroney s još dvojicom. Stali su
za tezgju nekoliko koraka od Jame-
sa, naručili su piće i počeli nešto
tiho razgovarati.

James ispije svoje piće i krene.
Bio je već stigao do vrata kad netko
iza njegovih leđa reče:

– O, koga to imamo čast vidjeti!

James se polako okrene. McTrone-
y je stajao ledima naslonjen na
tezgju i podrugljivo ga gledao. I
ostala dvojica su se okrenula i gle-
dala ga.

– To je onaj zavodnik kojem se
svida moja sestra. – McTroneyjev
glas je i dalje bio podrugljiv. – Ne-
maš večeras sreće, prijatelju. Mic-
helle nije dolazila u grad.

James ga je šuteći gledao. Osje-
ćao je kako u njemu raste bijes.
Gledao je ljutito toga nadmenog
čovjeka koji je očigledno uživao u
tome da ga izaziva. Pokušao se ma-
lo smiriti. Bacio je opušak na pod.

– Htio sam onda samo pomoći
– nastojao je da mu glas bude što
smireniji.

John McTroney je prasnuo u smi-
jeh. Ostala dvojica su ga pogledala,
a onda se i oni počnu smijati. Izne-
nada, kao što se i počeo smijati,
McTroney se uozbilji. U njegovu se
pogledu mogla vidjeti mržnja.

– Dobro si prošao, momče –
procijedio je. – Nemoj nikada za-
boraviti što sam ti rekao: nemoj da
te vidim blizu moje sestre...!

Da li je to bilo zbog pića koje je
popio, James nije znao, ali te su mu
McTroneyeve prijetnje odjedanput
bile smiješne. Primaknuo je ruku
bliže revolveru.

– A što ako te ne poslušam,
momče? – dobacio je izazivački
naglasivši posebno posljednju riječ.

McTroneyjevo lice je počelo mije-
njati boju. Usne su mu se stisnule
u tanku crtu. Njegova se desnica
opasno primakla dršku revolvera.

– Ne izazivaj, Powerse – zare-
žao je. – Ubit ću te ako te vidim
blizu Michelle. Nemoj to zaboraviti
ako želiš živjeti.

– Ne plašim te se ni najmanje. –
James je osjetio neodoljivu želju da
McTroney potegne revolver. – Ako
mi se ona ikad bude svidjela, ja ću
joj to reći bez obzira na tebe ili bilo
koga drugog...

– Ovo nisi smio reći, Powerse –
McTroneyjev je glas postao opasno
tih. – Bolje bi ti bilo da si šutio.

Ruka mu je bila uz sam držak
oružja. James proguta slinu. Shva-
tio je i sam da je pretjerao. Dvojica
koji su bili s McTroneyjem također
su približili ruke oružju i netremice
gledali Jamesa.

– Ovo nisi smio reći, Powerse –
ponovio je prijeteci John McTroney.
– Ubit ću te zbog ovoga...

U salunu je odjedanput zavlada-
la grobna tišina.

Dvojica kauboja su se odmaknu-
la po jedan korak od McTroneyja i
malo raširili noge. James još jedan-
put proguta slinu i nesvjesno ko-
rakne unatrag.

Sad je bio potpuno trijezan. Kap-
ljica znoja mu se skotrljala niz leđa.
Usta su mu se iznenada osušila.
Liznuo je gornju usnu.

Iza njega zaškripi stolica. Brzo se
okrenuo. Trojica muškaraca su
ustala i stala uz njega. Jedan od
njih, visok čovjek guste crne brade,
stao je Jamesu s desne strane i po-
drugljivo pogledao McTroneyja.

– Pijan si, Johnny – reče. – Ni-
koga ti nećeš ustrijeliti jer si tako

pijan da jedva stojiš na nogama. Ovaj ti mladić ništa nije učinio i on će sad otići...

James je zbunjeno gledao bradonju. Nikad ga dotad nije vidio, a sad mu je pomagao.

McTroneyjevo lice se razvuklo u ružnu grimasu. Prostrijelio je pogledom čovjeka s bradom i ostalu dvojicu koji su bili s njim, pogledao Jamesa i onda opet bradonju.

— Nitko ne smije sa mnom tako govoriti, Buxtere! — viknuo je. — Nitko to ne smije!

— Ti si prokleta pijanica, Johnny — izazivao je i dalje muškarac s bradom.

— Nosi se do vraga, Buxteru! — vrisnuo je John McTroney. — Zašto se miješaš u ovo?!

Bradonja ne odgovori odmah. Činilo se da uživa u McTroneyjevu bijesu. Nagnuo je glavu unatrag i podrugljivo rekao:

— Ne volim nepotrebno ubijanje, Johnny.

— Ne zovi me Johnny, do vraga! — viknuo je bijesno McTroney i stisnuo šake. — A što ako ja ne želim odustati i ipak ustrijelim Powersa?

Bradonja ga je i dalje promatrao podrugljivo. Zažmirio je na jedno oko i odmahnuo glavom:

— Ti to nećeš učiniti, Johnny. Ne, ti to nećeš učiniti...

— Nemoj me izazivati, Buxtere. — McTroneyjev je glas opet postao prijeteći. — Ako je potrebno, ustrijelit ću i tebe. Budi siguran u to.

Opet je vladala grobna tišina.

James pogleda krajičkom oka bradonju i dvojicu ljudi kraj njega, a onda McTroneyja. Zakoračio je dva koraka prema njemu i raširio noge.

— Nije mi potrebna ničija pomoć — rekao je. — Ja nisam tražio gužvu, McTroney, već ti. Nije mi do pucnjave, ali ako ti to želiš, stojim ti na raspolaganju...

Njegov vlastiti glas činio mu se tako dalek i tako stran. Da li je on to zaista bio rekao, i to još tako hladnokrvno? U koljenima je osjetio slabost.

McTroney ga oprezno pogleda, a onda pogleda preko Jamesova ra-

mena prema Buxteru. Nekoliko je trenutaka stajao neodlučno, a onda tiho opsuje. Vidjelo se da je u velikoj nedoumici što da učini.

Svaka je sekunda bila duga kao vječnost.

Napokon se John McTroney opusti. Još jedanput je pogledao Jamesa i Buxtera, a onda uzeo svoje piće i pošao pokraj njih. Ostala dvojica pođu za njim. Sjeli su za jedan stol u kutu i stavili piće pred sebe.

James olakšano odahne. Činilo mu se da je golemi teret pao s pleća. Okrenuo se Buxteru i pogledao ga zahvalno. Onda je izvadio cigaretu i pripalio je.

— Još ćemo se mi sresti, Powerse! — čuo se supijani McTroneyjev glas kad je već bio izišao.

Buxter se glasno nasmijao.

Svježina noći godila je Jamesu. Uzjahao je konja i potjerao ga prema ranču. Bolje bi bilo da je, kao i dosad, ostao kod kuće. Nije trebao mnogo da upadne u gadnu gužvu...

Kad je stigao kući, bilo je već prilično kasno. Ipak, u sobi je još gorjelo svjetlo. Kad je ušao, otac je sjedio za stolom i pušio lulu. Pogledao je sina.

— Kako je bilo u gradu? — upitao je.

James nije odgovorio. Samo je neodređeno slegnuo ramenima, pa sjeo s druge strane stola.

— Dolazila je neka djevojka, Linda Sanders se zove — reče Ben Powers. — Poznaješ li je?

James odmahne glavom.

— Udaje se u subotu i pozvala nas je na svadbu — nastavio je otac. — Rekla je da je zvala sve susjede, pa i nas. Nije ni znala da smo se doselili...

— Što ti misliš? Da odemo?

Ben Powers je zamišljeno otpuhnuo dug dim.

— Mislim da bismo trebali — reče. — Ovdje nema baš mnogo prilike za zabavu i ovakvi su događaji rijetki. Čak ako ja i ne odem, ti bi morao...

James je odsutno kimnuo. Da, morao bi ići. Tamo će biti i Michelle. Tako bi je volio vidjeti... Ali tamo će biti i njezin brat John, s ko-

jim je večeras imao sve prije nego ugodan susret. Dvoumio se što da učini. Još su dva dana pred njim. Imat će još dovoljno vremena da odluči. Uzdahnuo je i ustao.

– Još ću razmisliti – rekao je.

* * *

Činilo mu se da mu je to najljepša večer u životu. Bilo mu je teško odlučiti se da ode na svadbu, ali sad je vidio da se nije imao zbog čega pokajati. Gotovo cijele večeri bio je s Michelle, koja je, kao i on, došla sama. Bio je svjestan da mu se ona svakim trenutkom sve više sviđa.

– Zašto tvoj brat nije došao? – upitao ju je.

– Ne znam. Rekao je da ima posla u gradu, ali to za mene nije pravi razlog. Mogao je to odgoditi. Rekao je da će doći po mene oko ponoći.

– Sad je već blizu jedanaest sati – rekao je razočarano. – To znači da uskoro moraš ići.

– Da, tako je – i ona je izgledala pomalo razočarano. – Moram ići sad kad je najljepše.

Zašutjeli su. Odjedanput kao da više nisu znali što bi rekli jedno drugom. Zagledala se nekamo u zemlju.

– Tvoja je majka umrla? – upitala je tiho.

– Da, pri porođaju – odvrato je. – Živim samo s ocem...

Uzdahnuo je i pogledao nekamo preko njenog ramena. Ponovo su šutjeli. Glazbenici su upravo uzimali svoje instrumente nakon odmora.

– Hoćemo li još plesati? – upitao je.

Kimnula je i ustala. Pošli su prema sredini dvorišta. Tko zna koji put te večeri glazbenici su zasvirali »My darling Clementine«.

Iznenada je glazba utihnula. Nastala je čudna tišina, tišina koja kao da je najavljivala nevolje.

James se okrene. John McTroney i još trojica ljudi stajali su nekoliko koraka od njega. McTroneyjeve oči odavale su mržnju. I nesvjesno se James odmakne jedan korak od Michelle. Zbog buke nije čuo kad su stigli McTroney i pratnja.

– Rekao sam ti da te više neću opominjati, Powerse – zarežao je McTroney. – Bolje bi ti bilo da si poslušao.

Skočio je prema Jamesu zamahnuvši desnicom. Udarac pogodi Jamesa u bradu i on zatetura. McTroney još jedanput zamahne, ali se James izmakne u stranu.

– John, ne čini to! – vrisnula je Michelle.

McTroney se nije obazirao. Lica iskrivljenog od mržnje još jedanput zamahne prema Jamesu, ali i ovaj put promaši.

– Ne želim svadu – James je pokušao smiriti McTroneyja. – Ne želim se tući s tobom.

– Sada je prekasno za kajanje, Powerse – procijedio je ljutito McTroney. – Trebao si prije misliti na to.

Zamahnuo je i udarac opet pogodi Jamesa u bradu i on zatetura. McTroney nije namjeravao odustati. Priskočio je i opet zamahnuo, ali je James sada bio brži. Njegov udarac pogodi McTroneyja u čeljust i krv poteče mladiću niz usne. Slijedio je još jedan snažan udarac u trbuh i McTroney zatetura i sruši se na zemlju.

– Neka netko nešto poduzme! – vrištala je Michelle. – Rastavite ih!

John McTroney se osloni na lakat lijeve ruke, a dlanom desne obriše krv s usana. Pogledao je krv na ruci, a zatim pogleda Jamesa pogledom zamagljenim od mržnje.

– Ubit ću te zbog ovoga – zastejnjavao je.

Njegova je ruka polako posegnula prema boku. Michelle je i dalje vrištala. Nekoliko je ljudi pritrčalo i stalo između Jamesa i McTroneyja. McTroney skoči na noge.

– Maknite se! – viknuo je. – Ubit ću ga! Udario me je!

Richard Sanders, Lindin otac, izdvoji se iz skupine koja je stajala između njih dvojice i pride McTroneyju. Bilo je očigledno da je ljutit.

– Nikoga ti nećeš ubiti – rekao je i bijesno stisnuo šake – barem ne na svadbi moje kćeri. Kad se sljedeći put budete sreli, možete napuniti olovom jedan drugog do mile volje, ali ovdje to nećete učiniti!

John McTroney bio je pokoleban. Michelle mu pride i uhvati ga za ruku, gledajući ga molećivo.

— Molim te, John, nemoj to učiniti... meni za ljubav...

McTroney se ugrizao za donju usnu. Teško je disao. Nekoliko je trenutaka gledao Michelle, pa Sandersa, pa opet sestru. Onda je uhvati za ruku i šuteći se okrene. Povukao ju je za sobom i podigao na konja, a onda i sam uzjahao. Još je jedanput pogledao sve pisutne, a onda bez pozdrava okrenuo konja i potjerao ga u noc. Trojica njegovih ljudi uzjaše i podoše za njima.

— Njena je dvokolica ostala ovdje — reče neki čovjek.

— Doći će sutra po nju — odvratio je odsutno Richard Sanders, a onda se okrenuo uzvanicima i što je mogao veselije viknuo: — Sve je dobro završilo, ljudi! Veselite se i dalje sa mnom, sve do jutra!

Glazbenici udariše po instrumentima što su mogli glasnije i opet se vrati prijašnja ugodna atmosfera. James se izdvoji iz gužve i sjedne na klupu na kojoj je prije sjedio s Michelle. Zapalio je cigaretu i duboko povukao dim. Unatoč ovom neugodnom događaju, ipak je bio dobro raspoložen. Gotovo se mogao zakleti da se i on svida Michelle kao i ona njemu, i ta mu je pomisao zagrijala srce.

Richard Sanders mu pride i sjedne pokraj njega.

— Čini se da si gadno naljutio McTroneyja — reče. — I stari Lew McTroney će pobjesniti kad čuje što se dogodilo. Sin mu je vrlo osvetoljubiv i... možda bi bilo bolje da ostaneš ovdje, kod nas, do jutra...

— Ne plašim se — odvratio je hladno James.

— Nije to strah već opreznost... Oprezni dugo žive, a hrabri vrlo lako mogu završiti s metkom u leđima...

— Hvala vam, gospodine Sanders, što se brinete za mene, ali nema razloga za strah... McTroney će uskoro stići na svoj ranč i tamo cijele noći ostati.

Sanders je nemoćno slegnuo ramenima i raširio ruke:

— Opomenuo sam te... poznajem ga duže nego ti, i njega i njegova oca i znam kakvi su...

Sanders uzdahne i ustane. Polako je pošao prema ostalim uzvanicima odmahujući glavom.

James je gledao za njim. Možda je u Sandersovim riječima bilo i istine, dapače, to je bilo vrlo vjerojatno. Popušio je cigaretu i opušak bacio u mrak.

Pozdravio se zatim s domaćinima i uzjahao. Vidio je kako ga Richard Sanders zabrinuto gleda. Gotovo se i predomislio, gotovo je odlučio ostati do jutra, ali nije želio odustati sad kad je već bio u sedlu, pa da pokaže da se ipak plaši. Sve će biti u redu, berem se nadao.

Noć je bila bez mjesečine. Jahao je polako nastojeći ostati miran jer je imao neugodni dojam da mu je netko iza leđa. Širom otvorenih očiju gledao je u tamu pred sobom. Jedva se suzdržao da ne izvadi revolver i s njime u ruci nastavi put. Želio je sam sebe uvjeriti da ga nije strah. Ipak, činilo mu se da topot koraka njegova konja čuje miljama daleko.

Stigao je i na pola puta, a ništa se nije dogodilo. Malo mu je odlanulo...

Iznenada neka crna sjenka skoči s njegove lijeve strane i zgrabi ga za nogu. Prije nego što se uspio snaći, našao se na zemlji. Čuo je kako topot kopita njegova konja nestaje u daljini, a onda se kiša udaraca srušila na njega.

Pokrio je rukama glavu dok su udarci pljuštali sa svih strana. Trojica su ga nemilosrdno udarala rukama i nogama sve dok James nije ostao nepokretno ležati na zemlji. Nisu progovorili nijedne jedine riječi. Čulo se samo njihovo ubrzano disanje i Jamesovo stenjanje dok su ga udarali.

— Upali šibicu — reče netko.

Slabi plamen obasje lice Johna McTroneyja i dvojice ljudi koji su bili s njim na Sandersovu ranču.

— Prokletnik — zlobno se nasmi-
jao McTroney i primaknuo šibicu Jamesovom nepokretnom tijelu. — Dobio je što je tražio. Neka vidi što

znači stati na žulj McTroneyjevi-
ma...

Plamen šibice se ugasi.

— Hajdemo, momci — rekao je McTroney — Joseph i moja sestra zacijelo su već odavno na ranču.

Čulo se kako odlaze, a onda se uskoro negdje u daljini čuo i topot konja.

Tko zna koliko je vremena prošlo dok James nije otvorio oči. Sve ga je boljelo. Još je bila noć i nije ništa vidio. Pokušao se uspraviti na laktove, ali nije imao snage. Zastenjao je i srušio se u prašinu.

Činilo mu se da netko dolazi i pažljivo je osluhnuo. Ništa. Prošlo je nekoliko minuta i opet mu se učini da nešto čuje... Da, netko je dolazio. Zastenjao je i još jednom se pokušao uspraviti na laktove, ali ni ovaj put nije uspio.

Nepoznati se polako približavao. Kad je došao bliže, zaustavio se, zatim je zastao nad Jamesom i sjahao. U ruci je imao pušku.

Upalio je šibicu i osvijetlio Jamesovo lice. Bio je to njegov otac. Okrenuo je sina na leđa.

— Oh, jadni moj, — prošaputao je.
— Što su ti to uradili?

*

Glasno rzanje konja odjeknulo je kroz noć. James je otvorio oči i skočio na noge. Otac je već stajao pokraj prozora i zapanjeno gledao van.

— Gori staja! — viknuo je otac i brzo se vratio k svojem krevetu iznad kojeg je visila puška.

Uzeo je oružje i vratio se do prozora. Nanišanio je i opalio u noć. Netko je glasno opsovao i sljedećeg trenutka metak razbije prozor.

Ben Powers opsuje i opet zapuca u mrak. James, koji je stajao pored drugog prozora, također opali. Čovjek kojeg je gadao prigne se i pobjegne u zaklon.

Uz preplašeno rzanje konji izjуре iz staje i krenu u noć. Ben Powers opet opsuje.

Noćnu tišinu razbije zvuk rušenja krova. Ben Powers se sruši na koljena i zagnjuri lice u dlanove. Nekoliko trenutaka ostao je tako klečati, a onda je šuteći ustao. Gle-

dao je kako staja gori, a nije smio izići jer su napadači vjerojatno još bili vani i zacijelo bi pucali kad bi Powersi izišli. Nisu mogli znati s kakvim su namjerama došli i da li im je jedini cilj bio samo sa zapale staju...

— McTroney, John McTroney je kriv za ovo — procijedio je James.
— Nitko drugi ne bi to učinio.

Ben Powers ne odgovori. I dalje je šutke gledao van.

— On je kriv — ponovio je James više za sebe. — Zar mu nije bilo dovoljno što me onda pretukao...? Sad se pitam, oče, da li sam dobro postupio kad sam te poslušao i nisam otišao da mu se osvetim...

Ben Powers se okrene sinu.

— Ne znam, sine... Tko zna, možda ovo i nije njegovo djelo. Već sam čuo da se u okolini pojavila neka banda koja krade stoku s rančeva...

— On je to učinio! — James je bio uporan. — On je prokleta razmaženo derište, koje treba naučiti pamtiti!

— Volio bih da ti ne budeš taj koji će ga naučiti redu — primjeti otac tiho. — On nije sam, ima mnogo ljudi...

James ne odgovori. Znao je da mu otac, kao i uvijek, daje najbolji savjet, ali nije znao da li će ga moći poslušati kad se nađe s McTroneyjem oči u oči, pa makar to bio i potpuno slučajan susret.

— Ne pre nagluj se, sine — reče Ben Powers kao da mu je pročitao misli. — Opet ti kažem da to možda nije učinio McTroney već banda koja se pojavila u okolini...

Pred jutro se požar potpuno smirio. Sreća u nesreći bila je što je staja bila udaljena od ostalih zgrada, pa se požar nije mogao proširiti.

Sivilo jutra smjenjivalo je tamu. S revolverom u ruci James otvori vrata i izide na prag. Ništa se nije dogodilo. Napadači su već bili otišli. James spremi revolver i krene preko dvorišta do zgarišta. Otac je polako išao za njim.

Dugo su šutke gledali zgarište koje se još dimilo. Otac pride i uhvati Jamesa za ruku.

— Ne vrijedi tugovati — reče. — Što je bilo, bilo je. Treba zasukati rukave i izgraditi novu staju.

— Oni će je opet zapaliti — odvratio je James mrzovoljno. — Mi ćemo je opet sagraditi, i oni će je opet zapaliti. Tako će biti, siguran sam. A dokle tako? Sve mora imati kraj...

— Ne vrijedi više ovdje stajati. To nam neće pomoći — Ben se okrene i pode. — Hajdemo, skuhat ću kavu...

James tromo krene za njim. Osjećao se užasno. Osjećao se poniženim, da li zbog toga što su mu pred nosom zapalili staju, a on ništa nije učinio, ili se to skupljalo još od onda kad su ga bili pretukli i kada se danima borio sam sa sobom da li da uzme oružje i potraži McTroneyja ili ne. Nije znao, ali se osjećao užasno.

Šutke je pio kavu gledajući u dno šalice. Samo bi povremeno ispod oka pogledao oca.

Vani zarže konj. James skoči na noge i izjuri van. Nedaleko od ograde ranča stajala su dva konja. Mlađić krene prema njima, ali životinje uzmaknu. Još su bile uplašene. Napokon, nakon desetak minuta, James im uspije prići i smirujući ih dovede ih u dvorište pred kuću. Privezao ih je za stup nadstrešnice i ušao u kuću.

— Sreća je što su se vratili — reče Ben Powers. — Danas moram otići u prodavaonicu.

— Zašto ti? — James ga pogleda i promućka već ohladenu kavu u šalici. — Mogu ići ja.

— Ti bi mogao napraviti neku glupost — Benov je glas bio odlučan. — Ostat ćeš na ranču.

James ravnodušno slegne ramenima i izvadi iz džepa cigaretu. Stavi šalicu na stol i namjesti se udobnije u stolici.

— Neka ti bude — reče. — Ipak, morao bi znati... ne moram ja danas napraviti neku glupost, kako ti to kažeš, mogu to učiniti i sutra ili za mjesec dana...

— Ohladit ćeš se — reče Ben i ustane. — Ne bih želio da pogineš.

Ti si mi sve što imam i tvoj mi je život važniji nego stotinu ovakvih rančeva... Ne bih mogao podnijeti da te izgubim, Jamese...

Izišao je.

Da, ipak je imao pravo. James je to znao, ali krv mu je bila uzavrela. Ako bi on otišao u grad, moglo bi se dogoditi da sretne Johna McTroneyja i tko zna kako bi to završilo.

Onda se sjeti i Michelle. Nije je vidio čitavu vječnost. Osjećao je kako mu nedostaje.

Pričekao je da otac ode, a onda je osedlao drugoga konja i potjerao ga je prema mjestu gdje je onda bio sreo Michelle. Našao je to mjesto, ali nje nije bilo tamo. Bio je potpuno zaboravio da je na posjedu McTroneyjevih i da bi se John mogao pojaviti, što bi dovelo do još jednoga neugodnog susreta.

Okrenuo je konja i potjerao ga natrag.

Kad se otac vratio, James je po izrazu njegova lica vidio da se nešto dogodilo. Lice Bena Powersa bilo je smrknuto i nije čak ni pozdravio sina kad se vratio. Šutke je sišao s kola i počeo skidati robu. James je znao da je bolje da ga sad ništa ne pita. Pomogao mu je pri istovaru. Kad su završili, Ben Powers sjedne na prag i izvadi lulu.

— Ubili su Richarda Sundersa — reče.

— Noćas? — upita James i sjedne kraj njega.

Stari Powers kimne, polako napuni lulu i pripali je. Prošlo je nekoliko minuta prije nego što je opet progovorio:

— Napali su ih noćas, njih pet-šest. Pokušali su otjerati stoku. Sunders je istrčao s puškom u ruci. Pogodio je jednog kradljivca, a onda je i njega pogodio metak. Prije nego što će krenuti, zapalili su i njihovu staju... čini se da im paljenje čini zadovoljstvo...

Ben Powers se nasloni na dovratak i zagleda se nekamo u daljinu. Nije pokazivao volju za daljim razgovorom. James ustane i pode u dvorište.

— Ako su njih napali zbog stoke, zašto su onda napali i nas? Od nas nisu imali što ukrasti.

Otac ne odgovori odmah. I on je razmišljao o tome, pokušao je dokućiti razlog sinoćnjeg napada, ali nije uspijevao. Napokon je odmahnuo rukom.

— Ne znam — reče. — Ali ako mi ne znamo, oni znaju... Nisu nas napali tek tako, bez razloga...

James pride ogradi i nalakti se. Zagledao se prema McTroneyjevu ranču. Tamo je bila osoba koju bi tako rado želio vidjeti: Michelle. U posljednje je vrijeme sve češće i sve više mislio na nju... Ali, tamo je bio i njen brat John. Jamesovo se lice smrkne pri pomisli na njega.

II

— Da, vratio sam se odvrati James suho.

McTroney se okrene prema tezgi i uzme čašu. Vrtio ju je među prstima, a onda je podigne i pogleda njen sadržaj prema svjetlu kao da ocjenjuje kvalitetu. Pogleda Jamesa preko ruba čaše i ponovo se nakesi.

— To možda nije pametno...

James Powers ne odgovori.

— Rekoh da to možda nije pametno — nastavio je McTroney i otpio jedan gutljaj. — Ovdje ima mnogo ljudi koje će tvoja prisutnost uznemiriti... Ovdje ima mnogo ljudi koji ne vole ljude kao što si ti i koji ih najviše vole kad su mrtvi...

Powers opet ništa ne odgovori, samo se zagonetno nasmiješi. McTroney stavi čašu na tezgu i opet se okrene prema njemu. Nalakti se na tezgu, naslonjen ledima, i ponovo odmjeri došljaka od glave do pete.

— Šutiš? Ovdje ima ljudi koji bi te rado napunili olovom i zbog toga ne bi ni najmanje žalili...

— ...osobito ako bi im netko platio za to — ironično je dobacio James.

Osmijeha nestade s McTroneyjeva lica. Na njemu se opet pojavi, Jamesu vrlo poznati, izraz mržnje.

— Varaš se, Powerse. Neki bi to uradili iz čistoga osobnog zadovolj-

stva — procijedio je, a onda je dugo šutio: — Na primjer, ja...

James i nesvjesno primakne ruku revolveru i pažljivo se ogleda. Četvoricu ljudi koji su se i dalje kartali za stolom u kutu nije poznavao. Međutim, nije bilo nemoguće da i oni rade za McTroneyja. Za četiri se godine može mnogo toga izmijeniti, vrlo mnogo... Ponovo skrene pogled prema McTroneyju. Čovjeka, koji je bio s njim, činilo mu se da se zove Backwith ili tako nekako, dobro je upamtio. I on je bio sa svojim gazdom one noći... Misli mu ponovo odlutaju.

James je tada bio stigao u grad u predvečerje. Iako se otac tome protivio, ipak je otišao. Rekao je da želi nešto popiti, no razlog je bio sasvim drugačiji — Michelle. Nadao se da će je u gradu sresti i barem je vidjeti ako već ne bude imao prilike s njom i porazgovarati.

Sjahao je pred salunom. Pogledao je prema prodavaonici, ali pred njom nisu stajala ničija kola, a s ove udaljenosti mu se činilo da je čak i zatvorena. Privezao je konja i ušao u salun. Začudo, unutra nije bilo nikoga. Samo je barmen naslonjen na lakat desne ruke drijemao za tezgom.

James mu pride i stane s druge strane tezge. Barmen ga nezainteresirano pogleda, a onda se tromo odmakne od tezge i upitno ga pogleda.

James naruči piće. Barmen mu donese, zatim odgega do drugoga kraja tezge i nastavi drijemati. James uzme čašu i sjedne za stol kraj prozora, tako da može vidjeti prodavaonicu.

Vrijeme je sporo prolazilo. Spustila se noć i ljudi su počeli stizati u salun. James popije ostatak pića i razočarano ustane. Michelle nije došla u grad.

S ulice se začuo topot nekoliko konja. Netko je nešto vikao. James prepozna glas — John McTroney. Jahači se zaustave pred salunom.

James proguta slinu. Nervozno je stisnuo šake. Na trenutak je sklopio oči da bi se smirio. Izvadi cigaretu

i pripali, a onda se vrati za stol i sjedne.

Pokretna vrata tiho zaškripe i uđe John McTroney u pratnji još dvojice ljudi. Nisu opazili Jamesa. Prišli su tezgi, naručili pice i počeli glasno razgovarati.

James ih je netremice gledao. Osjetio je kako počinje ubrzano disati. Bijes je u njemu sve više rastao. Stisnuo je šake ispod stola i skrenuo pogled. Nastojao je da ne misli na ovu trojicu koji su ušli u salun. Sjetio se i očevih riječi o tome da ne bi podnio da mu se što dogodi. Pogleda još jedanput prema šanku. I dalje su bili okrenuti leđima i razgovarali.

James skrene pogled na drugu stranu i ustane. Opsovao je u sebi i pošao k izlazu. Svaki mu se korak činio užasno težak i jedva se suzdržavao da se ne okrene i vrati k McTroneyju i da ga ne udari.

Ipak, razum je još bio jači od želje za osvetom. Došao je do vrata i pružio ruku da ih otvori.

Nešto udari iznad dovratka i krhotine stakla se razlete po salunu. James zastane u pola pokreta. Iako nije vidio tko je bacio čašu, nije mu bilo teško pogoditi. Polako se okrenuo.

Na sredini saluna odjedanput nije bilo više nikoga. Ljudi su se maknuli u stranu i stali uza zid. U zraku se osjećala napetost. John McTroney je stajao leđima naslonjen na tezgi i podrugljivo ga gledao. Njegova su se dvojica ljudi tiho smijala.

Bijes je rastao u Jamesu i on je znao da se više neće moći savladati. Zakoračio je prema McTroneyju. Dvojica njegovih ljudi prestanu se smijati. Njihova su lica odjednom postala napeta. Pogledali su gazdu. John McTroney se i dalje podrugljivo smješкао.

James zastane na pet – šest koraka od njega. Pusti opušak na pod i zgazi ga. Nijednog trenutka nije prestao gledati bogatog rančera. Sad je bio potpuno hladnokrvan.

– To si ti uradio, Johnny? – upitao je. Namjerno je naglasio ono »Johnny« jer je shvatio, kad ga je

ono Buxter izvukao iz gužve, da to mladića veoma ljuti.

I zaista, s McTroneyjeva lica kao da je nestalo i posljednje kapi krvi. Odjednom je postao mrtvački blijed. Iz njegovih očiju sijevale su munje.

– Ne zovi me tako, Powerse – procijedio je.

– Nisi mi odgovorio na pitanje, Johnny – i dalje je izazivao James.

– Da li si ti bacio čašu?

U salunu je vladala tišina. Krčmar, koji je stajao iza jednog od McTroneyjevih ljudi, makne se u stranu. McTroney se malo odmakne od tezge, primakne ruku revolveru i nekoliko puta ispruži i savije prste.

– Izgravaš velikog revolveraša, Powerse? – reče McTroney podrugljivo. – Mogu ti reći da me tvoj ton i tvoje riječi mogu samo nasmiјati, ali ne i zaplašiti. To tvoje nadmeno ponašanje je smiješno, Powerse...

James ne reče ništa. Gledao je McTroneyja u oči. I on je primaknuo ruku bliže dršku revolvera. Dvojica McTroneyjevih ljudi odmaknu se od tezge i stadoše uz svojega gazdu.

– Ovaj je čovjek zaista tvrdoglav – rekao je Backwith gledajući bezizražajno Powersa. – Treba mu mnogo vremena da bi shvatio neke stvari...

– Potrudit ćemo se da shvati – u McTroneyjevu je glasu bilo neskrivene prijetnje. – Bolje je shvatiti prije, Powerse, dok ne bude prekasno...

Ne skidajući ih s oka, James korakne unatrag da bi imao bolji pregled. Čudio se sam sebi kako je hladnokrvan, iako je pred sobom imao trojicu protivnika. Nije osjećao ni najmanju nervozu. Činilo mu se da je negdje daleko i da ga se sve ovo ni najmanje ne tiče. Nije mu ni jednog trenutka palo na um da bi u ovoj borbi mogao poginuti... Kao da ništa ne osjeća, strah je za njega bio u tom trenutku stran, a ako je ipak nešto osjećao bila je to samo mržnja, mržnja prema ovom zlom čovjeku koji je stajao nekoliko ko-

raka od njega, mržnja prema Johnu McTroneyju...

Vrijeme kao da je odjednom bilo stalo. Svaka je sekunda bila duža od vječnosti... Ništa se nije događalo... Četiri čovjeka su stajala sa strane saluna pripravnici da ubiju...

Prvi je potegao John McTroney. Na licu mu se pojavio izraz mržnje i želje za ubijanjem... Istog je trenutka i James potegao svoje oružje.

Ali, bio je ovdje još jedan čovjek, Backwith... Iako je njegova ruka posegnula kasnije prema kuku, James je u djeliću sekunde shvatio da je ovaj čovjek vrlo brz, sigurno brži i od njega i od McTroneyja... Bacio se u stranu i još u padu izvadio revolver...

Prvi je pucao John McTroney, ali njegov metak udari u zid. Munjevito je okrenuo cijev prema Jamesu, koji se bacio u stranu. Gotovo istog trenutka zapucao je i Backwith...

James osjeti oštar bol u lijevoj podlaktici. Na trenutak mu se zamagli pred očima... Stisnuo je zube i povukao okidač.

John McTroney krikne i uhvati se za lijevo rame. Njegovo oružje uz tresak pade na pod. Odjednom se i on srušio kao pokošen i ostao ležati. Njegov je krik bio gotovo neljudski.

James se brzo otkotrlja dalje. Backwith je ponovo pucao, ali ovaj put nije bio precizan. Njegov metak udari u pod nekoliko centimetara od Jamesa. Bijesno je opsovao i opet nanišanio.

James je ovaj put bio brži i precizniji. Još se kotrljajući, zapucao je... Nije gadao ni u prsa, ni u glavu ni u bilo što drugo. Vidio je pred sobom samo čovjeka koji ga je želio ubiti, i opalio je bez nišanja...

Backwith je zastao u pola pokreta... Na licu mu se pojavio bolan izraz. Nekoliko je trenutaka stajao nepokretan kao kip, a onda mu oružje ispade iz ruke. Uhvatio se za trbuh i srušio na koljena. Glasno je stenjao klećući na podu.

Treći je čovjek stajao gotovo se i ne pomaknuvši. Nije bio čak ni iz-

vadio oružje. Pogledao je zaprepaseno Backwitha i svojeg gazdu, a onda Jamesa. Zatim je polako podigao ruke u zrak.

Prisutni u krčmi nisu se pomakli sa svojih mjesta. Cijela je prostorija mirisala na barut.

James ustane i pride McTroneyju. Držao se za ranjeno rame i tiho stenjao. U očima su mu bile suze. Podigao je pogled kad je James prišao. Činilo se da je za trenutak zaboravio na bol.

— Ti si mrtav čovjek, Powerse — procijedio je. — Nećeš živ dočekati jutro... Moj će te otac ubiti...

James ne odgovori. Pogledao je Backwitha. On je i dalje klečao na istom mjestu držeći se za trbuh. Molećivo je gledao prisutne.

— Neka netko pozove liječnika, do vruga — prostenjao je. — Umrijet ću... — Zastenjao je od bola i još se više presavio. Bio je mrtvački blijed.

James krene prema izlazu natrške. Držao je na nišanu onoga trećeg čovjeka, koji je još imao vremena da se predomisli i puca mu u leđa. McTroney se podigao na lakat zdrave ruke i gledao ga s mržnjom. Onda je pogledao prema svojem čovjeku.

— Pucaj, Tome! Pucaj! — vrištao je. — Ubij toga psa!

Međutim, Tom se nije pomakao s mjesta. I dalje je nepomično stajao s rukama u zraku.

James osjeti iza leđa pokretna vrata. Otvori ih i brzo izide u noć. Skočio je na konja i potjerao ga prema izlazu iz grada. Tek tada je spremio revolver.

Kad je odjahao izvan grada, zaustavio je konja i ogledao se. U gradu je nastala gužva. Ljudi su trčali na sve strane, neki u sigurnost svojih domova, neki liječniku... Jedan se jahač pri mjesecini nazirao na drugom kraju grada. James je morao znati kamo žuri iako nije znao tko je on: žurio je na ranč McTroneyjevih da starom Lewu javi da mu je sin ranjen i da javi tko je to učinio. James proguta slinu. Ova bi noć mogla donijeti još nevolja...

Stisnuo je ranjenu ruku zdravom šakom i pošao dalje. Iako se osvetio Johnu McTroneyju, nije bio ni najmanje sretan zbog toga. To bi mu moglo donijeti još nevolja s McTroneyjevima, ali bilo je tu još nešto što ga je više mučilo u ovom trenutku: ako se dosad icemu mogao nadati kod Michelle, pa makar to bile i lažne nade, sad je znao da je tome došao kraj. Michelle ga više neće htjeti ni pogledati kad bude čula što se dogodilo u salunu. A toliko mu se svidala...

Rana je počela sve više boljeti. Stisnuo je zube i jače potjerao konja.

Osjećao se jadno: više od rane, pekla ga je misao na Michelle McTroney.

III

— I ja bih to uradio iz zadovoljstva — Backwithov je glas bio tih i suškav. — Nikad neću zaboraviti onu večer kad si mi gotovo raznio utrobu...

James je šutio. Osjećao je da atmosfera u salunu postaje svakog trenutka sve napetijom. Nije li se sve ovo moglo izbjeći? Zar su stare rane pekle nesmanjenom žestinom i sad, nakon četiri godine? Četiri su godine bile prošle otada, a u Stokeryju ga je dočekala ona ista mržnja i tko zna koji put se za tako kratko vrijeme upitao da li se trebao vratiti. Pred njim su stajala dvojica ljudi, dvojica koja su ga i dalje mrzila, činilo mu se čak i više nego onda kad je bio otišao iz Stokeryja. Oni su baš bili i prva poznata lica koja je morao sresti nakon toliko vremena.

Vladala je duga tišina. Barmen je nervozno brisao čaše i jedino se čuo zvuk kad bi ih on stavljao na tezgu.

— Sve je ovo glupo, Johnie — reče James slomljenim glasom. U mislima se i nehotice vratio na onu večer kada ga je zvao Johnny da bi ga izazivao. — Glupo je bilo sve to od samog početka. Za sve si bio kriv ti i tvoja glupa želja za samodokazivanjem. Ne znam što ti misliš o sve-

mu, ali ja mislim da sam prošao gore nego ti. Ipak, ne želim nova ubijanja; umoran sam od svega toga. Nije li već vrijeme da sve zaboravimo?

McTroney ga pogleda ne vjerujući, a onda mu se na licu opet pojavi onaj isti izraz mržnje. Iskapi pice i baci čašu preko ramena. Razbijanje stakla na trenutak prekine tišinu. Zatim uperi prst u Jamesa. Ruka mu je drhtala.

— Nikad, Powerse, nikad to neće biti zaboravljeno — procijedio je — sve dok jedan od nas ne bude mrtav...

Backwith se nasmije. Smijeh mu je bio tih i zloban, kao i njegov glas kad se obratio Jamesu.

James opsuje u sebi. Najradije bi se bio okrenuo i otišao zauvijek iz Stokeryja.

I opet je nastala tišina, ona tišina koja nastane pred buru. James osjeti kako mu se znoje dlanovi.

Pokretna vrata zaškripe i uđu trojica ljudi. James se makne jedan korak u stranu da bi ih mogao vidjeti. Naučio je u ove četiri godine da nikome ne okreće leđa. Ona trojica su zastala na samom ulazu. James se odmakne još jednom u stranu; još jedno poznato lice...

*

Misli mu se vrate na oca.

Ključ zaškripi. Šerif ga izvadi iz brave i okrene se. Njegovi koraci utihnu u dnu hodnika. Ben Powers se uhvati rukama za glavu i sjedne na krevet. Gledao je tupo u pod.

— Jamese — tihó je rekao — da li je ovo samo ružan san? Ovo ne može biti istina...

— Na žalost, istina je — James se nasloni leđima na rešetke i pogleda oca. — Mi smo žrtve prljave igre, a nije teško pogoditi tko stoji iza svega toga.

Ben Powers glasno uzdahne i podigne glavu.

— Zar je moguće da će nas sutra objesiti? Zar je moguće da će šerif dopustiti takvu nepravdu? Ne, to nije moguće. On je pošten čovjek i on to ne može dopustiti...

– Šerif je nemoćan, oče – gorko se nasmiješio James. – sve je bilo po zakonu: sudac, svjedoci, sve... U gadnom smo sosu, oče... McTroney je ovo dobro smislio... Sad znamo zašto nije došao odmah one večeri kad sam ga ranio i kad je rekao da neću živ dočekati jutro... proklet bio...

Nastala je duga mučna tišina, u kojoj se osjetio dah predstojeće smrti. James se odmakne od rešetaka i počne nervozno koračati po ćeliji.

Grad je već bio utonuo u san. Ponoć je bila prošla već odavno. Samo bi prolazak nekoga zakašnjelog prolaznika ili ponekog pijanca koji je izlazio iz saluna poremetio noćnu tišinu. U šerifovoj se kancelariji više nije vidjelo svjetlo. Ben Powers je i dalje sjedio u istom položaju na svojem krevetu, a njegov sin je pušio cigaretu za cigaretom naslonjen na hladni zatvorski zid. Osjećao je kako mu se hladan znoj cijedi niz leđa. Tek je sad počeo bivati svjestan šta će se sutra dogoditi.

Dosad mu se to činilo tako daleko i nestvarno kao nekakav ružan san iz kojeg će se svakog trenutka probuditi. Ali noć je donijela sa sobom istinu. Osjećao je kako ga hvata očaj.

– Moramo pobjeći – prošaputao je.

– Kako, sine, kako? – njegov je otac opet podigao glavu. – Sami smo protiv cijeloga grada. Čak i oni koji nisu na strani McTroneyjevih uvjereni su da smo ubili onog čovjeka. Sve je izgledalo uvjerljivo na sudenju...

– Moramo pobjeći. Moramo... – James nije čuo riječi svojeg oca. – Ne možemo im dopustiti da nas objese...

Uhvatila ga je lagana drhtavica. Oko vrata ga je počelo nešto gušiti. Još više je raskopčao košulju boreći se za dah. Bacio je opušak u kut i okrenuo se zidu. Naslonio je glavu na hladan zid kao da će to pomoći da se smiri ili nađe načina kako bi pobjegli.

Vrijeme kao da je letjelo. Bila su oko dva sata poslije ponoći. Nije dan od njih nije spavao. Ležali su na svojim krevetima i prazno buljili u strop.

Tiho, jedva čujno, ispod prozora su se čuli nečiji koraci. James zadrži dah i osluhne bolje. Ne, nije se prevario. Netko je zaista bio pod prozorom. Ben se pokušava uspraviti na ležaju, ali mu James pokretom ruke pokaže neka ostane na istom mjestu, pa on poslušno legne.

Netko tiho kucne u rešetke. James je napeto osluškivao ne ustajući s ležaja. Nakon nekoliko trenutaka kucanje se ponovi. Onda opet nastane tišina.

Pazeći da ležaj ne zaškripi, James oprezno ustane i pride prozoru. U tom trenutku nepoznati još jednom tiho pokuca u rešetke.

– Powerse – tiho je pozvao.

James ne odgovori. Pokušao je prepoznati glas, ali nije uspio.

– Powerse – ponovo je tiho pozvao nepoznati.

– Što želiš? – isto tako tiho upitao je James.

– Želim vas spasiti iz zatvora – prošaputao je glas s druge strane zida. – Dobacit ću vam uže, zavežite ga za rešetke, a ja ću povući konjima...

– Tko si ti? – upitao je sumnjičavo James.

Nepoznati nekoliko trenutaka ne odgovori, a onda reče:

– Prijatelj. Znam da niste učinili ono za što su vas optužili... Zid nije tako čvrst i neće izdržati...

Ben Powers polako pride sinu. Pogledao je sumnjičavo sina i ovaj kimne glavom. Shvatio je što otac želi reći. I njega je mučila ista misao.

– Kako ti mogu vjerovati da ovo nije klopka i da nas neće ustrijeliti čim izidemo? – upitao je.

Nepoznati se tiho nasmije, a onda će ozbiljnim i nestrpljivim glasom:

– Ne budi smiješan, Powerse...

Što ćeš dobiti ako ostaneš? Samo uže oko vrata... Nemam vremena razgovarati s tobom cijelu noć... brzo se odluči.

James osjeti kako ga je otac uhvatio za ruku. Pogledao ga je iako mu je njegov stisak dovoljno govorio. Pri slabom svjetlu iz hodnika vidio je njegov molećivi pogled i uzdahnuo je.

— U redu — prošaptao je. — Dobaci uže.

Trenutak zatim komad užeta uleti kroz rešetke. James ga brzo uhvati kao da se plašio da bi moglo pobjeći. U njemu se opet javila nada.

— Kad izidete, podite iza zatvora — prošaptao je nepoznati. — Tamo vas čekaju dva konja i oružje...

— Hvala ti, tko god bio... — prošaptao je Ben.

James se ugrize za usnu. U njemu je sve jačom postajala sumnja tko bi to mogao biti. Ili je to samo bila njegova mašta koja ga je odnijela tako daleko? Na kraju više nije mogao izdržati.

— Michelle, jesi li to ti? — upitao je.

Nije bilo odgovora. James opsuje u sebi. Bolje bi bilo da je šutio.

— Nije važno tko sam. Bitno je da sam prijatelj, Powerse — napokon se oglasio nepoznati. — Privežite uže i budite pripravnici za bijeg... Sretno...

Pijesak pod njegovim čizmama tiho zaškripi i nepoznati se udalji. James spoji šake na trbuhu i pokaže ocu da se popne. Ben priveže uže za rešetke i spusti se na zemlju.

— Ipak imamo ovdje prijatelja — reče.

— Možda — James je i dalje bio oprezan. — A što ako je ovo ipak klopka?

— Čuo si i sam što je rekao? — reče nestrpljivo Ben Powers i tiho se nakašlje. — Što možemo izgubiti? Umrijeti dva-tri sata prije ili poslije, zar je to važno? Zar je bitno da li će nas napuniti olovom ili nam staviti uže oko vrata?

James samo kimne. Otac je imao pravo: nisu imali što izgubiti. Uže se počelo zatezati. Napeto su čekali što će se dogoditi.

Rešetke uz tresak izletiše iz ležišta povukavši pri tom i dobar dio zida. Oblak prašine ispuni ćeliju.

James gurne oca naprijed. U hodniku se čulo kako se vrata otvaraju. Šerif je već stizao. Onda i James iskoči van.

Ben je već trčao udesno. James brzo pode za njim. Jedan hitac prasn timer kroz otvor na zidu i metak odleti nekamo u noć. Šerif ih nije mogao vidjeti. Pucao je na slijepo.

Zaista, dva su ih konja čekala iza zatvora. Ben je već bio u sedlu kad je James stigao. James skoči na konja. Odjednom iz mraka, desetak koraka dalje od njih, iskrсну dvojica ljudi. U rukama su držali revolvare koji su se sablasno presijavali na mjesecini.

— Klopka!!! — vrisnuo je Ben Powers.

Preko sedla je bio prebačen opasak s revolverom. Ben ga munjevito izvadi. I James učini isto.

Dvojica ljudi već su pucala. Ben Powers krikne i sruši se s konja. Širom otvorenih usta od užasa James je gledao oca kako pada. Povukao je zatim okidač. Jedan od dvojica napadača krikne i uhvati se za prsa. Revolver mu ispade iz ruke i čovjek padne.

James još jedanput povuče okidač, ali čulo se samo šklocanje. Pokuša još jednom. Ništa. Gledao je užasnuto kako nepoznati ponovo podiže oružje i sa zlobnim osmijehom mirno, začuđujuće mirno nišani u njega. Metak poleti tako blizu njegova lica da je James gotovo mogao osjetiti njegovu toplinu.

Zatim nalegne konju na vrat i potjera životinju ravno na napadača. Čovjek je užasnuto podigao ruke pokušavajući sakriti lice kad ga je konj udario i oborio na tlo. James brzo skoči i dograbi oružje sa zemlje. Čovjek je i dalje ležao nepomično. Buka probuđenih ljudi izmiješana s topotom konja se brzo približavala.

James zatim brzo pride ocu. Podigne mu glavu. Ben se ne pomakne. James osjeti u očima suze. Počeo je tresti oca, ali je Ben i dalje ostao nepomičan. Bio je mrtav.

Jedan se čovjek pojavi iza ugla kuće. Zapuca i metak se zabije u zemlju kraj Jamesove noge. Mladić

je uzvratilo istog trenutka. Njegov metak udari u zid kuće, samo nekoliko centimetara od napadača i čovjek se brzo povuče u zaklon. James i nesvjesno uzme očev revolver i zatakne ga za pojas, pa potrči prema konju.

Skočio je na konja. Onaj se čovjek još jednom pojavi iza ugla kuće. James zapuca ne gađajući mnogo i čovjek opet nestane.

Mladić je potjerao konja iz sve snage u noć. Topot konjskih kopita njegovih progonitelja postajao je sve glasniji i sve bliži. U Jamesovim očima bile su suze. Obrisao ih je rukavom. Osjećao je želju da nekoga ubije, ali od te želje bila je jača želja da pobjegne. I u svojoj mržnji, ipak je bio svjestan da ovog trenutka ne može ništa učiniti. Morao je bježati. To je bilo jedino što je vrijedilo u ovom trenutku. Ako se želio osvetiti McTroneyju, jer nije znao tko bi drugi stajao iza ovoga, morao je pobjeći jer bi ga inače odmah ustrijelili. A mrtav se nije mogao osvetiti.

Bio je već na izlazu iz grada kad iz tame iskoči čovjek. U ruci je imao sačmaricu. James, koji je još držao oružje, zapuca istog trenutka. Čovjek krikne i sruši se.

James se nije ogledavao. Gonio je konja što dalje iz Stokeryja, što dalje od progonitelja. U slobodu. Vremena za osvetu bit će i poslije.

Na zapadu je sjevnula munja. James ju pogleda i u njemu se pojavi nada. Kiša bi ga mogla spasiti. Ona da razočarano shvati da je kiša još predaleko, a njegovi progonitelji kao da su svakim trenutkom bivali sve bliži.

Ipak, noć je bila na njegovoj strani; samo da nije bilo te proklete mjesečine koja je omogućavala da ga spaze nedaleko. Ogledao se. Tridesetak ljudi ga je progonilo. Vidio je pri mjesečini njihove sjene. Tridesetak ljudi ga je željelo ubiti. Tiho je opsovao i potjerao konja još brže. Tek sad je spazio da još u ruci drži oružje. Spremio ga je za opasač.

Na istoku je zasivjela zora kad je zaustavio konja i ogledao se. Progoniteljima više nije bilo traga. Uzdahnuo je olakšano. Izvadio je ciga-

retu i pripalio. Odjednom je osjetio umor, golem umor. Jedva se suzdržao da ne klizne s konja. Iako više nije vidio progonitelje, još je postojala opasnost da se oni pojave. Krenuo je dalje, ali ovaj put štedeći životinju.

Sjeti se oca i u očima mu se opet pojave suze. Obrisao ih je i progutao slinu. Stokery je imao grobara i on će se pobrinuti za njegovu sahranu. James je znao da se ne smije onamo vratiti tako skoro jer, kako je rekao njegov, sad već pokojni otac, suđenje je bilo tako dobro smišljeno da su čak i oni koji nisu voljeli McTroneyje bili uvjereni da su James i njegov otac ustrijelili onog pijanca.

Iako je šerif mogao predvidjeti događaj u salunu kad su se James i McTroney sukobili, preko ovoga nije mogao prijeći. Pijanac je bio ustrijeljen s leđa i za to ubojstvo su okrivili njega i oca mu. A što su svjedoci bili s McTroneyjeva ranča, ništa nije mijenjalo u očima zakona. Ben i James Powers bili su krivi, iako o ničemu nisu imali pojma sve dok šerif u pratnji desetak ljudi, dakako s McTroneyjeva ranča, nije došao da ih uhapsi.

James je pustio konja da sam izabere put. Jedino mu je bilo važno da ga odnese što dalje od Stokeryja, a on će se bilo kad vratiti da ustrijeli McTroneyja. Možda je čak i bolje da to učini kasnije, kad ga McTroney već bude gotovo i zaboravio i kad bude mislio da je siguran. Tada će njegova osveta biti još veća. Zlobno se nasmiješio pri tome.

Da li je Michelle bila one noći kraj zatvora? Da li je ona željela da ih ustrijele ili ih je zaista željela spasiti. Da li su ona dvojica slučajno naišla? Ili je to bio netko drugi? Stresao je glavom da bi je izbacio iz misli. Sad mu je bilo svejedno tko je to bio. Sad mu ona više nije ništa značila. Mrzio je sve McTroneyjeve. I Michelle je bila McTroney, a McTroneyjevi su bili krivi za smrt njegova oca.

Pogladio je držak revolvera. Vratit će se, sad nije više bilo važno kad, a tada će mu McTroney platiti

za sve, a cijena će biti njegov život...

IV

James se oprezno izvuče ispod pokrivača nastojeći da ne probudi ženu koja je mirno spavala. Obukao se i pripasao revolver. U tome se trenutku i ona probudila.

— Odlaziš? — kratko je upitala.

— Da, odlazim — odvratio je ne okrećući se.

— Hoću li te opet vidjeti? — opet je zapitala.

Nije odgovorio ništa. Pitao se zašto to pitanje uvijek mora doći na kraju: hoćemo li se opet vidjeti? Prebacio je bisage preko ramena i bez pozdrava izišao. Proveo je noć sa ženom, lijepom ženom, ali mu to nije donijelo smirenje. To nije bilo ono što je želio. Trebao mu je netko tko će ga voljeti i koga će on voljeti. Sad, dva mjeseca nakon onih događaja u Stokeryju, taj je osjećaj postajao sve jači.

Sišao je u salun i stao za tezgu. Naručio je doručak i sjeo za stol u kutu. Spustio je bisage na stolicu pokraj svoje i pripalio cigaretu. Kao i svakog dana, misli su mu se vraćale u Stokery. Zagledao se kroz prozor nastojeći ih izbaciti iz glave, ali nije uspio.

Otvorio je bisage i izvadio jedan smotuljak. Stavio ga je na stol i odmotao platno. Unutra je bio revolver, oružje koje je njegov otac imao one noći kad je poginuo. Još onda ga je James zamotao i stavio u bisage. Dok ga je gledao u Jamesu je ponovo rasla mržnja. Ipak, još nije bilo vrijeme da se vrati i ustrijeli McTroneyja. Slutio je da on živi u neprestanom strahu da bi se James mogao svakog časa pojaviti iza svakog drveta, iza svake kuće, iza svakoga kamena... James je znao da taj strah može biti gori od onog trenutka kad se nade oči u oči s čovjekom od kojeg se strahuje... Želio je da McTroney što duže živi u tom strahu.

James izvadi jedan metak iz bubnja pa ga pogleda ne vjerujući. Bila je to samo prazna čahura. Koliko se sjećao, njegov otac nije ispalio ni je-

dan jedini metak: nije imao vremena za to. Izvadi još jedan metak, ali opet samo praznu čahuru. Vadio je sve redom. Samo je jedan bio pravi metak, ostalo su bile čahure. U tom je trenutku shvatio zašto se i njegovo oružje oglasilo samo jednom. Dakle, ipak je to bila klopka.

Gledao je u prazno pred sebe. Nije mogao dokučiti zašto je sve to trebalo McTroneyju. Ujutro bi on i otac bili obješeni, a ako ih je već htio sam ustrijeliti, ako je to poslije poželio, zašto bi onda stavio metak u revolver i riskirao da netko od njegovih ljudi, ili čak on sam, bude ubijen. I zašto samo jedan jedini metak?

— Do vraga — tiho je opsovao. Nikako nije mogao naći odgovor koji bi ga zadovoljio.

Napokon je ponovo zamotao revolver i spremio ga u bisage. Kad se jednog dana bude vratio u Stokery, dobit će odgovor i na ovo pitanje.

Žena s kojom je proveo noć side niz stube i pogleda ga, ali on spusti pogled. Vidio je ispod ruba šešira kako izlazi van. I opet se sjeti Michelle McTroney. Je li ona bila one noći pod prozorom ili nije, to ga je pitanje često mučilo. I da li bi mu ona namjestila onu klopku? Nije mogao vjerovati. Lew McTroney i njegov sin John bili su pohlepni, u to nije bilo nikakve sumnje i nisu birali sredstva da bi se domogli onoga što su željeli, pa makar im se na tom putu isprijecili i ljudski životi. I ona je bila McTroney, ali zašto bi to učinila, zašto, zašto...?

Brzo je pojeo i izišao. Iako je bilo tek jutro, bilo je već prilično toplo. Sišao je s nogostupa i pošao na drugu stranu ulice prema konjušnici.

— Powerse!!! — viknuo je netko iza njegovih leđa.

Zastao je kao ukopan. Nekoliko je trenutaka stajao, a onda se polako ogleda. Pred salunom je stajao čovjek koji je bio tamo i kad je James izlazio, ali James na njega nije obratio pažnju.

Čovjek side s nogostupa i načini nekoliko koraka prema Jamesu.

Zastao je i raširio noge. Mogao je imati oko trideset pet godina. Bio je nizak, ali prilično snažan. Desnu stranu lica bila mu je unakazila oštrica nečijeg noža i sad je taj ožiljak pokušao sakriti bradom, ali se on ipak vidio. Iz njegovih je očiju izbijala mržnja.

— Došao sam te ubiti, Powerse — procijedio je.

— Tko si ti? — upitao je oprezno James. — Ne poznajem te i ne sjećam se da smo se ikad sreli...

Na ulici je iznenada nestalo uobičajene živosti. Ljudi su se sklanjali u stranu predosjećajući da će uskoro biti mrtvih u njihovu gradu.

— Nije važno da li me poznaješ ili ne — kreštavo se nasmijsao čovjek i pokazao znak požutjele od duhana. — Ja poznajem tebe i moram te ubiti...

James ga je gledao ne vjerujući. Nije se mogao sjetiti da li je ikad vidio ovog čovjeka. Nije se mogao sjetiti zašto bi ga ovaj čovjek želio ubiti. Ipak, zabune nije moglo biti. Čovjek ga je prepoznao na ulici i znao je njegovo ime.

— Sutiš, Powerse?! — kreštavo je i dalje čovjek. — Strah ti je zatvorio usta? Klekni i moli me da ti poštedim život. Možda ću ti ispuniti molbu. Hajde, klekni!!!

Onda se nepoznati počeo ludački smijati a zatim se iznenada uozbiljio i lice mu poprими onaj prijašnji izraz mržnje. Primaknuo je ruku bliže dršku revolvera.

— Zašto me želiš ubiti, čovječe? — i James približi ruku oružju, a drugom rukom spusti bisage na zemlju.

— Ti si pobjegao iz zatvora, Powerse — činilo se da čovjek neće odgovoriti na pitanje, ali onda reče:

— Kad si bježao, ubio si mojeg brata, Powerse... a ja ću sad ubiti tebe... John McTroney mi za to ne mora platiti... Ubit ću te kao zmiju, bez grižnje savjesti...

Pred Jamesovim očima se odjednom opet odigraše događaji iz one noći kad su bježali... Nije mogao

znati tko je bio brat ovog čovjeka, ali je mogao pretpostaviti: vjerojatno je to bio onaj čovjek kojeg je pogodio jedinim metkom koji je imao. Ili je to bio onaj čovjek sa sačmaricom na izlazu iz Stokeryja? Za onog čovjeka na kojeg je naletio konjem, bio je siguran da nije poginuo... A onda gotovo zine od iznenađenja. Taj je napadač također imao bradu. Da li je moguće da je to bio ovaj koji je sad stajao pred njim?

— Da li ste naišli slučajno ili vas je McTroney poslao? — upitao je James iako nije očekivao da će dobiti odgovor.

— Dakle, sjetio si se, Powerse — rekao je čovjek tako tiho da ga je mladić jedva mogao čuti.

James nije shvatio što ga je natjeralo da postavi ono pitanje. Zar je ono bilo potrebno? Ipak, zašto je trebao poslužiti onaj jedini metak?

Čovjek kao da se odjednom ukočio. Lice mu je poprimilo nekakav odsutan izraz. Gledao je netremice Jamesa, a iz njegovih je očiju zračila želja za ubijanjem.

Nekoliko se trenutaka nije ništa događalo, a onda se bradonjina ruka munjevito spustila prema kuku. Lice mu se iskrivilo u neku čudnu grimasu, kao da mu je to predstavljalo golem napor.

Čim je dataknu držak svojeg revolvera, James je znao da će biti brži i da neće izgubiti ovu borbu. Povukao je okidač jedanput, pa ponovo...

Bradonja još nije ni ispravio svoje oružje kad ga je metak pogodio u prsa. Propeo se na vrhove prstiju kao da ga je podigla neka nevidljiva snažna ruka. Drugi ga metak pogodi također u prsa. Od siline udarca odskočio je unatrag i srušio se na leđa. U ruci je još držao oružje. Pokušao je podignuti glavu, ali je to bio samo posljednji očajnički napor. Za to nije više imao snage. Glava mu opet klone u prašinu.

Ostao je nepomično ležati na leđima ne ispuštajući oružje iz ruke. Bio je mrtav.

James spremi svoj revolver u koricu. Ogledao se oko sebe i pogledao prisutne. Svi su još stajali na mjestima, pod dojmom mučnog događaja koji se odigrao pred njihovim očima. Zrak je još mirisao na barut.

— Svi ste vidjeli da me je izazvao!
— viknuo je James prema njima. — Prvi je i potegao...

Nitko nije odgovorio. James se sagne i podigne svoje bisage. Pošao je prema konjušnici. Ljudi su se razmicali da bi mogao proći. Svuda oko njega vladao je muk.

Osedlao je konja i izveo ga iz staje. Ljudi se još nisu razilazili. James uzjaše i još jednom pogleda prisutne, a onda i prema bradonji. Ležao je na istom mjestu, nitko mu još nije bio prišao da ga odnese. Njegova je košulja bila natopljena krvlju.

James potjera konja. Jahao je bez žurbe prema izlazu iz grada. Nije se više ni jedanput ogledao. Nije znao kamo će ga odvesti put iz ovog grada kojem nije znao ni ime, grada koji će biti samo jedan od mnogih koji će ostati za njim na njegovu putu lutanja i traženja smirenja.

Pet je dana lutao bez cilja izbjegavajući ljudska naselja. Želio je biti sam. Napokon, kad mu je nestalo namirnica, odlučio je otići u neki grad. To je uradio preko volje, samoća mu je godila više od svega. Stajao je na brežuljku. Ispod njegovih nogu bio je gradić koji se ni po čemu nije razlikovao od mnogih drugih na zapadu: jedna dugačka glavna ulica s nekoliko visokih zgrada i jedna ili dvije sporedne ulice, takva je bila većina naselja na Divljem zapadu. Uvijek se pitao zašto stanovnici zabačenih naselja ponosno nazivaju svoja mjesta gradovima.

Na crvotočnoj staroj drvenoj tabli jedva se moglo pročitati ime mjesta — Dullness,^x zaista čudno ime za ljudsko naselje. Prošao je kraj natpisa i ušao u grad. Na ulici nije bilo mnogo ljudi. Vladalo je mrtvilo.

x) dullness (engl.) — dosada, jednoličnost

Sjahao je pred prodavaonicom i izvadio novac iz džepa. Nezadovoljno je otpuhnuo. Ne bi se baš moglo reći da je bio bogat. U džepu je imao tek toliko novca da kupi nešto za jelo i možda jedno piće. Morat će potražiti posao. Znao je da to neće biti lako jer su ljudi sumnjičavo gledali došljake.

Kupio je namirnice i stavio ih u bisage, a onda otišao u salun. Bila je to velika ali prilično zapuštena prostorija. Vidjelo se da vlasnik ne vodi mnogo računa o čistoći. Na zemljanom podu je bilo bezbroj starih opušaka. Gomila muha je plazila po stolovima i tezgi.

James pride starijem debeljuškom čovjeku koji je brisao čaše za tezgom. On ga kratko pogleda i nastavi svoj posao kao da James nije ni došao.

— Imaš li novca, stranče? — upitao je neljubazno gledajući čašu koju je držao u ruci.

James ga pogleda iznenađeno a onda nesvjesno prijede rukom preko brade. Bio je već prilično zarastao a ni odjeća mu nije izgledala ništa bolje. Bila je prljava i izgužvana. Skinuo je šešir i stavio ga na tezgu.

— Imam — reče. — Donesi mi pivo.

Barmen ga još jedanput pogleda. Vidjelo se da je još sumnjičav. Ipak, ostavio je čašu koju je brisao i donio mladiću piće. Stavio ga je pred njega držeći ga za ručku. James izvadi dolar i baci ga na tezgu. Barmen ga zgrabi i ode na drugi kraj tezge. Uzeo je novu čašu i počeo je brisati.

— Za ovo možeš dobiti još jedno piće — reče tako kao da je to kazao sam sebi.

James izvadi iz džepa cigaretu i pripali je. Na sreću, u tome nije oskudijevao. Popio je piće u jednom dahu i stavio čašu na tezgu. Barmen se odmah stvorio kraj njega i donio mu drugu čašu piva. Brzo se okrenuo i pošao opet svojim čašama. James brzo upita:

— Može li se ovdje naći posao?

Barmen se lijeno okrene i pogleda ga ispod oka. Onda se nagne na tezgu i upadljivo se zagleda u njegov nisko pripasani revolver.

— Oviši o tome kakav posao trebaš, stranče — rekao je neodređeno i nakon kratke stanke dodao: U Dullnessu je teško naći posao. Ovdje neme velikih rančeva koji bi trebali kauboje, nema ni rudnika, teško je pronaći ga... ali...

— Ali... — James je slutio da će sad doći ono »ali«.

— ... ali ako se dobro služiš tim svojim revolverom, možda bi se nešto moglo i pronaći...

— Nisam revolveraš — odvrati suho mladić.

— Nisam ni rekao da moraš biti revolveraš, važno je znaš li dobro pucati... Idi k našem bankaru Nortonu. On mora prevesti pošiljku novca u Feastern... Ima tri čovjeka u pratnji i treba mu još jedan...

James ispije piće i brzo se okrene. Već je bio na izlazu kad se čovjek opet oglasi:

— Ne moraš tako žuriti, stranče.

James se okrene i upitno ga pogleda.

— Iskreno rečeno, mislim da nećeš dobiti taj posao — kazao je debeljko tromo. — Ne djeluješ baš kao čovjek u kojeg bi se moglo imati povjerenje...

James se kiselo nasmiješi, ali ne reče ništa. Otvorio je vrata i izišao. Banka je bila preko puta saluna. Bila je to jedina zgrada u Dullnessu, koliko je mogao vidjeti, koja je bila građena od opeke. Sve su ostale bile drvene.

Na ulasku u banku stajao je čovjek, visok i snažan kao medvjed. Bio je obučen u tamnozeleno odijelo, u kojemu se, sudeći po pokretima koje je pravio, nije baš najbolje osjećao. Kad se James približio, stao je na ulaz.

— Da nisi pogriješio, skitnico? — upitao je nadmeno. — Salon je s druge strane ulice.

— Htio bih razgovarati s gospodinom Nortonom — James proguta uvredu.

— S gospodinom Nortonom? — čovjek je prasnuo u smijeh, a onda se naglo uozbiljio. — A što bi htio? Gurnuti mu revolver pod nos i pokupiti novac? Gubi se!

James ga prostrijeli pogledom. Najradije bi ga udario po njegovom velikom nosu, što je netko, sudi li se po obliku čovjekova nosa, već bio i učinio. Naime, vidjelo se da mu je nos bio slomljen i to je licu davalo ružan izraz. James duboko udahne. Nastojao je sačuvati hladnokrvnost.

— Čuo sam da gospodin Norton traži čovjeka za pratnju novčane pošiljke — reče što je mogao mirnije iako s naporom.

— Pa da, kako to nisam opazio. Pa gdje su mi bile oči? — podrugljivo se nasmijuljio snažan čovjek. — Jesi li ti gluh, čovječe? Rekao sam ti da se izgubiš. Bolje bi ti bilo da poslušаш dok sam još dobre volje!

James proguta slinu. Uvijek je mrzio ljude koji se prema drugima odnose s visoka, ljude kao što je bio ovaj medvjed koji mu je stajao na putu, ljude kao što je bio i John McTroney. Napetost je počela rasti.

Vrata se otvore i izide čovjek pedesetih godina, prilično prosijed, obučen u svijetlosmeđe odijelo. Bio je tako nizak i mršav da je uz gorostasa koji je stajao pred ulazom izgledao gotovo kao dijete.

— Što se događa, Waltere? — upitao je gorostasa.

— Čuo sam u salonu da tražite čovjeka za pratnju — James je bio brži od Waltera. — Vaš me čovjek ne želi pustiti da udem...

Norton odmjeri Jamesa od glave do pete. I njegov je pogled bio sumnjičav. Napokon pokaže glavom prema vratima:

— Udi, stranče.

— Ali, gospodine Norton... — pokušao je prosvjedovati Walter zbunjeno gledajući bankara.

— U redu je, Waltere — reče Norton pomirljivo. — Sve će biti u redu...

Gorostas se navoljko makne u stranu i propusti Powersa da uđe.

Bankar povede Jamesa u svoj ured i pokaže mu da sjedne, a onda izvađi piće. Nalio je u čaše, pa sjeo s druge strane stola.

— Kako se zoveš? — upitao je i iz džepa izvadio debelu cigaru. Pripalio ju je, otpuhnuo dim i uzeo čašu u drugu ruku.

— James Powers — odgovori James.

Bankar se na trenutak zamisli. Pokušao se sjetiti da li je ikad čuo to ime, iako je ono moglo biti lažno. Otpio je gutljaj i stavio čašu na stol.

— Dakle, već si čuo o čemu je riječ — reče. — Onda ne moram mnogo objašnjavati... Sumnjam da bi novac mogao namamiti nekog probisvijeta da pokuša pljačku, dapače, svota je zaista primamljiva... Zato nitko i ne želi ići u pratnju... Uvijek sam govorio da je ovom gradu potreban čuvar zakona...

Bankar je govorio brzo i pomalo nepovezano. Zašutio je i pogledao mladića.

— O kojoj je svoti riječ, ako nije tajna? — upita James.

— Ne, nije tajna. U ovom gradu, na žalost, nema tajni. Htio sam da ostane tajna da će ta pošiljka uopće krenuti, ali je to ovdje nemoguće sakriti... Riječ je o trideset tisuća dolara.

James tiho zazviždi. Bila je to doista velika svota. Norton je imao pravo kad je rekao da ne bi bilo čudno kad bi netko pokušao opljačkati pošiljku.

— Koliko ću zaraditi ako prihvatim posao? — upitao je.

— Dvije stotine dolara — odgovorio je bankar, a onda je dodao: —

Volim biti iskren s ljudima, Powerse. Prisiljen sam prihvatiti tebe kao pratioca jer nemam drugih ljudi, i nadam se da mogu imati povjerenja u tebe, ali... Ovaj mi novac mnogo znači, i ako ga izgubim ja sam propao čovjek... Zato ako si slučajno naumio nešto s tim novcem, sam ili ako imaš svoju družinu, znaj dobro: ako bilo što pokušaš, prvi metak će biti namijenjen

tebi... Moji ljudi će te neprestano držati na oku...

— Hvala na iskrenosti, gospodine Nortone — reče James suho. — I ja ću biti iskren: kad bi mi netko ponudio bilo kakav drugi posao, ne bih prihvatio ovaj. Međutim, potreban mi je novac i zato ću prihvatiti.

Bankar ustane. James također ustane i stavi šešir na glavu.

— Polazak je sutra u zoru — kazao je bankar i izvadio svežanj novčanica iz džepa. Pružio mu je sto dolara. — Stotinu sada a ostalo nakon obavljenog posla.

— A kako ćete biti sigurni — James ne prihvati novac — da ja neću pobjeći s tih stotinu dolara i da se neću sutra pojaviti kad budemo trebali krenuti? — Zatim se okrenuo i bez pozdrava izišao. Bankar je nekoliko trenutaka gledao novčanice koje je držao u ruci, a onda začuđeno odmahne glavom i spremi ih u džep. Začuje se kucanje i ude gorostas.

— Sto je bilo? — upitao je. — Niste valjda primili toga odrpanca da vam čuva novac?

— Bankar kimne glavom i zadovoljno se nasmiješi.

*

Vani se pomaljalo zora. James ustane i strese sijeno sa sebe. Nije imao novca pa ga je, na sreću, vlasnik staje pustio da ondje prenoći. Umio se i osedlao konja.

Kad je stigao pred banku, pred zgradom su već stajala kola, lagana i niskih stranica, u koja su bila upregnuta četiri konja. I dvije bi životinje bile dovoljne da povuku teret, ali je Norton iz opreza uzeo četiri. U tom se trenutku otvore vrata pa izidu Walter i još jedan čovjek.

Iznijeli su jedan sanduk i stavili ga u kola. Onda izide i Norton. Držao je u ruci sačmaricu. Opazio je Jamesa i mahnio mu da pride.

— Jahat ćeš iza kola — rekao je. — Walter i još jedan čovjek bit će u kolima sa mnom, a imamo i još jednog koji će jahati nekoliko stoti-

na metara ispred nas da bi opazio na vrijeme zasjedu, ako je bude... Nadajmo se da će se sve dobro izvršiti.

James kimne i izvadi revolver. Provjerio je da li su svi meci na mjestu, a onda ga spremi za opasač.

— Koliko ima do Feastera? — upitao je.

— Ako ne bude većih zadržavanja, mogli bismo biti tamo oko podne — odgovori Norton i doda: — I nemoj zaboraviti što sam ti jučer rekao...

Bankar, Walter i još jedan čovjek, koji je tek sada izišao iz banke, uđu u kola. Onaj što je s Walterom donio sanduk skoči na konja i potjera ga. Uskoro se izgubio u daljini. Bankar uzme uzde i potjera konje.

Napredovali su bez poteškoća. Čovjek koji je jahao ispred njih pojavljivao se svakih petnaestak minuta na nekom brežuljku i pokazivao da mogu krenuti dalje bez opasnosti. Norton je često iz džepa vadio maramicu i brisao znojno čelo.

I Walter je bio uznemiren, ali je to bolje prikrivao nego bankar. Jedino po čemu se moglo vidjeti da je nervozan bili su njegovi prsti. Bili su gotovo potpuno bijeli od grčevitog stezanja kundaka puške. Treći čovjek u kolima, kao i sam James, nije pokazivao ni najmanjeg znaka zabrinutosti. Udobno zavaljen na gomili pokrivača kojima su bili prekrili sanduk s novcem pušio je i tiho pjevušio. Svoje je oružje bio spustio pokraj nogu.

Bili su otprilike na polovici puta. Norton odjedanput zaustavi konje i, tko zna koji put toga dana, obriše znoj s čela. Gledao je napeto u daljinu.

— Što se dogodilo? — upitao je zbunjeno Walter. — Zašto smo se zaustavili?

Bankar mu ne odgovori odmah. I dalje je gledao pred sebe. James primakne ruku bliže dršku revolvera. Shvatio je zašto su stali. I on je gledao u istom smjeru u kojem i bankar.

— Zašto smo se zaustavili? — ponovio je Walter.

— Pričekat ćemo malo ovdje — reče bankar tiho kao da se plašio da ga netko prisluškuje. — Zar nisi opazio da Williama nema već dvadesetak minuta... To još ne mora ništa značiti, ali ću radije ovdje čekati...

Gorostas je još jače stegnuo kundak. Treći čovjek je prestao pjevušiti. Pušio je šutke cigaretu, gledajući Jamesa, koji je i dalje napeto gledao naprijed. Kako je bankar bio rekao: to još ništa nije moralo značiti, ali Jamesu je ovo mirisalo na nevolje. Bankar se nervozno ogleda oko sebe.

— Brottain, uzmi pušku! — viknuo je na čovjeka u kolima. — Nisam te pozvao na odmor nego da čuvaš teret!

Čovjek ga ravnodušno pogleda, a onda uzme oružje i nasloni se na nj. Bacio je opušak i polako ustao.

— Gdje li je, do vraga? — Norton opet obriše čelo.

Minute su se činile beskrajno duge. Ništa se nije dogodalo. William, čovjek koji je jahao ispred njih, nije se pojavljivao. U Jamesu se počeo javljati osjećaj nelagodnosti.

Odjekne hitac...

Walter krikne i sruši se s kola. Njegova puška, koju je cijelo vrijeme grčevito stezao, padne kraj njega. Nije imao prilike da je upotrijebi. Na sljepoočnici je imao ružnu ranu.

James se odmah baci s konja. Skočio je pod kola nastojeći da spazi skrivenog strijelca. Iza njegovih leđa netko skoči na zemlju. Brzo se okrenuo i uperio revolver. Bio je to Brottain. I on je u ruci držao oružje. James se okrene ponovo na drugu stranu nastojeći pronaći mjesto gdje se nalazio čovjek u zasjedi. Bilo je vrlo vjerojatno da je bio samo jedan čovjek jer se više nije oglasio.

— Baci revolver, Powerse! — čuo je iza svojih leđa. Glas je bio prijeteci.

Polako se okrenuo. Brottain je držao oružje upereno u njega. Na licu mu je bio nadmoćan osmijeh. James je nekoliko trenutaka stajao neodlučno, a onda baci revolver pred Brottainove noge. On se sagne, uzme ga i stavi za pojas.

— Izlazi ispod kola — Brottainov glas nije trpio pogovora. — Ako bi lo što pokušaš, napunit ću te olovom... Vrijedi li umrijeti za dvije stotine dolara?

James pomirljivo kimne glavom i oslanjajući se na laktove izvuče se ispod kola. Norton je još sjedio na istom mjestu, blijed kao kreda, i gledao nepokretno Walterovo tijelo. Prestrašeno je otvarao i zatvarao usta, ali iz njih nije izlazio nikakav glas. Brottain pokaže vrhom cijevi Jamesu da stane uz kola, a onda vikne:

— U redu je, Andrew! Možeš izići!

Iz grmlja izide čovjek tridesetih godina, zarastao u više dana staru bradu. Imao je plavu košulju i prašnjave tamnosmede hlače. U ruci je držao pušku. Prišao je kolima i uperio cijev u Nortona.

— Silazi! — oštro je naredio.

Norton ga užasnut pogleda. Činilo se da se tek sad oporavio od stresa. Gutao je slinu tražeći riječi za ono što je htio reći.

— Ubojico! — kriknuo je. — Ubojico!

— Zaveži, stari! — viknuo je Andrew. — Ako ne umukneš i ti ćeš se naći uz njega u prašini. Silazi!

Bankar nemoćno stisne šake. Još je nekoliko trenutaka sjedio na istom mjestu, a onda polako ustane i side s kola. U tom se trenutku doimao desetak godina starijim.

Andrew skoči na kola i razmakne pokrivače. Kad je opazio sanduk, oči su mu zasjale od pohlepe. Na sanduku je bila brava. On je raznese jednim metkom iz revolvera. Polako je otvarao sanduk kao da se plašio da će ga dočekati razočarenje, da će sanduk biti prazan.

— Brottaine, bogati smo! Mi smo bogati! — glas mu je drhtao od pohlepe. — Bogati smo, bogati!

Gurnuo je ruku u sanduk i izvadio svežanj novčanica. Onda baci pušku na pod i gurne obje ruke među svežnjeve zelenih novčanica. Počeo se neobuzdano smijati.

— Makni se od sanduka, Andrew!

— Brottainov glas je odjednom postao prijeteci. — Ne diraj taj novac!

Brottainove oči su čudno sjale. Cijev njegova revolvera sad je bila uperena u čovjeka koji je stajao na kolima.

— Odmakni se od sanduka, Andrew! — ponovio je.

— Koji ti je vrug, Brottaine? — pogledao ga je začuđeno Andrew s kola. — Zašto da se maknem? Ovo je sad naše!

Brottainovo se lice razvuklo u zlobnu grimasu. U njegovu su se pogledu miješale pohlepa i želja za ubijanjem.

— Makni se od sanduka, Andrew

— procijedio je kroz zube — da ne bi okrvavio novac...

Razbojnik na kolima kao da se ukočio od užasa. Širom otvorenih očiju odmahivao je glavom gledajući u Brottaina.

— Ti se šališ, čovječe — promucio je. — Nećeš to valjda učiniti. Ovdje ima dovoljno... za obojicu... Brottaine, molim te, ne čini to... Nemoj me ubiti...

Na Brottainovu se licu nije pomakao nijedan mišić, iz njega je izbijala ledena hladnoća kad je povukao okidač.

Andrew krikne i uhvati se za trbuh. Zastenjao je i srušio se s kola. Pao je kraj Waltera i ostao nepomično ležati.

Brottain pokaže vrhom cijevi Jamesu i Nortonu neka se odmaknu od kola, a onda se popne i pogleda novčanice koje su bile uredno poslagane u sanduku. Zadovoljno se nasmiješio. Držeći i dalje Jamesa i bankara na nišanu, zavukao je ruku ispod hrpe pokrivača kojima je bio skriven sanduk. Izvadio je platnenu vreću.

— Nortone, pridi! — zapovjedio je. — Stavi novac u vreću i ne pokušavaj nikakve gluposti! To se odno-

si i na tebe, Powerse! Pucat ću bez upozorenja!

Bankar je još stajao na istom mjestu. Brottain glasno zapne kokot.

— Budi pametan, čovječe — procijedio je kroz zube. — Zeliš li osim novca izgubiti i život?

Norton nevoljko krene i popne se u kola. Brottain se pomakne malo u stranu da bi i dalje mogao imati na oku i Jamesa i bankara. Nortonovi su pokreti bili teški i tromi kao da sa svakim svežnjem novčanica otkida i dio sebe.

Kad je napunio vreću, ostao je stajati nepomično, poguren kao da na leđima nosi neki golemi teret.

James je grozničavo razmišljao što da učini. Nije bio siguran da li će ih Brottain ostaviti na životu ili ne. Pažljivo je pogledao lijevo i desno. Nigdje blizu nije bilo nikakvog zaklona u koji bi se mogao baciti.

A onda se sjeti da to i ne bi donijelo nikakve koristi jer nije imao oružja. Brottain bi ga brzo pronašao i ustrijelio. Ispunjavao ga je osjećaj užasne bespomoćnosti.

Brottain pokaže vrhom cijevi uže koje se nalazilo na podu kola. Bio je to komad dug tridesetak centimetara. Norton ga poslušno uzme.

— Zaveži vreću i izlazi! — naredio je razbojnik.

Norton mehanički izvrši njegovu naredbu i pride k Jamesu. Činilo se da je mislima daleko, daleko od ovog mjesta, i od Brottaina, i od ovih mrtvih što su ležali u prašini...

U tom je trenutku djelovao potpuno odsutno.

Brottain baci vreću na zemlju i side. Uperio je revolver u Jamesa.

— Skini opasač i baci ga što dalje od sebe — naredio je. — Želim biti siguran da nećete ništa pokušati dok budem odlazio. Onda je dodao ironično: — Ispraznit ću tvoj revolver i baciti ga što dalje na drugu stranu. Ne želim vas ostaviti bez oružja, jer znate kako je, ovi su krajevi puni probisvijeta... Dok sve pobereš, ja ću biti daleko...

U Jamesu se rodila nada. Možda će ih Brottain zaista poštediti. Poslušno je otkopčao opasač i bacio ga iz sve snage što dalje od sebe. Brottain izvadi njegov revolver iza pojasa i izbaci metke iz bubnjica. Onda zamahne i baci Jamesov revolver daleko od sebe. Zadovoljno se pri tome nasmijao.

— Što ste učinili s Williamom? — odjednom je zapitao Norton. — I njega ste ubili? Prijava ubojice!

— Ne znam što je Andrew učinio s njima — Brottain je problijedio. — Ne izazivaj me, Nortone. Ubit ću te.

— Ti si prokleti ubojica, Brottaine! — Norton se nije obazirao na njegovu prijetnju. — Poznajem te već tri godine, ali do danas nisam znao tko si ti... ti si ubojica...

James je protrnuo. Norton je nastavio govoriti kao da mu se jezik iznenada razvezao nakon mnogo godina šutnje. Govorio je brzo i ogorčeno, gotovo i ne udišući i ne izdišući zrak. James je vidio kako je Brottain postao blijed kao da u njegovu licu nije bilo nijedne kapi krvi, zatim je polako podigao cijev i okrenuo je prema Nortonu.

— Sami ste ovo htjeli — procijedio je. — Htio sam vas ostaviti na životu, ali je ovako možda bolje... Mrtvi ne govore, a ja ću već biti daleko kad vas netko pronade.

Norton nije pokazivao ni najmanjeg straha. I dalje je govorio mirno, gledajući u tamni otvor cijevi Brottainova oružja. Razbojnikov se prst polako stezao oko okidača. Činilo se da mu je predstavljalo zadovoljstvo ovo polagano pritiskanje okidača i očekivanje trenutka kad će odjeknuti hitac. Pohlepa je od njega stvorila poremećenog čovjeka. On više nije gospodario svojim razumom, sad je njime gospodario novac...

James je shvatio da je ovo kraj. Više nije imao što izgubiti. Gurnuo je Nortona u jednu stranu, a on se bacio na drugu. Brottain je odmah pucao. Gadao je Jamesa, ali nije dovoljno precizan. Želja za ubijanjem ga je onemogućila u točnom gađanju. James osjeti pod rukom kamen.

Zgrabi ga i baci prema Brottainu. Nije očekivao da će ga pogoditi. Želio je samo dobiti u vremenu.

Brottain odskoči u stranu i ponovo nanišani prema Jamesu, ali se on već našao s druge strane kola. Brottain se sagne. James je bio samo korak-dva daleko od njega. Ispružio je ruku i zlobno se nasmijeo.

Ali, Brottainova poremećena svijest nije shvatila što je James namjeravao. Zločinac je mislio da mladić želi samo pobjeći, ali je James stvorio drugi plan. Shvatio je da ne može pobjeći i da bi ga Brottainov metak stigao.

Već se nalazio kraj mrtvog Waltera, uz kojeg je još ležala njegova puška sačmarica. Dograbio ju je i otkotrljao se u stranu.

Brottain zapuca. Metak udari kraj samoga Jamesova lica i unese mu prašinu u oči. Oči mu se najednom ispuniše suzama. I dalje se kotrljao. Kao kroz maglu vidio je kako Brottain trči oko kola da bi ga dobio na nišan. Čuo ga je kako glasno psuje.

Iza kola se pojavi nečija nejasna sjenka. James povuče okidač. Iz obje je cijevi gurnula sačma.

Brottain neljudski krikne i poskoči unatrag. Srušio se kao pokorjen i ostao ležati na ledima.

Jamesove su oči bile pune suza. Nije vidio da li je Brottaina ubio ili samo ranio. Odbacio je praznu pušku i ustao. Protrljao je oči, a onda se okrenuo prema mjestu kamo je pucao, pripravan na bijeg.

Brottain je nepomično ležao. James olakšano uzdahne. Prišao mu je i ponovo protrljao oči. Sačma se razbojniku zabila u prsa i unakazila mu lice. Gotovo ga nije bilo moguće prepoznati.

James se okrene u stranu i pljune s gadenjem. Tri su čovjeka bila mrtva zbog trideset tisuća dolara. Zar je ljudski život tako malo vrijedan?

Norton tek sad ustane s mjesta kamo ga je gurnuo James i pruži mu ruku.

— Hvala ti, Powerse — tiho je rekao. — Nikad ti ovo neću zaboraviti, nikad...

— Što ćemo s njima? — James i ne pogleda pruženu ruku. Na kraju krajeva, on je spasavao prije svega svoju kožu. Pokazao je trojicu mrtvih.

— Waltera možemo staviti u kola i povesti u Feaster. Bio je doseljnik i nije imao nikoga u Dullnessu — bankaru se već vratila sigurnost. — Svejedno je gdje će biti sahranjen.

— A ova dvojica?

— Za njih mi je svejedno — odvratio je ogorčeno, a onda je smireno dodao: — Kad dodemo u Feaster, čini mi se da imaju grobara, reći ću mu. Ako bude htio, neka dođe po njih. U džepovima će naći dovoljno za sahranu, ako ništa drugo a ono stotinu dolara koje sam dao Brottainu kao predujam... I to će mu biti previše...

Stavili su Waltera u kola. Bankar se uspne i uzme uzde, a James ode po svoje oružje. Kad je stavio opasak osjetio je opet neku sigurnost, ali odmah zatim i laganu drhtavicu. Tek je sad postao svjestan koliko se bio uplašio. Uzjahao je konja i pošao za Nortonom, koji je već bio krenuo.

Uskoro su naišli na Williama. Ležao je svezan nedaleko od ceste s maramom u ustima.

— Natjerao me je da se okrenem, a onda me je s leđa udario — reče pipajući bolno mjesto na glavi.

William pride kolima i podigne pokrivač s Walterova lica. Trenutak zatim ga spusti s izrazom gadenja na licu.

— Dakle, pucao je bez upozorenja — procijedio je. — Zašto baš u nje-ga?

— Mislim da je bilo dogovoreno da jednog smaknu da bi ostale zastrašili. Ali, Brottain je imao i svojih planova. Možda su unaprijed odredili da ustrijele Waltera jer im je izgledao najopasniji — James na časak zašuti. — A možda je to bilo slučajno baš on. To sam mogao biti i ja... ili Norton...

Bankar lagano problijedi. James je vidio kako se stresao.

*

Vrijeme je prolazilo a James nije napuštao Dullness. Gotovo je tri godine bio u ovom gradu. Tako je dugo bio odsutan iz Stokeryja. Kako je vrijeme prolazilo, mislio je, barem je sebe pokušavao uvjeriti, da je najbolje sve zaboraviti i nikad se više ne vratiti u grad za koji su ga vezale ružne uspomene. Ali pomisao na Johna McTroneyja i na onu noć kad su mu ubili oca opet je otvarala stare rane.

Od onog dana kad je Nortonu spasio život i novac, bankar ga je gledao drugim očima. James je zauzeo Walterovo mjesto. Morao je uvijek biti u banci ili blizu nje ukoliko bi je netko pokušao opljačkati. Dullness je bio miran grad, za te tri godine se baš ništa značajno nije dogodilo, i često se pitao zašto ga Norton plaća, i to ne baš malo, jer mu se činilo da za to nije bilo potrebe.

Norton je tog dana vidljivo uzbuđen istrčao iz svojeg ureda. U ruci je držao pismo. Stajao je pred Jamesa koji je bio pred bankom.

— Sutra dolazi! — viknuo je i podigao pismo u zrak. — Moja Dorothy se sutra vraća kući!

James ga je šutke gledao. Norton je sav blistao od sreće. Radovao se kao malo dijete. Uhvatio je Jamesa za ruku.

— Hajdemo nešto popiti — rekao je. — Ovo treba proslaviti. Moja Dorothy se sutra vraća kući!

— Tko je Dorothy? — mirno zapita mladića.

Norton ga pogleda začuđeno a onda stavi papir u džep. Primakao se bliže Jamesu.

— Pa da, ti je i ne poznaješ — lupio je šakom o dlan. — To je moja kći, moja mala Dorothy. Nisam je vidio već gotovo pet godina... Bila je boležljiva pa sam je poslao k sestri u Boston... Poslije sam je, po njenoj želji, odlučio školovati, i tako... i zato se našlo novca...

James podigne pogled i zagleda se u oblake. Mrzio je duge monologe, a Norton se upravo spremao na jedan takav. Mogao je shvatiti da se bankar raduje što će vidjeti kćer nakon toliko vremena, ali to nije bio razlog da njega gnjavi s tim. Bankar ga ponovo povuče za ruku.

— Hajdemo nešto popiti — navaљivao je. — Moja Dorothy...

James uzdahne mrzovoljno i polako krene s njim. Došlo mu je da se nasmije kad je Norton rekao ono: »i za to se našlo novca« ali je ostao ozbiljan. Činilo se kao da se plašio reći koliko je doista bogat... Tko zna koliko je puta za tako kratko vrijeme ponovio da mu se kći sutra vraća kući i James je požalio što je prihvatio poziv na piće.

Sutradan je Norton zatvorio banku dva sata prije dolaska poštanske kočije kojom je trebala stići Dorothy. Nervozno je hodao po kući i svaki čas prilazio prozoru i pogledavao napolje. Jamesu se činilo da se ne bi toliko uznemirio da mu u kuću dolazi osobno predsjednik Sjedinjenih Država. Baš ga je zanimalo kako izgleda ta »mala Dorothy«, što je odjedanput toliko promijenila bankara, inače mirnoga i povučenog čovjeka koji je rijetko pokazivao svoje osjećaje.

Napokon se negdje oko podne u daljini začulo da se kočija približava. Bankar je gotovo istrčao iz kuće i stao pred salun gdje se kočija zaustavljala. Uz glasnu škripu kotača i prodorno vikanje kočijaša, kočija se zaustavila.

Putnici su izlazili s one strane s koje je bio salun, tako da ih James, koji je ostao stajati pred bankom, nije mogao vidjeti. Trenutak zatim kočijaš skine dvije putne torbe i doda ih nekome, a onda se iz kočije pojave Dorothy Norton i njen otac, koji je nosio prtljag.

James proguta slinu. Dorothy Norton bila je prava ljepotica; duga plava kosa padala joj je na ramena ispod šešira. Tako ga je neodoljivo podsjećala na jednu ženu, ženu koja je, činilo mu se, već odavno bio zaboravio: na Michelle McTroney.

Prišli su mu. Norton spusti torbe na zemlju i pokaže prema njemu:

— Dorothy, ovo je James Powers. Radi kod mene. Mnogo mu dugujem... No, pričat ću ti još poslije o njemu... i o svemu.

Pružila je ruku. Gledao ju je odsutno i što ju je više gledao, sve mu je više sličila na Michelle McTroney. Neodlučno je pružio ruku i nešto promrmljao.

— Oprostite — reče iznenada i brzo se okrene u stranu, prođe pored njih i uputi se prema salunu.

— Čudan čovjek, čini mi se — rekla je djevojka.

— Pa... u neku ruku i jest... Ovdje je već tri godine, a još ga nisam vidio, niti sam čuo da je izišao s kojom djevojkom... Dapače, nema čak ni prijatelja... Uvijek je sam. Ponekad se zapitam da li je on ljudsko biće...

James se naslonio leđima na tezgiju i gledao kako ulaze u kuću. Opsovao je u sebi. Stare rane su počele peći kao nekad, a uspomene su postajale sve bolnije... Da li je Dorothy zaista toliko bila slična Michelle McTroney ili se to njemu, nakon toliko vremena, samo činilo? Kako bilo da bilo iznenada je u njemu probudila sjećanja i osjećaje za koje je mislio da više ne postoje. Okrenuo se prema tezgi i naručio piće.

Nekoliko dana poslije Norton je priredio večeru s plesom da bi proslavio dolazak svoje kćeri. James je došao samo iz obaveze i čim je večera završila, odvojio se od ostalih i otišao u dvorište. Sjeo je na klupu i pripalio cigaretu. Tokom cijele večeri nastojao je da ne gleda prema Dorothy i da ne sretne njen pogled. Kad se to ipak jednom dogodilo, brzo je sagnuo glavu. Jedva je dočekao da ostane sam.

— Lijepa noć.

Brzo je podigao pogled. Dorothy je stajala kraj njega. Ponesen svojim mislima nije ni čuo kad je došla.

— Da — suho je odvratio.

— Mogu li sjesti? — upitala je.

Kimnuo je glavom i šutke se pomaknuo u stranu. Osjetio je kako mu srce počinje brže tući. Sjela je pokraj njega i spustila pogled. Dugo nitko nije progovorio ni riječi. Napokon ona podigne pogled.

— Jamese, zašto me izbjegavate? — rekla je.

— Ne volim kad me netko obraća sa vi — odvratio je malo grublje nego što je htio.

— U redu — činilo se da to nije opazila. — Hoćeš li mi odgovoriti na pitanje?

— Nemam razloga da te izbjegavam — rekao je gledajući nekamo pred sebe. Bacio je opušak u mrak.

— Možda ti se samo čini...

— Nije bio raspoložen za razgovor. Pitao se kojeg je vruga uopće dolazila. Podsjećala ga je samo na Stokery i Michelle McTroney.

— Što može natjerati jednoga mladog čovjeka da se povuče u sebe — nije se predavala — i da nema prijatelja, ni djevojke, nigdje nikoga... Za to može postojati samo jedan razlog...

Šutio je i gledao pred sebe.

— Bila je lijepa, zar ne? — upitala je.

Trgnuo se i zagledao se u nju kao da je vidi prvi put u životu. Sjećanja su navirala.

— Tko? — istisnuo je.

— Ona — odgovorila je. — Ne znam joj ime ni gdje živi ali sam sigurna da je u pitanju neka žena...

Pogledao ju je iznenađeno. Tko je ona da ruje po njegovoj prošlosti? Izraz njenog lica nije se promijenio. Čak mu se učinilo da iz nje izbija neko suosjećanje.

— To je moja stvar — rekao je suho.

Naglo je ustao i otišao. Gledala je za njim, a onda je i ona ustala. Spazila je oca koji ju je tražio i pošla prema njemu. Jamesa te večeri više nije vidjela.

Vrijeme je prolazilo. James je nastojao da što rjeđe vida Dorothy i kad god je bilo moguće nastojao je

biti što dalje od nje. Ipak, činilo mu se da je i ovako prečesto susreće. Znao je da to ne može dugo potrajati... Sve više ga je mučila činjenica da mu se ona sve više svidala.

Osim toga, osjećao je i da je došlo vrijeme da namiri stare dugove; vrijeme da se vrati i da se osveti Johnu McTroneyju. Iako to nije htio priznati, Dorothy Norton je bila razlog zbog kojeg nije otišao. Izbjegavao ju je, ali mu je godilo kad bi se našao u njenoj blizini.

Sjedio je u dyorištu poslije večere i pušio. I sad je razmišljao o Stoke-ryju. Onda se pojavila i Dorothy. Šutke je sjela pokraj njega. Lagano je zadrhtao. Dugo nitko nije progovorio nijedne riječi.

— Sjećaš li se kad sam te pitala zašto me izbjegavaš a nisi mi odgovorio? — upitala je. — Još nisam dobila odgovor...

— Zar bi to nešto promijenilo? — odvratio je.

— Možda — rekla je zagonetno. Trgnuo se iznenadeno. Ta jedina riječ pogodila ga je više nego stotinu drugih. Odjednom je osjetio umor, umor od mržnje duge četiri godine, i želju, veliku i neodoljivu želju da zagri ovu lijepu djevojku što je sjedila tako blizu njega, da zauvijek ostane s njom i da nikad više i ne pomisli na Stokery, a kamoli da tamo ode. Osjećao je kako se u njemu nešto slomilo.

— Voljela bih da mi kažeš — činilo se da je zapazila što se događa u njemu. — Bit će ti lakše...

Ugrizao se za usnu. Kako je prijateljski zvučalo to »bit će ti lakše«... Shvatio je da su četiri godine samoće dugo vrijeme i da mu ne treba mnogo da je poslušna. Ustao je.

— Ti si nesretan čovjek, Jamese — rekla je tiho.

— Zašto me mučiš? — rekao je molećivo. -- Ne možeš li me ostaviti na miru?

— Samoća i šutnja nisu dobri prijatelji — rekla je odlučno. — Oni ti ne mogu pomoći, budi siguran...

Bacio je opušak i zagnjurio lice u šake. Uzdahnuo je pa sjeo pokraj

nje. Pričao je dugo, pričao je sve što mu je palo na um o svemu što je doživio, pa čak i onom što nije imalo veze s onim tragičnim događajima. Nakon četiri godine suzdržavanja riječi su mu navalile poput bujica...

Odjednom je zašutio. Osjetio je njenu ruku pod svojom. Bila je tako topla. Pogledao ju je u oči, ali ona nije pomaknula ruku ispod njegove. Stisnuo ju je čvršće.

— Tko je ona? — upitala je. — Znam da u tom gradu postoji i jedna žena... iako je nisi spomenuo...

— Ona je samo dio prošlosti — prošaptao je uzbuđeno. — Ona je mogla postojati samo dok se nisi pojavila ti...

Čvrsto ju je zagrlio i idućeg trenutka su im se usne spojile u dug poljubac. U tom je trenutku nestalo sjećanja i na Stokery, i na Michelle, i na Johna McTroneyja, i na sve... Postojala je samo Dorothy Norton.

Kad se u jutro probudio sve mu se činilo kao daleki san. Gotovo se uplašio pri pomisli da je to istina. Sad, kad je opet bio sam, tamne sje- ne prošlosti pojavljivale su se pred njegovim očima... Gotovo mu je bilo žao zbog onoga što se sinoć dogodilo. Pitao se da li je imao pravo upuštati se u sve to i nanostiti bol Dorothy kad je znao da će jednog dana morati otići i tko zna da li će se ikad vratiti.

Osjetio je zebnju pri toj pomisli. Najbolje bi bilo otići što prije, prije nego sve ovo postane previše ozbiljno i prije nego što osjećaji postanu još jači, a sjećanja koja ostanu iza njih još bolnija.

Prišao je prozoru i pogledao van. Dorothy je upravo izlazila iz kuće. Osjećao se poput varalice. Ne, nema prava nanositi joj bol. Morat će otići, još sutra u zoru.

Dan mu je bio dug, a večer, koju je opet proveo s njom, bila je prekratka. Pokušao joj je nekoliko puta reći da će sutra otići, ali nije imao snage.

Ustao je rano i obukao se. Stavio je nastol dva pisma, jedno za ban-

kara u kojem mu se zahvalio za sve što je učinio za njega, i drugo za Dorothy u kojem joj je pokušao objasniti da je za oboje bolje da ode.

Osedlao je konja i izveo ga na ulicu. Zastao je. Pred bankom je stajala Dorothy u noćnoj košulji i s ogrtačem prebačenim preko ramena. Progutao je slinu. Pošao je prema njoj.

— Odlaziš? — tiho je upitala.

Šutke je kimnuo glavom.

— Slutila sam to — rekla je još tiše.

— Ostavio sam ti pismo — rekao je s osjećajem krivnje.

Dugo su stajali i šutjeli. Ulica je bila pusta. Na istoku je nebo postojalo crveno.

— Znam da ne vrijedi pitati da li možeš sve zaboraviti i ostati ovdje — u glasu joj se osjeti plač. — Zar netko nekoga može mrziti toliko dugo, četiri godine...?

— A zar netko nekoga može voljeti cijeloga života? — upitao je umjesto odgovora.

Ponovo duga šutnja.

— Hoćeš li se vratiti? — upitala je sa strahom u glasu. — Neće li te ona tamo zadržati?

Pustio je uzde i prišao joj. Zagrlio ju je. Osjetio je kako mu dršće u naručju.

— Rekao sam ti da ona za mene više ne postoji — rekao je. — Vratit ću se... ako preživim...

Više se nije mogla suzdržati. Naslonila mu je glavu na prsa i zajecala. Podigao joj je glavu i obrisao suze.

— Nemoj plakati! — rekao je nježno a sam se osjećao prokleta teško. — Sve će biti dobro.

Poljubivši je brzo se okrenuo i uzjahao. Potjerao je konja. Pomislio je s gorčinom kako je gotovo godinu dana izbjegavao Dorothy, a sad mu je u ovih nekoliko dana postala tako draga da bi najradije i sam zaplakao. Pokušao se uvjeriti da je ovako ipak bolje, i da bi kasniji stanak bio još teži i njemu i njoj.

Nije se nijedanput ogledao. Znao je da bi mu tada bilo još teže. Kad

je izišao iz Dullnessa, potjerao je konja u galop kao da je time želio otjerati sumorne misli.

Dršćući od jutarnje studeni, umotana u ogrtač, Dorothy je stajala dugo na istom mjestu i gledala za njim, čak i onda kad ga više nije mogla vidjeti. Plakala je.

Napokon je ušla u kuću i otišla u svoju sobu. Bacila se na krevet i zagnjurila glavu u jastuk.

V

James opsuje. Nije se sjećao kad se posljednji put osjećao ovako glupo. Nakon četiri godine čekanja došao je da ubije čovjeka koji je bio kriv za smrt njegova oca, čovjeka kojeg je toliko dugo mrzio, a sad nije više znao da li to želi ili ne želi. Pred očima mu se neprestano pojavljivalo zabrinuto lice Dorothy Norton... Da ga nije bilo sram, najradije bi bio pobjegao iz Stokeryja, zauvijek...

Na vratima je stajao Buxter, čovjek koji mu je jedanput, činilo mu se vrlo davno, pomogao kad se zamalo nije sukobio s Johnom McTroneyjem... Jamesu se činilo da se Buxter nakon toliko vremena nije ni najmanje promijenio. U ovom gradu kao da je vrijeme zaista stajalo...

James se ponovo okrene McTroneyju.

— Završimo to, McTroney — rekao je umorno. Iako ni sam nije znao da li to zaista želi učiniti ili ne. — Došao sam te ubiti...

Lice Johna McTroneyja razvuklo se u zloban osmijeh. Backwith se također šušljivo nasmije.

— Plašiš se, Powerse. Ne možeš me uvjeriti da se ne plašiš — rekao je McTroney. Najprije kažeš da ne želiš nova ubijanja, i da je sve ovo glupo, a sad opet da me želiš ubiti. Više ne znaš ni što govoriš. Strah te je.

Doista, McTroney nije bio daleko od istine. James je protuslovio sam sebi. Što je on, zaista, želio? Stisnuo je zube kao da je time želio otjerati košmar misli.

— Ovdje neće biti ubijanja — reče Buxter iza Jamesovih leđa. — Ohladite glave, ljudi!

James se okrene prema njemu. Zašto se Buxter ponovo miješao u sve ovo? Kao da mu je pročitao misli, Buxter odmakne rever svojeg sakoa. Na prsima mu je sjala šerif-ska zvijezda.

— Ovdje neće biti ubijanja — ponovio je.

McTroney se razočarano smrknuo. Backwith je prostrijelio pogledom čuvara zakona. Odmaknuo je ruku malo dalje od svojeg revolvera.

James je stajao neodlučno. Nervozno je obrisao ruke i hlače. Dlanovi su mu se bili oznojili. Razmišljao je što bi morao učiniti.

— Nosi se do vraga, Buxtere — procijedio je McTroney i brzo iskapio svoje piće.

Prošao je kraj Jamesa i Buxtera i ne pogledavši ih. James uzdahne i pride tezgi. Buxter mu pride i stane kraj njega.

— Zašto si se vratio? — upitao je. James ne odgovori.

— Nemoj se zavaravati, momče — rekao je Buxter nakon nekoliko trenutaka. — Tvoja prisutnost u ovom gradu nije poželjna i ovdje neće biti pucnjave... Za tebe bi bilo bolje da odeš iz Stokeryja i da se nikad više ne vratiš...

James ponovo ne reče ništa. Buxter se okrene i izide iz saluna.

Dvojica ljudi koji su bili s njim također podoše za njim. Ostali su James i vlasnik saluna.

— Imate li slobodnu sobu? — upitao ga je James.

On ga je nekoliko trenutaka gledao neodlučno, a onda kimne glavom. Izvadio je ključ ispod tezge i pružio mu.

James se popne uza stube. Osjećao se vrlo umorno.

*

James polako otvori oči. Iz hodnika se čulo kako netko tiho prilazi njegovim vratima. Izvadio je revol-

ver ispod jastuka i otkočio ga. Koraci utihnu baš pred njegovom sobom, a onda se začuje tiho kucanje.

Polako je ustao i prišao vratima. Kucanje se ponovi. Stao je kraj dovratka s revolverom u ruci. Opet kucanje.

— Tko je? — upitao je.

Nije bilo odgovora, samo kucanje. James se nekoliko trenutaka dvoumio, a ona polako okrene ključ u bravi stojeći i dalje kraj vrata da ga ne bi pogodio metak ako je nepoznati imao takve namjere.

Odškrinuo je vrata. Pri slabom svjetlu koju je pružala svjetiljka na početku hodnika razaznao je lik žene. Koliko je mogao vidjeti, bila je sama.

— Mogu li ući? — upitala je tiho.

James je osjetio neku slabost u koljenima. Prepoznao ju je. Bila je to Michelle McTroney. Otvorio je vrata i pustio je u sobu. Onda je zatvorio vrata i naslonio se na njih.

Gledali su se šutke nekoliko trenutaka, a onda mu ona pride i zagrlila ga. Poljubila ga je, ali su njegove usne ostale hladne. Odmaknula se.

— Iznenaden si? — zapitala je.

— Jesam — odgovorio je iskreno.

— Prije bih očekivao bilo koga drugoga samo ne tebe...

— Nadam se da ti nije žao što sam došla — rekla je i skinula s glave veliki šešir, koji joj je vjerojatno služio kao zaštita od nepoželjnih znatiželjnika. Naime, već je bila večer, i u to vrijeme se djevojke nisu pojavljivale na ulici, a osobito ne u salunu. — Poželjela sam te vidjeti nakon tolikih godina.

Gledao ju je šuteći. I sad je bila lijepa, kao i onda, ako ne i još ljepša. Prišla mu je i uhvatila ga za ruku a onda ga odvela do kreveta. Sjeli su. I dalje ga je držala za ruku.

— Toliko si mi nedostajao — rekla je tiho. — Danima sam plakala kad si otišao... Zar se sve moralo tako glupo završiti i da te godinama ne vidim...? Prelazio je pogledom preko svake crte njenog lica.

Onda mu se pred očima pojavi lik Dorothy Norton. Progutao je slinu i sklopio oči... Osjećaji su se uzburkali...

— Sad si opet tu — govorila je djevojka i dalje — i nikad više neću dopustiti da odeš bez mene...

Primaknula mu se bliže i pritisnula usne na njegove, ali on ni ovaj put ne odgovori. Razočarana ga je pogledala.

— Više ti se ne sviđam? — upitala je. U glasu joj se osjetio strah. — Našao si neku drugu?

Ponovo su se javila sjećanja na one sretne dane s Michelle, a onda opet lik Dorothy. Opsovao je u sebi. Da li je još volio Michelle? Ili je volio Dorothy? Ili je volio obje, ili nijednu? Ni sam nije znao odgovora.

— Ne voliš me više? — upitala je. Gledao je netremice djevojku koja mu je nekad toliko mnogo značila. Čekala je odgovor, a u očima joj je vidio strah od razočaranja.

Privukao ju je k sebi i poljubio je, strasno ju je poljubio, sa željom i nakon čekanja dugog četiri godine. Osjetio je njene ruke oko vrata, a onda za njega više nisu postojali ni Dullness ni Dorothy, nitko; samo djevojka koju je držao u naručju.

Odmaknula se od njega.

— Moram ići — reče. — Moji kod kuće ne smiju vidjeti da me nema. Rekla sam da idem na spavanje i ne bi bilo dobro da netko slučajno zaviri u moju sobu...

Stavila je šešir na glavu i još jedanput poljubila Jamesa. Onda je izišla tiho zatvorivši vrata za sobom. Prišao je prozoru i vidio je kako izlazi kroz sporedni izlaz i nestaje u noći.

Vratio se i legao na krevet. Tko zna koji put pred očima mu se pojavi lik Dorothy Norton.

— Do vraga — opsovao je i ustao. Uzeo je sa stola cigarete i pripalio. To mu, međutim, nije donijelo smirenje. Izišao je iz sobe i otišao nešto popiti.

Buxter mu pride kad je stao za tezgu.

— Koliko ostaješ u Stokeryju? — upitao je.

— Ne znam — odvratio je James mrzovoljno. — Nisam razmišljao o tome...

— Došao si da ubiješ McTroneyja i odeš, zar ne? — rekao je Buxter.

— Bilo bi ti bolje da to ne pokušavaš, barem dok sam ja ovdje čuvar zakona. Pazi što radiš, Powerse!

— Dovoljno sam star da mogu odlučiti što je za mene dobro a što ne — rekao je ironično James ne obraćajući pažnju na neskrivenu prijetnju u Buxterovu glasu.

— Tvrdoglav si, momče. To nije dobro — Buxter je nekoliko trenutaka šutio a onda nastavio: — Nisi li se upitao kako to da te ja, kao predstavnik zakona, nisam uhapsio zbog onoga za što si bio optužen i zbog čega si pobjegao?

James ga pogleda. Zaista, na to nije pomislio otkako je krenuo u Stokery.

— Kad sam preuzeo dužnost — nastavio je Buxter — pronašao sam ubojicu, pravog ubojicu, i on je obješen.

— To neće pomoći mojem ocu — rekao je James s gorčinom. — On je zbog te prljave igre poginuo...

— I ti misliš da je sve to zakuhao McTroney?

James nije odgovorio.

— Možda si u zabludi — reče Buxter. — Taj čovjek, koji je obješen, nije imao nikakve veze s McTroneyjem. Bio je to pijanac koji se doselio neposredno prije ubojstva. Ubio je zbog novca...

— A jesi li siguran, Buxteru, da on nije samo još jedna nedužna žrtva? — upitao je James.

Iskapio je piće i pošao u svoju sobu. Buxter je gledao za njim grickajući jagodicu kažiprsta. Onda je bijesno opsovao i izišao.

*

John McTroney side s kola pridržavajući se desnom rukom. Lijeva mu je nekako čudno, beživotno, visila. Pružio je ruku i pomogao sestri da side s kola.

James je stajao pred salunom i gledao ih. Gledao je i dalje McTroneyjevu lijevu ruku, koja se čudno ljuljala u ritmu njegovih koraka.

Dvoje McTroneyjevih uđu u prodavaonicu. James spazi s druge strane ulice Buxtera, koji je naizgled nezainteresirano stajao ispred svojeg ureda i gledao prema njemu.

John McTroney i njegova sestra izišli su iz prodavaonice. Rančer je robu ubacio u kola jednom rukom. Lijeva ruka mu je i dalje nemoćno visila. Da li je to bila uspomena na onu večer kad ga je pogodio Jamesov metak?

James je gledao za njima kako odlaze iz grada. Michelle ga nijednput nije pogledala. Vjerojatno se plašila brata. Kad su se izgubili s vidika, Buxter pride preko ulice i stane pred Jamesa.

— Da, lijevom se rukom ne može služiti — rekao je kao da je bio pročitao mladićeve misli — i to može tebi zahvaliti. Nije li vrijeme da sve zaboravite? I jedan i drugi ste već dovoljno propatili. Zaboravite osvetu.

Koliko je puta u posljednje vrijeme i sam James pomišljao na to? Ipak, nije želio pokazivati svoje osjećaje pred Buxterom.

— Bio bi dobar propovjednik, Buxtere — rekao je ironično.

— Ne izazivaj me — zarežao je čuvar zakona. — Jednput si izbjegao konopac, ali dođe li do pucnjava, objesiću i tebe i njega. Zapamti to! Ne izazivaj me da te otjeram iz grada. Ponašaj se razumno i sve će biti u redu...

— Ne znam da li bi stari Lew McTroney dopustio da mu objesiš sina — nasmijao se mladić. — Prije bi se ti našao na drvetu nego on.

— Nisam tako siguran u to — šerif je progutao slinu. — Hoćeš li uskoro otići iz Stokeryja?

James bez žurbe izvadi cigaretu iz džepa i pripali.

Vidio je da Buxter nestrpljivo čeka odgovor.

— Čini mi se da si zaboravio jednu stvar — rekao je napokon i ot-

puhnuo dim. — Ja još i sad ovdje imam ranč i zasad namjeravam tako ostati.

— Mnoge su se stvari promijenile otkako si otišao, Powerse — kiselo se osmijehnuo Buxter. — Ne traži vruga. Bolje je da odeš dok još imaš vremena.

— Zamaraš me, Buxtere — reče mirno James, pa se okrene i uđe u salun.

Čuvar zakona bijesno opsuje, pa ode u svoj ured.

James je stajao kraj prozora i vidio ga kako odlazi.

Onda je izišao i otišao u konjušnicu. Osedlao je konja i potjerao ga prema svojem ranču.

Ranč je doista djelovao sumorno. Vidjelo se da godinama ovdje nitko ne živi. Krov kuće bio se srušio i ružna je rupa zjapila na njemu. Nekadašnje zgarište staje bilo je zaraslo u korov i travu i jedva se još vidjelo.

James se trgne. Neki čovjek izide iza ugla kuće.

Gledao je prema njemu. Mladić ga nije poznavao. Prošlo je nekoliko trenutaka. Nepoznati nije pokazivao neprijateljske namjere. James potjera konja bliže.

Čovjek je mogao imati oko trideset godina. Na njemu su bile dvije stvari koje su Jamesu odmah upale u oči: njegov nisko pripasani revolver i usko blijedo lice upalih obraza. Imao je sitne oči, koje su ispod oboda šešira pozorno promatrala Jamesa nekim čudnim, odsutnim pogledom.

— Već sam mislio da nećeš ni doći — rekao je tiho.

— Tko si ti? — upita James oprezno.

— Imena nisu važna — rekao je čovjek tiho. — Došao sam ti reći da u suton budeš na ranču. Gazda će doći razgovarati s tobom.

— Tko će doći? — upitao je James.

— Gazda — ponovio je čovjek savršeno mirno kao da je bila najprirodnija stvar na svijetu što se iznenada pojavio na tuđem posjedu i

razgovara s nepoznatim čovjekom o nečemu što ovome nije bilo ni najmanje poznato.

— Kakav gazda, do vraga? — prasnuo je James. — I tko si ti da mi naređuješ što ću učiniti?

Na čovjekovu se licu nije pomaknuo nijedan mišić.

— Već sam ti rekao da imena nisu važna — odvratio je hladno nepoznati — Budi ovdje u sumrak...

— A što ako to ne želim učiniti? — upitao je James izazivački i primaknuo ruku bliže oružju.

Čovjekovo je lice prvi put promijenilo izraz. Razvuklo se u zloban osmijeh. Prije nego što je James mogao i shvatiti što se događa, nepoznati je u ruci držao revolver uperen u njegova prsa.

— Ne volim nervozne ljude — rekao je podrugljivo.

— Odmaknu ruku od revolvera... Ne izazivaj sudbinu i budi ovdje kad gazda bude došao...

James polako odmakne ruku i nepoznati spremi svoj revolver za opasač. Njegovo je lice opet djelovalo nezainteresirano, a njegov pogled prazan. Zazviždio je i iza ugla kuće se pojavi njegov konj. Uzjahao ga je netremice gledajući Jamesa.

Činilo se da će još nešto reći, ali je okrenuo konja i potjerao ga. James je zbunjeno gledao za njim. Nije uopće mogao pretpostaviti tko bi mogao biti ovaj čovjek, a još manje tko mu je bio gazda.

Sjetio se Buxterovih riječi da se mnogo toga promijenilo otkako je otišao. Odlučio je da u suton bude na ranču. Možda će mu tada neke stvari biti jasnije.

Sjahao je i ušao u kuću.

*

James je sjedio na pragu kuće kao nekad kad mu je otac još bio živ. Čekao je. Sunce se polako približavalo zapadu i on je postojao sve znatizeljniji da vidi tko je taj čovjek o kojem je govorio nepoznati. Tko je taj gazda.

Napokon je u daljini opazio dvokolicu koju je vukao jedan konj, a kraj nje je jahao još jedan čovjek. Približavali su se bez žurbe.

James provjeri da li su mu svi meci u bubnjiću, a onda revolver spremi u korice. Pripalio je cigaretu i čekao da se došljaci približe.

Debeo i nizak čovjek, obučen u tamnozeleno odijelo, sjedio je u kolima. Čovjek na konju bio je onaj isti koji je već bio toga dana na ranču.

— Ti si Powers? — upitao je debeli.

James potvrdno kimne i baci opušak u prašinu.

— Ja sam Bruce Hollies, a ovo je Marvin — debeli je pokazao prema revolverašu. — Došao sam poslovno razgovarati s tobom... Znam da mrziš Johna McTroneyja, a znam i zašto ga mrziš... Želiš ga ustrijeliti, a ja ti pružam priliku da na tome zaradiš i novac... Koliko ti je dovoljno?

— Ne shvaćam o čemu je riječ — odvrati začudeno mladić.

— Vidi se da dugo nisi bio ovdje — uzdahnuo je Hollies, iz džepa izvadio debelu cigaru pa je pripalio.

— Ja nisam bio ovdje kad si ti ovdje živio... Sad imam veliki ranč, možda veći i od McTroneyjeva, ali... ovdje nema mjesta za obojicu...

— Ja nisam plaćeni ubojica — Jamesovo se lice smrknulo — Možda ja i ne želim ubiti McTroneyja, a ako to budem i učinio, nitko mi za to neće platiti... Gubite se s mojeg ranča!

Holliesov se revolveraš odjedanput čudno uspravi u sedlu. U očima mu se pojavi opasan sjaj. Debeli odmahne rukom i Marvin se opet opusti. James oprezno ustane.

— Moja ponuda još važi — reče Hollies. — Čuo sam da ti se u ono vrijeme svidala njegova sestra... — zastao je, a onda dodao: John McTroney je zao čovjek i njegova sestra ne bi trebala biti dovoljno jak razlog koji bi te spriječio da mu se osvetiš za smrt svojeg oca... Ako se odlučiš biti na mojoj strani, posjeti me...

— Neću ja biti ni na čijoj strani — rekao je osorno James. — Ni najmanje me se ne tiče vaša glupa borba za vlast. Ostat ću po strani od toga.

– Mislim da će to biti malo teže
– zagonetno se nasmijao Hollias.

Okrenuo je dvokolicu i potjerao konja. Marvin je pričekao da se debeli malo udalji, a onda i on okrene konja. Neprekidno je netremice gledao Jamesa.

– Glupi naivni momak – dobio je.

Potjerao je konja za svojim gazdom. James uzdahne i ponovo sjedne na prag. Gledao je zamišljeno u zemlju. Slutio je da će ovdje uskoro doći do rata između Holliesa i McTroneyjevih i u tom ratu, kao što je debeli i rekao, teško će moći ostati po strani. Čak i kad bi ustrijelio Johna McTroneyja, za novac ili ne, to ne bi mnogo promijenilo na stvari. Stari Lew McTroney ne bi tako lako prepustio svoje carstvo koje je gradio cijelog života.

Uzjahao je konja i potjerao ga prema gradu. Nije se više nijednput ogledao prema svojoj kući. Za nju su ga vezale samo bolne uspomene, a mogao bi doživjeti još loših stvari zbog nje. Ako uskoro počne rat, i ako je bude htio zadržati, morat će se boriti i protiv Holliesa i protiv McTroneyja. Da li je taj komadić neobrađene zemlje vrijedio prolijevanja krvi. Sresao je glavom da bi odagnao mračne misli.

Možda bi bilo najbolje zaboraviti sve i otići nekamo s Michelle, nekamo gdje ih nitko ne poznaje. Ali, da li je to zaista želio? Nije li mu Dorothy, usprkos trenucima slabosti sa Michelle u hotelskoj sobi, značila više?

Nije znao što da čini. Činilo mu se da se događaji odvijaju potpuno izvan njegove kontrole i da je on samo nijemi promatrač onoga što se zbiva s njim i oko njega. Nije uopće mogao nazreti rasplet svega ovoga.

U sivilu predvečerja u daljini se nazirala silueta nekog jahača. Nije se kretao, činilo se da čeka. James i nehotice primakne ruku bliže revolveru i nastavi jahati prema nepoznatom. Kad se približio, prepoznato je Michelle.

– Što ti radiš ovdje – upitao je.

– Došla sam vidjeti tebe – odgovorila je. – Slutila sam da si na ranču i ovdje sam te čekala...

Pritjerala je svojega konja bliže njegovom i poljubila Jamesa, koji je i dalje stajao na istom mjestu. Još nije bio načistu sa svojim osjećajima.

– Vidjela sam da neki ljudi odlaze s ranča – odmaknula se od njega. – Tko je to bio?

– Hollies, Bruce Hollies i njegov revolveraš.

– Što su htjeli od tebe? – upitala je preplašeno.

Ugrizao se za usnu. Nije znao kako bi joj rekao, tako je i ona sama znala kakvi su odnosi između njega i njenog brata. Možda nije znala da su obojive bila pripravna ubiti jedan drugoga.

– Ništa nisu tražili – slagao je.

– Prolazili su kraj ranča i opazili me pa su svratili...

– I ništa drugo nije bilo? – upitala je sumnjičavo.

– Ništa – ponovo je slagao. – A zar je moralo biti i još nešto?

– Dakako da nije – odgovorila je. – Bila sam se uplašila da su ti prijetili ili tako nešto...

Mahnula je u znak pozdrava, okrenula konja i potjerala ga prema svojem ranču. James je zamišljeno gledao za njom. Još i sad se sve činilo lijepim, ali je slutio da ta sreća neće dugo potrajati.

VI

Sljedeće večeri sve je izgledalo kao i obično, ali se u zraku osjećala neka čudna napetost. Neuobičajeno rano, bilo je tek oko devet sati, ljudi su počeli odlaziti kućama. Barmen je nezainteresirano brisao čaše. James i neki pijanac koji je spavao za stolom u kutu bili su jedini gosti.

James uzme svoje piće i sjedne za stol. I on je predosjećao da će se nešto dogoditi. Nije znao kako da to objasni, ali taj ga je osjećaj obuzeo još od prethodnog dana otkako je sreo Holliesa i njegova revolveraša.

Na ulici se začuje topot konja. Zaustavili su se ispred saluna. Čulo se kako ljudi glasno razgovaraju.

Otvorila su se vrata i uđu trojica ljudi. James ih pogleda. Nijednog od njih nije poznao.

Trojica su prišla tezgi i naručila piće. Nešto su tiho razgovarali ne obraćajući pažnju na mladića, barmena i pijanca, koji je i dalje mirno spavao.

James je popuštao cigaretu i ugasio je. Upravo je htio ustati i poći u svoju sobu kad se s ulice opet začuo topot kopita. I ovi se došljaci zaustave pred salunom. James ostane sjediti. Slutio je da će se nešto dogoditi.

Prošlo je nekoliko trenutaka prije nego što su se vrata otvorila. Ušli su Marvin i još neki čovjek kojeg je James prvi put vidio.

Zastali su na samom ulazu. Marvin je lagano raširio noge i primaknuo ruku oružju. I drugi je čovjek isto postupio. Još nisu progovorili nijedne riječi. Marvinovo se lice pri oskudnom svjetlu petrolejske svjetiljke činilo još bljedim.

Trojica ljudi za tezgom odjednom su umuknuli. Jedan od te trojice, visok i snažan čovjek, polako se okrene i odmjeri dvojicu došljaka.

— Marvin — tiho je prošaputao. U glasu mu se osjetio jedva zamjetan strah.

Ostala dvojica se također okrenu. Gledali su netremice Marvina i čovjeka koji je bio s njim.

Nastala je zloslutna tišina. Ni barmen više nije brisao čaše. Otišao je na drugi kraj tezge, što dalje od one trojice, i preplašeno čekao što će se dogoditi.

James izvadi cigaretu i kresne šibicu o stol. Jedan od ljudi za tezgom se trgne od toga zvuka. Vidjelo se da je nervozan. Marvin ga samo kratko pogleda.

— Ovdje se može sresti mnogo zanimljivih osoba — dobacio je Jamesu ne skrećući pogleda s trojice ljudi za tezgom.

James ne reče ništa. Opet je nastala tišina.

— Što hoćete od nas? — reče čovjek koji se trgnuo kad je James kresnuo žigicu. Osjetilo se da mu je neugodno.

Marvinovo lice se razvuklo u nešto što je trebalo biti čuđenje. Tiho je rekao:

— A zar smo rekli da nešto hoćemo?

Upitani nervozno obriše dlanove o hlače. Vidjelo se kako je progutao slinu i krajičkom oka pogledao dvojicu svojih prijatelja.

— Želimo izići — rekao je nakon mučne tišine čovjek koji je prvi opazio dvojicu došljaka.

Lice čovjeka koji je bio s Marvinom razvuklo se u ružnu grimasu. Cinično se nasmijao:

— Možete otići tek kad nam kažete kamo ste sakrili stoku koju ste ukrali od gospodina Holliesa.

— Ukrali? Što vi to govorite?! — viknuo je čovjek koji do tada nije progovorio. — Ne znamo o čemu govorite...

Čovjek na ulazu pogleda prema Marvinu i nasmijulji se, ali ne reče ništa.

— Kradljivcima je mjesto na vješalima — rekao je Marvin opasno tiho.

Trojica ljudi se malo razmaknuše jedan od drugog. Shvatili su da neće moći izbjeći ovu borbu.

Marvinovo se lice razvuklo u jedva primjetan osmijeh zadovoljstva. Polako je ispružio i savio prste.

Čovjek koji je bio s njim prvi je potegao oružje.

Gotovo istog trenutka potegla su i trojica protivnika. Čovjek koji je prvi opazio dolazak dvojice došljaka bio je najbrži od te trojice. Revolver mu se odjednom našao u ruci i dva su se pucnja stopila u jedan.

Čovjek kraj Marvina krikne. Kao da ga je udarila neka golema nevidljiva ruka, udario je leđima u zid i polako kliznuo na pod.

James se nije mogao oteti dojma da se Marvin poigrava sa smrću. Iako je na svojem ranču vidio koliko je brz, Marvin je izvadio svoje oružje tek kad je to učinio prvi od onih koji su stajali nasuprot njemu.

Bio je brz, prokleta brz. Čovjek koji je prvi pucao uhvatio se za glavu i srušio kao gromom pogođen.

Drugi metak pogodio je u prsa čovjeka s njegove desne strane, koji još nije uspio ni ispraviti oružje. Pogodeni udari ledima o tezgju, a Marvin mu drugi metak pošalje u trbuh. Čovjek se srušio na pod.

Treći je trenutak užasnuto pogledao dvojicu mrtvaca kraj sebe, a onda Marvina. Očajnički se bacio u stranu i zapucao, ali nije bio precizan. Njegov se metak zabio negdje u zid.

Marvin se nije ni pomaknuo s mjesta, kao da se ne puca na njega, kao da je negdje daleko. Njegove sitne oči kao da su bile odsutne. Ni jedan mu se mišić na licu nijednog trenutka nije pomaknuo, pa ni onda, kad je pritisnuo okidač.

Čovjek je pokušao ponovo nanišaniti, ali je zastao u pola pokreta, ruka mu je nemoćno klonula, otvorio je usta kao da želi nešto reći, a onda se srušio na leđa i široko raširenih ruku ostao nepomično ležati. Crvena mrlja na njegovim prsima postajala je sve veća. Metak ga je pogodio u srce.

James je nepomično sjedio na svojoj stolici i gledao kao oduzet trojicu mrtvaca što su ležali jedan kraj drugog, pa onda Marvina, pa mrtvaca kraj njega. Marvin je bio hladnokrvni ubojica. Nevjerojatno brz. Zar je bilo potrebno to bezrazložno ubijanje?

Kao da je čitao njegove misli, Marvin uperi revolver u njega.

— Ako želiš, imam olova i za tebe — dobacio je, a onda ponovio ono što je već bio rekao na ranču: — Glupi naivni momak.

— Ne volim da netko sa mnom tako razgovara — James ispod stola primakne ruku revolveru.

U tome se trenutku još jednom otvore vrata. Buxter je stajao na ulazu s dvočijevkom u ruci, a iza njega još dvojica, također s puškama u rukama.

— Što se ovdje događa? — upitao je Buxter strogo.

Marvin polako spremi revolver u opasač i okrene se Buxteru. Pokazao je glavom prema trojici mrtvih kod tezge.

— Ukrali su stoku gospodina Holliesa. Kad smo ih pitali kamo su je sakrili, došlo je do pucnjave...

Buxter kimne glavom i prođe kraj njega. Pogledao je jednog po jednog mrtvaca.

— McTroneyjevi ljudi — reče.

Marvin kimne. Ne obraćajući više pažnju na šerifa, izide iz saluna. Trenutak zatim začulo se kako se topot konja gubi u daljini.

— Richie — obratio se Buxter jednom od svojih pratioca — podi grobaru i reci mu da ima posla za njega.

Čovjek kimne i izide.

— Marvin je ubio tri čovjeka — javio se James. — Zar to ne bi trebalo bolje ispitati? Možda ti ljudi nisu krivi za ono za što ih je optužio.

— Ne miješaj mi se u posao, Powerse! — viknuo je osorno Buxter. — Za tebe su svi nedužni... Budi sretan što te još nisam otjerao iz grada...

James ravnodušno slegne ramenima i ustane pa ode u svoju sobu.

Sjeo je na krevet i zagnjurio lice u dlanove. Nije se želio miješati u ovo glupo ubijanje, ali znao je da protivnici neće birati sredstva da bi ostvarili svoj cilj. Pri tom bi mogla nastradati i Michelle, a to si ne bi mogao oprostiti.

Ipak, da li mu je ona zaista toliko značila? Stresao je glavom da više ne misli na to. Vrijeme će donijeti rješenje za sve.

Zašto li je morao dolaziti u Stoke-ry? Sad je mogao biti u Dullnessu s Dorothy, daleko od svega ovoga...

Prošla su dva dana...

Otvorio je oči. Kucanje se ponovilo.

— Gospodine Powers — prepoznao je gostioničarev glas. — Jedna mlada dama želi vas vidjeti.

Protrljao je oči i ustao. Na brzinu se obukao i prišao vratima. Zjevnuo je i otvorio ih. Michelle je stajala kraj gostioničara. Pustio ju je u sobu i zatvorio vrata.

Brzo mu je prišla i zagrlila ga.

Naslonila mu je glavu na prsa i glasno zaplakala. Podigao joj je glavu.

— Što se dogodilo? — upitao je.

Pogledao ju je bolje. U prvom trenutku nije ni opazio da su joj oči crvene od plača. Obrisala je rukavom suze i teško uzdahnula.

— Potreban si mi, Jamese rekla je tiho. — Tvoja mi je pomoć potrebija nego ikad...

— Što se dogodilo? — ponovio je.

— Ubili su mi oca... — jedva je promrmljala, a onda mu je ponovo naslonila glavu na prsa i zaplakala.

— Kad se to dogodilo? — upitao je iznenađen.

— Jučer... On i još jedan kauboj bili su na pašnjacima kad su ih... napali... John i ja pronašli smo i... jednoga mrtvog napadača... to je Holliesov čovjek...

James je šutio. Znao je kako će ovo djelovati na McTroneyjeve ljude. Debeli Hollies je bio na pragu pobjede.

— Znali smo da to naši ljudi ne smiju saznati — nastavila je kroz plač djevojka. — Zakopali smo ga... i rekli da je pošao po ljude...

— A što ako taj napadač nije bio sam? — upitao je zamišljeno James.

— Hollies će znati istinu.

— Morali smo... barem pokušati... James, ne smijem... izgubiti svoj ranč... To mi je sve što imam...

James se gorko nasmiješio. Sjetio se vremena kad je i on sam izgubio svoj dom, a za to je, vjerojatno, bio kriv brat djevojke koju je držao u naručju.

— Dobro ste postupili što niste spomenuli očevu smrt — kazao je.

— Ali, kako ti ja mogu pomoći?

— Dodi na ranč... — obrisala je suze. — Ti ćeš me moći zaštititi od Holliesa...

— Mislim da to nije moguće — rekao je i odmaknuo se od nje. Prišao je prozoru. — Tvoj se brat ne bi s tim složio i odmah bi došlo do svade...

Brzo mu je prišla i ponovo ga zagrlila.

— U tome i jest stvar — zaplakala je još jače. — John je još sinoć... otišao... Nikome nije rekao kamo... Još se nije vratio... Moraš mi pomoći, James... Ti si jedini na koga se još mogu osloniti...

Pomilovao je odsutno njenu plavu kosu. Zar je Hollies bio tako opasan i tako je brzo završio s McTroneyjevima, koji su godinama bili zakon u ovom kraju? U tom je trenutku shvatio da u ovoj borbi neće moći ostati po strani.

— U redu, Michelle — rekao je tiho. — Pokušat ću ti pomoći... Nije li život jedna čudna igra? Sad ću se boriti za ranč koji sam nekad mrzio, i njega i njegove vlasnike, osim tebe. Zaista, nije li to čudno?

Odmaknula se od njega i obrisala suze.

— Hvala ti, Jamese — prošaptala je. — Mislim da bi bilo najbolje odmah krenuti...

Kimnuo je glavom. Brzo se umio i pripasao oružje. Izišli su i krenuli prema ranču.

Što li će se dogoditi, upitao se James, kad se vrati ako se vrati, ili nađe ga na ranču. Hollies mu je nudio da bude na njegovoj strani, a onda će biti sam i protiv Holliesa i protiv McTroneyja. Osim toga, na ranču je bio još jedan čovjek koji ga nije ni najmanje volio — Backwith. S njim bi još moglo biti problema.

Kad su stigli na ranču su bila tek trojica-četvorica ljudi. Ostali su bili na pašnjacima i čuvali stoku. Nijednog od tih ljudi nije poznavao.

Pred mrak su se ljudi počeli vraćati. Michelle i James su sjedili za stolom. Djevojka je ustala i izišla pred kuću. Čuo ju je kako zove ljude da pridu. Izišao je za njom.

— Ovo je James Powers — pokazala je prema njemu kad su se svi okupili. — Slušat ćete njegova naređenja dok se ne vrate moj otac ili brat...

Dvojica-trojica ljudi nešto nezadovoljno promrmljaju. James je po njihovu izgledu vidio da oni nisu kauboji već revolveraši. Opazi još

četvoricu ljudi, koji su, po njegovoj procjeni, bili zaduženi za pucanje a ne za čuvanje stoke. Backwitha nije vidio među prisutnima.

U tome se trenutku pojavi i on. Upravo je dolazio na ranč jašući na visokom vrancu. Zastao je pred kućom i sjahao. Onda spazi Jamesa. Posegne za oružjem istog trenutka.

Michelle stane ispred Jamesa.

— Ne čini gluposti, Backwithe — rekla je strogo.

Backwith je zastao u pola pokreta i pogledao je ne vjerujući. Odmaknuo se korak unatrag.

— Što ovo treba da znači? — upitao je ljutito. — Što Powers traži na ranču?

— Dok se ne vrate John ili otac — djevojka je i dalje govorila odlučno — slušat ćeš njegova naređenja... Da li si saznao nešto o Johnu?

— Ne, nisam — odmahnuo je Backwith glavom, a onda, ne vjerujući u ono što je čuo, dodao: — Vi se šalite, gospodice... Maknite se u stranu da ustrijelim tog psa...

— Ohladi se, Backwithe — oštro je naredila djevojka. James se morao diviti njenoj odlučnosti. Nije pokazivala ni najmanji znak straha.

— Ja sam svoje rekla, i ti ćeš poslušati...

— A ako to ne želim učiniti? — procijedio je Backwith. — On meni neće naređivati...

— Onda uzmi svoje stvari i gubi se s ranča — činilo se da je Michelle i očekivala ovakvu Backwithovu reakciju. — Odluči se, Backwith.

Revolveraš je i dalje odmahivao glavom ne vjerujući, a onda se šušljivo nasmijao:

— Griješite, gospodice, zaista griješite... Otići ću, ali ću se vratiti kad se pojavi gazda i onda ću napuniti Powersa olovom...

— Možda, Backwithe — rekla je mirno Michelle i okrenula se od njega kao da više ne postoji: — Želi li još netko poći s njim?

Nitko se ne javi. Backwith razočarano pogleda sve prisutne, a onda se okrene i skoči na konja.

— Uzmi svoje stvari! — viknula je Michelle.

— Nije potrebno — odvratio je Backwith svojim sušakvim glasom.

— Kad dode gazda, vratit ću se i ja.

Okrenuo je konja i potjerao ga u noć.

— Kad će se vratiti gospodin Lew? — upitao je netko.

— Kad nade ljude — odgovorila je Michelle.

— Nije nas smio ostaviti sad kad je najpotrebnije — rekao je drugi glas.

— Nije vaša stvar da razmišljate o tome — odvratila je djevojka odlučno. — On zna najbolje. Podite sad na večeru, a James će poslije odrediti tko će noćas na stražu.

Ljudi su se počeli razilaziti. Michelle i James uđu u kuću. Zagrlila ga je.

— Da samo znaš — prošaptala je — kako mi je teško glumiti svu ovu strogoću i sigurnost... Ipak, nije to za ženu...

— Koliko ljudi ima Hollies? — upitao je.

— Desetak revolveraša. Ostali su samo kauboји. I šerifa Buxtera ima u rukama, iako ga on ne voli mnogo... Uskoro će izbori za novog šerifa, pa mu se Buxter ne želi usprotiviti... Zato Buxter i želi u očima građana izgledati uzorno... Ipak, od njega nitko ništa ne očekuje... Građani su ga odavno pročitali...

— Moram ti reći iskreno, Michelle — rekao je James — da ova situacija nije baš povoljna za nas, osobito ne ako Hollies zna da ti je otac mrtav.

— Ne plašim se nikoga kad znam da si ti uz mene — prošaptala je i čvršće se stisnula uz njega. — Osjećam se sigurnom kad si ti tu...

Šutio je. On nije bio tako siguran da će se sve dobro završiti. Podigao joj je glavu i poljubio je.

Negdje u daljini oglasio se kojot.

* * *

James i Michelle su se vraćali s pašnjaka. Željela mu je pokazati

sve ljude da bi znao s kim može računati. Nekoliko koraka iza njih jahala su dvojica ljudi, braća Jeff i Max Scalter, dvojica revolveraša.

— Mislim da nećemo moći još dugo tajiti da na ranču nema ni tvog brata ni oca — rekao je zamišljeno James.

— Hollies će uskoro shvatiti da nešto nije u redu...

— Imaš pravo — odvratila je djevojka, također zamišljeno. — Što da radimo?

— Reći ću ti iskreno: ne znam. Razmišljao sam, ali mi na um nije pala nijedna dobra zamisao... Tri dana se ništa nije dogodilo. Čini mi se da Hollies nešto čeka, ali ne znam što.

— Možda nekog revolveraša — rekla je.

— Moguće. Ako je tako, onda ćemo biti u još gorem položaju nego sad... Tko zna kako će se sve završiti...

Odjednom negdje s lijeve strane odjekne hitac...

James brzo uhvati njenoga konja za uzde i povuče ga iza velike stijene s desne strane. Skočio je na zemlju i izvadio revolver.

— Vidiš li nekoga? — upitao je Maxa Scaltera koji je provirivao iz zaklona.

Revolveraš odmahne glavom. Spremio je revolver u opasač i skinuo pušku sa sedla. Opet je stao na isto mjesto. Njegov je brat stajao s druge strane stijene.

— Ni s ove strane se ništa ne vidi — dobacio je.

Onda opet odjekne hitac i Jeff Scalter se munjevito povuče u zaklon. Bijesno je opsovao. Brzo proviri iza stijene i zapuca ne gadajući mnogo.

James pride i proviri preko njegova ramena. Upravo u tom trenutku neki je čovjek provirio iz zaklona.

James zapuca i čovjeka nestane.

— Nije pogoden — reče Scalter.
— Znam — James i nije očekivao da bi ga mogao pogoditi na tolikoj udaljenosti.

Napadač je ponovo pucao, ali metak udari u stijenu i odbije se u zrak.

— I s ove strane je jedan — reče tiho Max Scalter i podigne pušku.

Opalio je i odmah zatim začulo se kako je netko bolno zajaukao i opsovao. Istog trenutka još jedan metak udari u stijenu, ali se Scalter već bio povukao u zaklon. On i njegov brat već su mnoge borbe preživjeli i već su imali iskustva.

Onda je nastala tišina.

James pride Michelle. Vidio je kako je blijeda. Zagrlji je i spremi revolver u opasač.

— Ne plaši se — šapnuo je. — Ovdje nam ne mogu ništa...

— Nije stvar u tome — rekla je. — Vidiš kako su nas iznenada napali... Znala sam da će se to jednog dana dogoditi, ali ipak sam se uplašila...

— Imaš pravo — zagledao se odsutno pred sebe. To očekivanje je gore od same borbe... Ono može uništiti čovjeka...

Još je vladala tišina. James pride Maxu Scalteru i proviri iz zaklona, ali ništa nije mogao opaziti. Ipak, nije vjerovao da su napadači otišli.

Odjeknuo je hitac...

Max Scalter je kriknuo. James se bacio na zemlju i povukao ga za sobom. Strijelac im je prišao s leđa.

Sljedeći hitac udari u mjesto gdje je do maloprije stajao James i odbije se u zrak.

Jeff Scalter je zapucao. Jedanput pa još jedanput.

Iza jedne manje stijene odjednom se pojavi neki čovjek s oružjem u ruci. Uхватиo se za prsa, zaljuljao i srušio licem u prašinu.

Onda opet tišina, puna čekanja i napetosti.

James pogleda Scalterovu ranu. Metak ga je pogodio u leđa i krv je vlažila košulju. Razderao ju je i obrisao krv. Rana nije bila smrtonosna, iako je ružno izgledala. Max Scalter zastenje.

Prošlo je još nekoliko trenutaka, a onda se u daljini začuje topot kopita. Pričekali su iz opreznosti još nekoliko trenutaka, a onda Jeff

Scalder proviri iz zaklona držeći oružje u ruci.

Ništa se ne dogodi i on brzo pride Jamesu i ranjenom bratu. Pride i Michelle.

— Neće umrijeti — reče James.

Čini se da je to Jeffu Scalderu bilo dovoljno. Spremio je revolver za pojas i pošao k pogodenom napadaču. Okrenuo ga je nogom na leđa, a onda se sagnuo i počeo mrtvacu pretraživati džepove.

Vratio se vrteći džepni sat na lancu.

— Moj sat — nakesio se. — Taylor mi ga je odnio na pokeru prije dvije godine...

— Taylor? — prostenjao je ranjenik. — Nekad smo bili na istoj strani, u Spanich Fallsu...

— Sad je odabrao pogrešnu stranu... — Scalder gurne sat u džep i pride bratu.

James ga je pogledao s gađenjem.

Scalderovi su bili plaćenici i ništa im nije značilo ubiti nekoga, bio on nepoznat ili netko s kim su doskora bili dobri znanci. Za njih je novac bio jedini zakon i radili su za onog tko ga je imao. Da je Hollies ponudio više, sad bi bili na njegovoj strani.

Jeff Scalder pomogne bratu da uzjaše. Nastavili su dalje.

— Možda bi vrijedilo pokušati privući Buxtera na našu stranu — rekao je James nakon nekog vremena.

— Ne bi pristao — odvratila je djevojka. — Prije nekoliko godina bismo možda i mogli, ali sad je on potpuno drugačiji čovjek. Nekad je bio spreman prkositi svakome, ali danas je propao čovjek, koji poslušno radi za Holliesa nastojeći da se to ne vidi i nastojeći u očima ljudi ostati poštenu čuvar zakona. Od njega ne možemo ništa očekivati...

James zamišljeno kimne. Do ranča više nisu progovorili nijedne riječi.

U predvečerje je osedlao konja... Michelle je izašla na prag i zabrinuto ga gledala.

— Kamo ćeš? — upitala je.

— Idem u grad — odvratio je i uzjahao. — Tražit ću od Bruxtera da potraži napadača... On je, na kraju krajeva, ipak šerif i to mu je dužnost.

— Ne budi lud — gorko se nasmiješila. — Neće te ni saslušati, a kamoli nešto poduzeti...

— Nemam što izgubiti... Već me zamara čekati kad će i gdje Hollies udariti...

— Ako si već odlučio otići u Stokery — prišla mu je i uhvatila ga za ruku — pričekaj da svane, pričekaj do jutra... Opasno je ići sam noću.

— Ništa opasnije nego danju — rekao je. — Vidjela si i danas kako su nas iznenada napali... Nikad ne možemo znati kad će nas napasti. Po tome bismo se mogli stalno skrivati na ranču... Moram ići...

Okrenuo je konja i potjerao ga prema Stokeryju. Ona je nemoćno slegnula ramenima i ušla u kuću.

Iako grad nije bio izravno upleten u rat između dva ranča, ipak se i ovdje osjećala napetost. Na ulicama nije bilo ljudi, a pred salunom su bila privezana samo dva konja.

James se zaustavio pred šerifovim uredom i sjahao. Iz ureda je na ulicu prodirao slabašan trak svjetla. Pokucao je i ušao u polumračnu prostoriju.

Jedan od dvojice ljudi koje je često vidao s Bruxterom sjedio je zavaljen u stolici nogu podignutih na stol. Ispred njega je stajala poluprazna boca nekog žestokog pića. Pogledao je lijeno došljaka.

— Gdje je Buxter? — upita James.

— Nešto se dogodilo? — odvratio je čovjek ne baš zainteresirano. Skinuo je noge sa stola.

James ne odgovori. Vidjelo se da je čovjek polupijan.

— U salunu je — rekao je i dohvatio bocu sa stola. Povukao je dobar gutljaj. — Tamo ćeš ga naći.

James izide i zatvori vrata. Prešao je preko ulice i zastao pred ulazom u salun. Pogledao je preko pomičnih vrata u prostoriju.

Buxter i drugi od dvojice ljudi koji su bili s njim stajali su za tezgom.

Za jednim stolom sjedila su dvojica koje James nije poznavao, ali mu je njihov izgled bio dovoljan da ih procijeni – revolveraši. Gurnuo je vrata.

Buxter i njegov pomoćnik su se okrenuli. Dva čovjeka za stolom ga kratko pogledaše, a onda jedan drugom nešto šapnu. James je prišao šerifu i stao uz tezgu.

– Želim prijaviti napad – rekao je James i naslonio se leđima na tezgu.

Buxter ga je pogledao kao da ga vidi prvi put u životu. Dvojica ljudi za stolom pogledaše se šuteći. Šerifovo je lice jedva zamjetno prolijeđilo.

– Tko vas je napao? – istisnuo je.

– Holliesovi ljudi – James oprezno pogleda prema onoj dvojici.

– Jedan je njegov čovjek poginuo, neki Taylor, a od naših je ranjen Max Scalter... S Taylorom je bio još jedan čovjek. I on je ranjen...

– I što ti sad hoćeš, čovječe? – upitao je Buxter.

– Hoću da ga potražiš, Buxteru, i strpaš u zatvor – mirno je rekao James držeći i dalje onu dvojicu na oku.

Buxter ga je gledao neko vrijeme sumnjičavo i odmahivao glavom. Onda je prasnuo u smijeh.

– Ti si lud, Powerse – uspio je napokon reći. – Zar ti misliš da bi taj čovjek još bio ovdje i da je nemam drugog posla nego tražiti nekog ranjenika? Osim toga, tko kaže da to ti momci nisu uradili na svoju ruku, bez Holliesova naređenja? I što onda? Što onda da radim?

– Doista vidim da imaš pune ruke posla – rekao je prezirno James i pogledao čašu koju je šerif držao u ruci. – Ti bi morao štititi zakon i bit ćeš kriv ako ne budeš spriječio krvoproliće... Ničim nisi zaslužio plaću koju ti daje grad... Baci tu značku u prašinu i ne sramoti je...

James ga još jednom prostrijeli pogledom i brzo izide. Buxter je još stajao na istom mjestu. Gledao je zbunjeno prema vratima kroz koja

je izišao James. Popio je piće u jednom gutljaju i uzeo pušku što je stajala naslonjena na tezgu.

Dvojica ljudi koji su do tada sjedili za stolom, ustadoše i jedan od njih pokaže rukom Buxteru da ostane na istom mjestu. Izišli su.

James je žurio preko ulice prema liječnikovoj kući. Htio je vidjeti da li je toga dana dolazio neki ranjenik. Zastao je pred kućom i pokucao na trošna vrata.

Nitko se ne pojavi. Pokuca još jednom. Čuo je kako se netko približava vratima. James se pomakne u stranu. Vrata se odškrinuše i jedna čupava sijeda glava pojavi se iza njih. Bio je to stari liječnik. Pogledao je Jamesa, a onda na ulicu. Prestrašeno je zinuo i brzo zalupio vratima.

James se polako okrene. Dvojica ljudi iz krčme stajala su dvadesetak koraka od njega, jedan kraj drugog, raširenih nogu i s rukama blizu oružja.

– Tražiš nekoga, Powerse? – dobacio je jedan od njih podrugljivo.

James ne odgovori. Sišao je s nogostupa i polako primakao ruku oružju. Sjetio se kako ga je Michelle opomenula neka ne ide u grad.

Možda ju je morao poslušati, ali krv je bila već uzavrela.

Drugi čovjek opazi njegov pokret i zlobno se nasmije. Čovjek kraj njega, obučen u crvenu kariranu košulju, poderanu na lijevom rukavu, ostao je miran. Gledao je i dalje netremice Jamesa.

– Radite za Holliesa? – upita James.

– Možda – rekao je čovjek u crvenoj košulji. – Nisi nam još odgovorio na pitanje.

– Ne volim da mi se netko miješa u posao – rekao je James oprezno. Slutio je da će uskoro doći do pucnjave, koju neće moći izbjeći. – Ne želim gužvu. Vratite se u salun i ostavite me na miru...

Drugi čovjek se ponovo zlobno nasmije, a onda se naglo uozbilji. Iz očiju mu je zračila želja za ubijanjem.

— Ti si kukavica, Powerse — procijedio je. — Ti si prokleta kukavica.

Istog je trenutka njegova ruka munjevito posegnula za revolverom. Lice mu se iskrivilo kao da mu to predstavlja neki golemi napor.

Još nije bio ni izvukao revolver kad je James već držao svoje oružje u ruci i povukao okidač.

Čovjek se stresao i zastao kao ukopan. Revolver mu ispadne iz ruke, uhvatio se za prsa i zaljuljao. Onda se srušio na koljena. Ostao je tako nekoliko trenutaka, pa pao licem u prašinu.

i James je odmah zapucao prema drugom protivniku. Ovaj je pucao istog trenutka i dva su se pucnja stopila u jedan.

James osjeti kako je metak proletio opasno blizu. Skočio je u stranu i okrenuo revolver prema protivniku. Ni Jamesov hitac nije bio precizan. Čovjek je i dalje stajao na nogama i nišanio prema njemu.

Jamesov se prst stezao oko okidača polako kao da mu se nikamo ne žuri. Znao je da je preciznost važnija od brzine...

Odjeknuo je samo jedan pucanj...

Čovjek u crvenoj košulji i dalje je stajao na istom mjestu, a njegov je revolver i dalje bio uperen u Jamesa. Onda mu je ruka klonula. Na usnama mu se pojavio tanak mlaz krvi. Zateturao je prema naprijed i još jednom pritisnuo obarač, no nije imao snage podići oružje. Metak se zabio u zemlju pred njegovim nogama. Onda se srušio i ostao nepomično ležati.

Buxter je stajao pred krčmom. U ruci je imao pušku iz čije je cijevi izlazio tanak plavičasti trak dima.

James ga pogleda iznenađeno, a onda spremi revolver u korice. Prekoračio je preko mrtvog revolveraša i stao pred Buxtera.

— Kod liječnika je ranjenik? — upitao je iako je i sam već znao odgovor.

Buxter se nelagodno premjesti s noge na nogu i potvrdno kimne glavom. Onda prođe kraj mladića i

krene prema liječnikovoj kući. James pođe za njim.

Buxter pokuca i liječnik gotovo istog trenutka otvori vrata. Vjerojatno je stajao iza njih dok se vani pucalo.

— Onaj je čovjek još ovdje? — upita šerif.

Liječnik potvrdno kimne.

Buxter prođe kraj njega, James za njim. Šerif otvori vrata. Na jednom krevetu ležao je čovjek. Kad je spazio Jamesa, munjevito posegne rukom pod jastuk.

— Ne bih ti to preporučio — Buxter je već držao pušku uperenu u njega. — Ako samo pokušaš, dobit ćeš još olova...

Čovjek je zabezeknuto gledao u njega ne vjerujući svojim očima. Onda polako povuče ruku.

— Poludio si, Buxtere — procijedio je. — Hollies će te ustrijeliti kao psa kad sazna...

— Možda — odvratio je šerif sigurno. — Ustani!

Čovjek se podrugljivo nasmije i ostane ležati. Buxter mu brzo pride i udari ga kundakom u rebra. Čovjek zastenje od bola i prostrijeli ga pogledom. Onda ustane.

— Sjetit ću se ovoga kad me Hollies bude izvadio iz zatvora — promrsio je kroz zube držeći se za mjesto gdje ga je šerif bio udario.

Buxter baci jastuk, uzme ranjenikov revolver i zatakne ga za pojas. Gurnuo je zatim čovjeka prema vratima.

Pred kućom je stajao Buxterov pomoćnik.

— Vodi ga u zatvor — reče šerif i dobaci mu ranjenikov revolver, a onda vikne na njega: — Što me gledaš tako glupo? Zar nisi čuo što sam rekao?

Čovjek se trgne i zatrese glavom. Gurnuo je vrhom cijevi ranjenika.

Buxter teško uzdahne i spusti pušku na zemlju. Odjednom je izgledao užasno umoran.

— Bit će mi potrebna pomoć da bih sve ovo raspetljao — tiho je rekao. — Trebat će mi još pomoćnika.

... Hoćeš li biti na mojoj strani, Powerse?

— To nije moguće — odmahnuo je James glavom. — Bit ću na tvojoj strani, ali ti ne mogu biti pomoćnik ... Sam si dopustio da dođe do svega ovoga i sam to moraš i riješiti ... Onda ćeš mnogima moći pogledati u oči...

Buxter je s razumijevanjem kimnuo.

— Imaš pravo — rekao je. — Ovo moram sam riješiti...

Polako se okrenuo i otišao u ured. James ode pred salun i odveže konja. Skoči u sedlo i potjera konja prema izlazu iz grada.

Mjesečina je obasjavala krajolik. Pažljivo je gledao pred sebe držeći ruku blizu oružja, ali ništa se nije dogodilo. Tek kad je pred sobom ugledao svjetlo ranča, mogao se opustiti. Čovjek koji je stražario na ulazu na ranč podignu ruku u znak pozdrava.

— Ima li što novo? — upita James.

— Ništa — odvrati čovjek i James produži.

Sjahao je pred kućom. Michelle istog trenutka otvori vrata, pride mu i uhvati ga za ruku.

— Jesi li razgovarao s Buxterom? — upitala je.

— Jesam — odgovorio je i pružio uzde kauboju koji je prišao da odvede konja. — Udimmo u kuću. Sve ću ti ispričati ...

VII

Na istoku je nebo počelo dobivati sivu boju ... Jedan je jahač ušao u grad. Jahao je bez žurbe sredinom ulice i zaustavio se pred šerifovim uredom. Sjahao je i popravio opasač, a onda pokućao.

Nakon nekoliko trenutaka iznutra se začulo kako netko prilazi vratima. Pospani glas nešto je tiho psovao, a onda se vrata otvore.

Jedan od Buxterovih ljudi protrljao je oči i pogledao došljaka. Trgnuo se kao oparen i ustuknuo jedan korak. Čovjek koji je stajao na vratima brzo mu pride i snažno

ga gurne. Šerifov pomoćnik padne na pod.

— Gdje je Buxter? — upita došljak. Bio je to Marvin, Holliesov revolveraš. Glas mu je bio hladan i prijeteći.

— Kako ste tako brzo saznali? — čovjek je i dalje ležao na podu. Činilo se da ne želi ustati.

Marvin munjevito izvadi revolver i uperi ga u njega.

— Gdje je Buxter? — procijedio je nestrpljivo.

Čovjek proguta slinu prestrašeno gledajući crni otvor cijevi.

— Kod kuće — istisnuo je. — Morao bi uskoro doći ovamo ... Ja nisam ... morao sam poslušati Buxtera ...

Na čelu su mu se pojavile sitne kapljice znoja. Marvin se hladno nasmiješio i taj osmijeh nije obećavao ništa dobro.

Buxterov je pomoćnik gledao netremice njegovu ruku. Brzo je disao. Lice mu se iskrivilo od napora i straha kad je iznenada spustio ruku prema oružju.

Sa zlobnim osmijehom Marvin je hladnokrvno pritisnuo okidač. Činilo se da mu to predstavlja osobito zadovoljstvo.

Tijelo Buxterova pomoćnika streslo se kad ga je pogodio metak. Još oslonjen na lakat lijeve ruke, ispružio je desnicu prema Marvinu kao da je htio nešto reći. Onda se srušio na leđa i ostao nepomično ležati.

Marvin se podrugljivo osmjehne i spremi revolver u korice. Prišao je prozoru i pogledao na ulicu. Nigdje nikoga. Stokery je još spavao.

Ponovo je izvadio oružje i izbacio čahuru. Stavio je novi metak i zadovoljno zavrtio bubnjić, pa spremio oružje u korice. Pošao je prema vratima.

— Marvine — pozvao ga je tiho ranjeni Holliesov revolveraš i on se okrene. — Pusti me van ...

Marvin pride rešetkama. Čovjek se držao za rešetke i čekao da mu Marvin otvori. Odjednom je ustuknuo jedan korak i preplašeno ga pogledao.

Marvin je stao pred rešetke i gledao ga neodređeno. Čovjek u ćeliji se nelagodno premjestio s noge na nogu. Kapljica znoja mu se skotrljala niz leđa.

Marvin izvadi revolver i uperi ga u zatvorenika. Ranjenik ga je gledao očiju širom otvorenih od straha.

Polako je uzmicao korak po korak unatrag sve dok iza sebe nije osjetio hladan zatvorski zid.

Iz Marvinova lica izbijala je hladnoća. Gledao je netremice zatvorenika i on osjeti kako mu ledeni trnci prolaze niz leđa. Stresao se.

Marvin napokon spremi revolver, prekorači preko mrtvog Buxterova pomoćnika i izide.

Zatvorenik teško uzdahne i sruši se na krevet. Obrisao je znoj s čela i tiho opsovao.

Marvin nekoliko trenutaka zastane na nogostupu. Na ulici još nije bilo nikoga. Odvezao je konja i odveo ga iza ugla kuće, a onda se vratio i provirio iza kuće; Buxter još nije dolazio, pa on mirno pripali cigaretu i nasloni se na zid kuće.

Prošlo je petnaestak minuta.

Koraci su postajali sve glasniji, a onda stadoše. Marvin se pojavi iza ugla kuće. Buxter ga mirno pogleda. Činilo se da nije ni najmanje iznenađen.

— Znao sam da ćeš doći — tiho je rekao.

Marvin ne reče ništa. Približio se još dva koraka i primakao ruku revolveru.

— Ubit ćeš me? — upitao je Buxter tako mirno kao da je to najprirodnije na svijetu.

— Moram — odvratio je tiho revolveraš. — Za to sam plaćen. Ipak, dat ću ti priliku. Potegni prvi.

Buxter se gofko nasmiješi. Znao je da nema izgleda protiv Holliesova revolveraša. Začudo, bio je potpuno miran kao da se već dugo pripremao za ovaj trenutak. Stajao je tako nekoliko trenutaka, a onda mu ruka naglo posegne prema kuku. Već je bio uhvatio držak svojeg

revolvera, kad se Marvinova ruka munjevito spustila prema oružju. Na licu mu se za trenutak pojavio osmijeh nadmoći.

Marvin je pucao dva puta. Dva su se pucnja činila gotovo kao jedan. Bio je zaista brz.

Buxter zatetura unatrag kad su mu se meci zabili u prsa. Nekoliko je trenutaka stajao nepokretan kao kip, a onda je zaječao i srušio se. Stokery više nije imao šerifa.

Marvin mirno spremi revolver u korice i ode po konja. Uzjahao je i bez žurbe krenuo prema izlazu iz Stokeryja. Nije se više nijednom ogledao prema mrtvacu na ulici. Stokery je i dalje mirno spavao.

Hollies je već bio budan i obučen kad se Marvin vratio. Sjedio je pred kućom i pušio svoju debelu cigaru. Na nekoliko koraka od njega sjedio je, naslonjen na jedan od stupova nadstrešnice, drugi Buxterov pomoćnik. Nervozno je kimnuo glavom kad je revolveraš prišao svojem gazdi i hladnokrvno rekao da je Buxter mrtav.

— Dakle, sve je u redu — reče tromo Hollies.

Marvin šutke kimne i pogleda Buxterova pomoćnika. Ovaj se nelagodno nakašlje i pride Holliesu.

— Vidite da nisam lagao — rekao je nesigurno i krajičkom oka pogledao prema Marvinu. — Sad mi možete dati moje dvije stotine dolara ...

— Naravno — Hollies gurne ruku u unutrašnji džep i izvadi svežanj novčanica. Izbrojio je nekoliko i pružio mu ih. — Tvoja je sreća što si govorio istinu ...

Čovjek uzme novac i nervozno ga gurne u džep. Išao je natraške do svog konja, a onda je brzo uzjahao i krenuo prema izlazu s ranča.

Neki visok čovjek, zarastao u dugu smeđu bradu, stajao je na uglu kuće naslonjen na pušku. Hollies je nekoliko trenutaka gledao neodlučno za Buxterovim pomoćnikom, a onda polako podigao ruku i poka-

zao bradonji jahača koji je bio okrenut leđima.

Odjeknuo je hitac ...

James polako otvori oči. Čuo je kako je čovjek koji je bio vani na straži nešto vikao. Brzo se obukao, pripasao revolver i izišao.

Stražar je stajao kraj ulaza u ranč. Uz njega je bio neki jahač. U lijevoj je ruci držao uzde drugoga konja, preko čijeg je sedla bilo prebačeno nečije tijelo. James pođe prema njima. U tome se trenutku na vratima pojavi i Michelle. I ona pođe u istom smjeru.

Jahač je bio Backwith. Prostrijelo je pogledom Jamesa i rukom istog trenutka posegne za oružjem, ali James je očekivao tako nešto i revolver mu se odjednom stvori u ruci. Backwith zastane u pola pokreta, a onda polako odmakne ruku. Bijesno je gledao mladića, a onda preko njegova ramena pogleda Michelle.

— Našao sam vašeg brata — reče suho.

Preko konja kojeg je doveo bilo je prebačeno beživotno tijelo Johna McTroneyja. Košulja na leđima bila mu je prljava od već zgrušane krvi.

Michelle tiho krikne kad je prepoznala brata. Širom otvorenih usta nekoliko trenutaka je šuteći odmahivala glavom, a onda pride Jamesu. Naslonila mu je glavu na prsa i glasno zaplakala.

— Gdje si ga našao? — upita James Backwitha.

Ovaj ne odgovori. Pustio je uzde konja kojeg je doveo i šutke prošao kraj Jamesa i Michelle prema zgradi za kauboje. Nekoliko trenutaka poslije izišao je noseći kožnatu torbu prebačenu preko ramena. Uzjahao je i potjerao konja prema izlazu s ranča. Zastao je i pogledao Jamesa.

— Još ćemo se sresti, Powerse — rekao je svojim hrapavim glasom i potjerao konja.

James je šuteći gledao za njim. Pomilovao je Michelle po kosi. Jadnica, za tako kratko vrijeme ostala je bez oca i brata. Uhvatio ju je za ruku i poveo u kuću.

Iza ugla pojavi se stari kauboj koji je bio s djevojkom onoga dana kad ju je James prvi put vidio u Stokeryju ispred prodavaonice. Toliko je dugo bio u službi kod McTroneyjevih da je gotovo bio član obitelji. James mu pokaže glavom nekakvu Michelle odvede u njenu sobu.

Dvojica ljudi skidali su Johna McTroneyja s konja. Debeli Hollies očigledno nije gubio vrijeme.

— Tko li je to učinio? — pomisli James. — Marvin? Ne, ovo nije bio njegov stil: ubiti čovjeka s leđa. On to ne bi učinio, to je morao biti netko drugi, neki drugi Holliesov čovjek. Jadena Michelle.

Tek mu sad padne na um kako je onda brzo prihvatio Michellinu ponudu da joj pomogne kad je John nestao. Nije ni pomislio da bi McTroney već mogao biti na ranču i da bi moglo doći do pucnjave... Kao da je imao predosjećaj da se McTroney više neće pojaviti.

Došao je nakon četiri godine da bi se osvetio McTroneyjevima, a sad oni više nisu bili živi. Mogao bi sad otići ali nije mogao ostaviti Michelle. Kamo bi zapravo mogao otići? U Dullness, k Dorothy Norton? Da li je zaista želio otići tamo i da li je to bila samo isprika da ne ostavi Michelle samu? Ili je doista nije želio ostaviti?

I ponovo je imao dojam da je samo promatrač događaja koji su se zbivali oko njega i s njim. Ipak, osjećao je da ova neizvjesnost neće još dugo potrajati i da će se sve uskoro riješiti. Debeli Hollies neće još dugo čekati.

Maknuo se s vrata da bi dvojica ljudi mogli unijeti McTroneyjevo tijelo u kuću. Zatvorio je vrata za njima.

Uzdahnuo je i izvadio cigaretu iz džepa.

*

Otkako je John McTroney bio sahranjen, Michelle kao da je postala

neka druga osoba. Nije ni s kim željela razgovarati, čak ni s Jamesom, iako je on to nekoliko puta pokušavao. Samo ga je šuteći gledala, očiju podbuhlih od plača. Jamesu se činilo da je ona negdje daleko i da gleda kroz njega dok joj je govorio.

Izbjegavala ga je i to ga je pogadalo. Želio joj je pomoći, ali je ona i dalje ostajala daleka i nepristupačna i nije pokazivala ni najmanju želju za razgovor.

James je rano ustao i pošao da pogleda ljude koji su bili na straži na pašnjacima. Nije bilo ničega novog, i to ga je malo začudilo jer je mislio da će Hollies ubrzo nešto učiniti. Kad je sve razgledao, vratio se na ranč. Ljudi su ga u početku gledali sumnjičavo, ali su se sad već bili potpuno priviknuli na njega. Tome se radovao jer nije želio osim debelog Holliesa imati neprijatelje i na samom ranču. To bi još više otežalo njegov položaj kad je onako brzopleto prihvatio Michellinu ponudu.

Ostavio je konja u staji i ušao u kuću. Stari kauboj je sjedio sam za stolom i pio kavu.

— Michelle još nije ustala? — upita James začuđeno.

Starac odmahne glavom.

James sjedne nasuprot njemu i napuni jednu šalicu. Pripalio je cigaretu i polako pio kavu.

Michelle još nije silazila iz svoje sobe. James je nervozno udarao prstima po stolu. Znao je da je djevojka uvijek ustajala rano.

— Idi pogledaj što je s njom — reče napokon James starcu. — Možda je bolesna.

Starac ustane i lijeno ode na kat.

Nakon nekoliko trenutaka se vratio i stao pred Jamesa.

— Nije u sobi — reče.

— Pa kad je otišla?

— Ne znam. Ja sam ovdje već više od jednog sata ali nisam je vidio. Zaista ne znam.

James brzo ustane i pode prema kapiji. Neki visoki mršavi čovjek stajao je naslonjen na ogradu.

— Kad je otišla Michelle — upita James.

Čovjek ga pogleda začuđeno.

— Ja je nisam vidio. Otkako sam ja na straži, nije izlazila. Thompson je bio prije mene, možda on zna.

James brzo ode prema zgradi za kauboje. Thompson je spavao pa ga James uhvati za ramena i prodrma. Bijesno je opsovao i pospano ga pogledao.

— Thompson, reci mi nešto... — neka se crna slutnja počela javljati u Jamesu. — Da li je Michelle otišla s ranča dok si ti bio na straži?

— Ne, nije — odmahnuo je Thompson glavom nakon kraćeg razmišljanja. Nitko nije odlazio s ranča. Dajem vam riječ da sam cijelo vrijeme bio budan i da bih je sigurno vidio...

Stari kauboj uđe i stane uz Jamesa.

— Njen konj nije u staji — reče. Thompson nešto tiho opsuje i nasloni se na lakat.

— Možda ipak... — reče nesigurno. — Negdje pred zoru jedan je konj iz staje došao do kapije, neosedlan... Mislim da je to bio Jackov konj. Bilo je očito da se odvezao. Odveo sam ga u staju, privezao i odmah se vratio na svoje mjesto...

— Koliko ti je vremena trebalo za to? — upita James. Zabrinutost je u njemu postajala sve jačom.

— Pet-šest minuta, ne više.

— Sasvim dovoljno — promrmlja James sebi u bradu, a onda se okrene starcu. — Nadi Jeffa Scaldera, neka se odmah spremi za put... Thompson, i ti ustani, Poći ćeš s nama.

— Što se ovdje događa? — upita starac zbunjeno.

— Michelle je otišla s ranča, ali ne znam zašto — odvratio je James nestrpljivo. — Znam samo da je moramo pronaći što prije, prije Holliesovih ljudi koji se sigurno skitaju po okolici. Požuri po Scaldera.

Starac odgega van. Thompson ustane i počne se brzo oblačiti. James požuri u staju i osedla konja.

Grozničavo je razmišljao ali nije mogao dokučiti razlog zbog kojeg bi djevojka otišla. Da je nisu oteli

Holliesovi ljudi? Ne, to se nije činilo vjerojatno. U sobi nije bilo znakova borbe, a djevojka zacijelo ne bi dopustila da je tek tako odvedu. Osim toga, sumnjao je da bi netko mogao proći pokraj stražara a da ga on ne opazi. Bilo bi vjerojatnije, ako je otmica bila u pitanju, da bi uklonili stražara. Sve je ukazivalo na to da je Michelle otišla sama, i to tako što je pustila jednoga konja da bi Thompsonu odvratila pažnju. Ali zašto?

Prošlo je dobrih pola sata dok su u gomili tragova konja i goveda uspjeli pronaći jedan koji je bio najsvježiji. Jeff Scalter se polako uspravi i uzjaše na konja. Pokazao je rukom u smjeru tragova. Bilo je to točno na drugoj strani od Holliesova ranča.

— Na toj strani nema više stada — reče Thompson. — Prije desetak dana otjerali su stoku na drugi pašnjak. Gospodica McTroney je to osobno naredila.

— Nisam znao — odvrati zamišljeno James. Baš ništa mu nije bilo jasno. Tek što bi pomislio da je počeo nešto shvaćati, te bi pretpostavke pale u vodu.

— Rekao sam joj da ondje još ima dovoljno trave za pašu, ali ona je bila uporna — doda Thompson.

James nešto mrzovoljno promrmlja sebi u bradu i pokaže im glavom neka krenu dalje. Pomisli da je djevojka otišla sama obračunati s Holliesom ali se ta pretpostavka, na sreću, pokazala netočnom. Ipak, mučilo ga je zašto je Michelle željela otići kradom. Ako je htjela otići, nitko joj to ne bi mogao zabraniti. Što li je, do vraga, imala na umu?

Jeff Scalter je jahao dvadesetak metara ispred njih. Povremeno bi sjahao i pregledao tragove. Odjednom je zastao i okrenuo se prema Jamesu i Thompsonu. Brzo su mu prišli, Jeff pokaže rukom na nekoliko koraka ispred sebe.

— Netko je bio ovdje — reče Thompson opazivši na tlu pepeo i tragove izgorjelih drva.

Scalter skoči s konja i skine rukavicu. Uхвати malo pepela u prste i protrlja ga.

— Bili su ovdje prije dva — tri sata — reče.

— Bili? — upita James. — Zar ih je bilo više?

— Da, trojica ili četvorica. Otišli su lijevo, a trag koji mi pratimo ovdje skreće desno.

— Dakle, nisu se sreli? — upita James sa zebnjom. — Ako tu više nema naših ljudi, to mogu biti samo Holliesovi.

Scalter šutke kimne glavom i navuče rukavicu. Popeo se na konja i polako krenuo desno. James i Thompson pođu za njim.

Jahali su još najmanje jedan sat. U daljini je odjeknuo pucanj, pa još jedan.

James tiho opsuje i potjera konja iz sve snage. Thompson izvadi oružje i krene za njim. Na Scalterovu se licu na trenutak pojavi nešto kao podrugljivi smiješak, a onda i on pođe za njima.

Napokon James opazi dvojicu ljudi kako pucaju iza stijene, ali nije mogao vidjeti na koga. Izvadio je revolver i zapucao iako je znao da s ove udaljenosti ne može pogoditi cilj. Želio ih je samo zaplašiti.

Dvojica nestanu iza stijene. Jeff Scalter, već prekaljen u mnogim pucnjavama, odmah pođe udesno da bi im prišao s leđa. U tom trenutku zapuca i Thompson, ali nitko se ne oglasi iza stijene.

Kad su stigli bliže, smjeste se u zaklon. James pažljivo proviri, ali nikoga ne opazi. Zapucao je nasumce, ali ona dvojica opet ne odgovore.

Prošle su dvije-tri minute napetog očekivanja, a onda se u daljini začuje topot kopita koji se udaljavao. James još jednom proviri i opazi Jeff Scaltera, koji im je pokazivo da napadači bježe i da mogu izići iz zaklona.

James ustane i spremi revolver, pa pođe prema mjestu prema ko-

jem su pucala dvojica nepoznatih napadača. Srce mu je ludački tuklo.

Michella je sjedila naslonjena leđima na stijenu. Nije se micala. Bila je blijeda. James joj brzo pride i uhvati je za ruku. Glasno je odahnuo. Bila je onesviještena. Brzo se vrati do konja i uzme čuturicu.

Nalio je vode u dlan i počeo trljati sljepoočnice. Neliko trenutaka poslije toga djevojka otvori oči. Gledala je prazno pred sebe, a onda prepozna Jamesa. Vrisne radosno i zagrli ga. Iznenada počne glasno plakati.

— Što se dogodilo? — upitao je nježno. — Toliko sam se zabrinuo za tebe. Zašto si pobjegla?

Djevojka ne odgovori. I dalje je plakala grčevito ga stežući u zagrljaj. Napokon pokaže rukom iza stijene na koju je bila naslonjena.

James je uhvati za ruke i skine ih sa svojeg vrata, pa pođe iza stijene. S ružnom ranom na vratu, širom otvorenih očiju, ležao je Backwith još držeći u ruci revolver. James se sagne i sklopi mu oči a onda se vrati djevojci.

Michelle ga grčevito zagrli kad joj je prišao. Još je plakala. Thompson i Scalter stajali su podalje od njih i nešto razgovarali. James je čekao da se Michelle malo smiri.

— Michelle — upitao je — zašto si otišla?

Polako je podigla glavu i obrisala suze.

— Ne znam ni sama — kazala je tiho. — Odjednom nisam više mogla izdržati na ranču. Činilo mi se da me nešto steže oko vrata i... i da ću se ugušiti... Morala sam pobjeći... Činilo mi se da ću poludjeti ako ostanem...

— To je ludost. Tako sam se zabrinuo.

— Znam i ja da je to ludost, ali zaista nisam više mogla izdržati... Pošla sam na očev grob ne bih li se tamo smirila... oprost mi, James.

On tek sad opazi da djevojka ima opasač, ali u koricama nije bilo oružja.

— Dobro je što si uzela revolver — rekao je. — Gdje ti je oružje?

— Backwith mi ga je uzeo — prošaptala je.

— Backwith? — James je pogleda iznenađeno. — Zašto bi ti on uzeo revolver?

Djevojka opet zaplače i on je nježno pomiluje po kosi. Polako se pribrala i opet obrisala suze.

— Jahala sam kad su se ona dvojica, Holliesovi ljudi, odjednom pojavili ispred mene. Pokušala sam pobjeći, ali su me uhvatili. Zlobno su se smijali gledajući me... — Govorila je brzo i isprekidano. — Onda se iznenada pojavio Backwith. Bila sam se obradovala, ali... počeli su razgovarati kao stari prijatelji... Bila sam zaprepaštena. Shvatila sam da je Backwith poslije one svađe prešao na Holliesovu stranu... Došlo je do prepirke... Oni su me htjeli odvesti svom gazdi, a Backwith me želio zadržati za sebe... rekao je da će mu to biti nagrada za ono što je radio za McTroneyjeve...

— Gad — procijedi James.

— Oni su bili uporni — nastavila je — i došlo je do pucnjave. Onda ste na sreću došli vi...

James s mržnjom pogleda prema mjestu na kojem je ležao Backwith. On mu je bio obećao da će se osvetiti i naučio je to učiniti preko Michelle kad mu se ukaže prilika.

Pomogao je djevojci da ustane.

Pošli su prema Scalteru i Thompsonu. Scalter je upravo odnekud dolazio i sjahao je s konja. James im ponovi djevojčinu priču i Thompson počne psovati kad je čuo što je Backwith uradio. Scalter ne reče ništa. Samo je neodređeno gledao pred sebe.

Sve je dobro završilo — reče James. — Vratimo se.

Scalter i Thompson podoše k svojim konjima. James zagrli djevojku i šapne:

— Mislim da sad ne bismo išli na grob tvojeg oca... Scalter bi vjerojatno šutio, ali nisam siguran da bi Thompson držao jezik za zubima...

Pogledala ga je kratko, a onda kimnula s razumijevanjem. Uzjahali su i pošli na ranč.

James bi povremeno pogledavao Scaldera. Iako se činilo da je Scalter miran, Jamesu nije mogla promaknuti promjena na njegovu licu.

Pritjerao je konja bliže njegovu. Scalter ga i ne pogleda. Neko, su vrijeme jahali šuteći.

— Scaldere, što je bilo? — upita tiho James.

Scalter ga pogleda ali ne reče ništa.

— Pitao sam, što se dogodilo? — upita opet James.

Revolveraš tiho uzdane. Pogleda Michelle i Thompsona, koji su jahali nekoliko koraka iza njih.

— Nije moja stvar, Powerse — reče tiho. — Ja sam plaćen da pucam a ne da razmišljam, ali ipak... ona je lagala. Ne znam zašto, ali je lagala.

James ga je gledao ne vjerujući.

— Ne vidim razloga za to — reče. — I zašto misliš da je Michelle lagala?

— Ako si dobro ispričao ono što ti je rekla — činilo se da je Scalter siguran u ono što je govorio — onda imam razloga da posumnjam u njene riječi. Rekla je da su je ova dvojica pričekala i uhvatila, a onda se pojavio Backwith... Malo sam razgledao okolo... Ona nije dolazila iz ovog smjera kad su je napali već se odnekud vraćala, i to ne sama... S njom je bio još jedan jahač...

Osim toga, nigdje nisam našao tragove četiri konja, mjesto gdje su navodno oni bili prije nego što je došlo do svade... Razgledao sam okolicu i kad sam čuo njenu priču, vidio sam da se mnoge stvari ne podudaraju s onim što sam našao...

— Pričinjavaju ti se gluposti, Scaldere — dobacio je James podrugljivo. — A zašto bi ona lagala?

Scalter ga pogleda bezizražajno pa se okrene na drugu stranu. Za njega je razgovor bio završen.

James se vrati djevojci. Ne spomene joj ništa o razgovoru sa Scalterom. Povremeno bi je pogledao ispod oka, ali bi na njenom licu mogao zapaziti samo preplašenost. Onda se postidi samog sebe što je sumnjao u nju. Ako je Scalter i govorio istinu o tragovima, to je mogla biti samo čudna podudarnost i ništa više.

Zabrinjavalo ga je da li u blizini ima još Holliesovih ljudi osim one dvojice. Pažljivo je gledao pred sebe ne bi li uočio kakvu opasnost. Vidio je da je i Jeff Scalter napet.

Odahnuo je kad su pred sobom ugledali ranč.

VIII

Crv sumnje kopkao ga je tokom noći. Cijele se noći okretao u krevetu. Ima li istine u Scalterovim riječima? Zašto bi, do vraga, Michelle lagala ili izmišljala? Pokušavao je pronaći razlog, ali bezuspješno.

Nije gotovo ni doručkovao. Izašao je pred kuću i pripalio cigaretu. Stajao je nekoliko trenutaka, a onda odlučno pošao prema staji. Izišao je vodeći konja za uzde.

— Da podem i ja? — Jeff Scalter je stajao na dvorištu. Činio se da pogada kamo se uputio James.

— Nije potrebno — odvrati James suho i prode pokraj njega. — Brzo ću se vratiti.

U tom trenutku izide i Michelle.

— Kamo ćeš? — upitala je Jamesa.

— Idem pogledati ljude na pašnjacima — slagao je.

— Vratit ću se do ručka.

Kad se udaljio od ranča, pošao je u suprotnom smjeru od onog jučerašnjeg. Kad je bio siguran da ga s ranča više ne mogu vidjeti, okrenuo je konja u drugom smjeru.

Ubrzo je pronašao tragove triju konja: Scalterova, Thompsonova i svoga i pošao tim tragovima. Malo po strani spazio je tragove koje su ostavili kad su se vraćali.

Jahao je dalje pazeći da ne uleti u zasjedu. Holliesovi su ljudi lako mogli biti blizu.

Stigao je do mjesta gdje su jučer pronašli djevojku. Pošao je malo dalje i sjahao. Počeo je pretraživati. Ubrzo je pronašao tragove dvaju konja i pošao tragom. Nije bilo sumnje da su vodili prema stijeni iza koje su bili Michelle i Backwith.

Vratio se i pošao na drugu stranu. Tražio je tragove, ali uzalud, sve dok nije zašao iza zaklona u kojem su se skrivala dvojica napadača. Njihovi su tragovi dolazili iz sasvim drugog smjera nego prijašnja dva, a vidjelo se i u kojem su smjeru pobjegli.

James opsuje u sebi. Dakle, Scaldar nije lagao. Ipak, još nije ništa shvaćao. Vratio se konju i uzjahao. Pošao je dalje uz ona prva dva traga.

I u slijedećih pola sata još je pratio tragove. Dosad su oni vodili nekom vrstom puta kojim su se služili McTroneyjevi kauboji kad su išli na pašnjak ili se vraćali s njega. Sad su skretali ulijevo. James skoči na zemlju. Ovdje je zemlja bila mekša i na njoj nije bilo drugih tragova.

Nije bio osobiti tragač kao Scaldar, ali ono što mu se na putu činilo ovdje se potvrdilo. Nije bilo nikakve sumnje: jedan je jahač otišao u smjeru kojim se i on kretao, a dvojica su se vratila. Za trenutak je razmišljao, a onda nastavi dalje.

Tragovi su vodili prema šumi. Izvadio je revolver i provjerio da li su svi meci u bubnjiću. Spremio ga je u korice i produžio. Ovo mu se sve manje svidalo.

U šumi je bilo malo teže pratiti tragove. Sjahao je i, držeći u jednoj ruci revolver a u drugoj užde, oprezno nastavio.

Kroz šipražje u daljini opazio je brvnaru. Privezao je konja i sagnut nastavio dalje. Zastao je dvadesetak metara od kolibe. Nije mogao zapaziti nikakvoga znaka nečije prisutnosti.

Čekao je nekoliko minuta, ali ništa se ne dogodi. Sagnuo se još više i skrivajući se iza grmlja prišao ku-

ći s druge strane. Ovdje nije bilo prozora. Brzo je i tiho prišao k zidu, naslonio se i napeto osluškivao. Ništa se nije čulo.

Obišao je oko ugla i stao kraj prozora. Sagnuo se i pažljivo provirio. U kući nije bilo nikoga. Ipak, držeći u ruci pripravan revolver, udari nogom vrata i baci se na pod. Ništa se ne dogodi. Koliba je bila prazna. Ustao je i spremio revolver.

Prostorija u kojoj se nalazio bila je oskudno namještena. Bio je ondje samo klimavi stol i trošna stolica, u kutu uski krevet načinjen od grubo istesanog drva.

Sa stražnje strane kuće su bila još jedna vrata, što su vjerojatno vodila u ostavu. James ih gurne, ali bila su zaključana. Udario je nekoliko puta nogom i vrata se s treskom otvore.

Bila je to mala prostorija bez prozora. Slama na podu nekome je očigledno služila kao ležaj, a u kutu je bio smotan pokrivač ispod kojeg se vidio mali prljavi jastuk. James priđe i podigne ih.

Ispod jastuka je bilo nekoliko komadića konopca, na čijim se krajevima vidjelo da je bio presječen. James nije ni jednog trenutka posumnjao čemu je ovaj konopac služio.

Ovdje je netko bio svezan.

Izišao je i obišao brvnaru. Na grmu opazi komadić tkanine i polomljene grančice. Zarobljenik je pobjegao ovuda. James pogleda tkaninu.

Bila je skupa. Vidao je da imućniji ljudi šiju odijela od takve tkanine.

Baci tkaninu i vrati se pred kuću. Tražio je dalje. Nešto mu je govorilo da još nije pronašao sve što bi trebalo. Našao je trag jednoga konja koji je došao do kolibe. Drugi trag je došao iz smjera iz kojeg je stigao James.

— To je nemoguće — nije mogao da ne kaže glasno.

— Ne, to je nemoguće...

Skočio je na konja i potjerao ga na ranč.

Činilo mu se da napreduje sporo iako je konj jurio galopom. Prošao je kraj mjesta gdje su pronašli Michelle. Odjednom se James nečega sjeti, okrene konja i vrati se.

Skočio je na zemlju. Backwithovo je tijelo još ležalo na istom mjestu. Rekao je kaubojima da ga dođu pokopati, ali oni još nisu stigli.

Jedva je izvukao revolver iz Backwithove ukočene šake. Polako je okretao bubnjić. Iznenadio se i ne vjerujući odmahivao glavom. Gledao je tupo pred sebe.

*

Još izdaleka je začuo pucnjavu. Potjerao je konja galopom. Zastao je na jednom brežuljku. U podnožju se vodio pravi mali rat. Hollies je napao.

Već je htio potjerati konja prema ranču, ali mu ruka zastane u pola pokreta. Neki izraz sjete pojavi mu se na licu. Da li je sve ovo imalo svrhe? Da li se on još imao za što boriti? Gledao je bezizražajno kako se ubijaju Holliesovi i McTroneyjevi ljudi. Ne, ovo ipak nije mogao mirno gledati. Ovo je trebalo još odavno spriječiti, ali ga je ljubav prema Michelle zaslijepila i on je pristupio McTroneyjevima.

Jedan je jahač prilazio ali ne s ranča nego s druge strane. Bilo je očigledno da ide prema Jamesu. Jahač je polako. James ga odmah prepozna — Marvin.

Uzdahnuo je teško. Otkako je došao u Stokery, znao je da će se to prije ili poslije dogoditi. Plašio se toga susreta, ali sad je začudo bio potpuno miran. Sjahao je i izvukao oružje. Provjerio je da li su svi meci u bubnjiću, a onda spremio pištolj i pripalio cigaretu.

Marvin sjaše. Malo je raširio noge i primaknuo ruku revolveru. Nekoliko je puta ispružio i savio prste.

— Jesi li spreman, Powers? — upitao je tiho.

— Ne želim to — James baci opušak u stranu.

— Znam da ne želiš — Marvinovo se lice razvuklo u blijedi osmijeh — ali ja želim. To će mi donijeti dosta novaca. Hollies će biti široke ruke kad čuje da si mrtav.

— Zar ti ljudski život vrijedi tako malo? — upita James. — Može li se to platiti svim novcem svijeta?

— Nisam došao raspravljati s tobom — Marvin se naglo uozbilji. — Dat ću ti priliku. Potegni prvi.

James je znao da je ovaj revolveraš brži i da mu neće mnogo pomoći to što će prvi potegnuti. Vidio je već Marvinu na djelu i znao je da je proketo brz.

Marvin je stajao mirno kao kip i čekao da njegov protivnik prvi potegne. James osjeti kako se znoji. Počeo je osjećati strah.

Vrijeme je prolazilo, ali se ništa nije događalo. Jamesu se činilo da je prošla vječnost.

Munjevito je pružio ruku prema oružju i načinio pokret kao da će krenuti ulijevo, ali se bacio na drugu stranu. Još u padu je izvadio oružje.

Nijedan se mišić na Marvinovu licu nije pomakao kad je potegao oružje. Bio je tako brz da se Jamesu učinilo da još nije ni ispravio oružje kad je potegao okidač.

James krikne kad je osjetio oštar bol u lijevom ramenu. Stisnuo je okidač i njegovo oružje zagrmilo, a on se otkotrlja u stranu. Marvinov metak udari tako blizu njegova vrata da ga je okrnulo.

James još jednom pritisne okidač, ali njegov metak odleti viskoko u zrak. Bol u ramenu i kotrljanje ometali su ga u preciznom gadanju.

Osjeti ledene trnce. Svakog trenutka će ga pogoditi Marvinov metak. Ali ništa se ne dogodi.

Marvin je stajao na istom mjestu kao kip i njegovo je oružje još bilo upereno u Jamesa. Onda mu ruka klone. Na usnama mu se pojavi tanak mlaz krvi. Zaljuljao se i pao licem u travu.

James ustane i pride mu. Nogom ga okrene na leđa. Marvinova košulja je na prsima postajala sve crvenija. Bio je mrtav.

James glasno odahne. Imao je sreće, mnogo sreće. Njegov je metak bio precizan. Nije gađao Marvinu u prsa, samo je u strahu za svoj život pucao prema njemu. Sreća je bila na njegovoj strani.

Napunio je revolver i uzjahao držeći se za ranjeno rame.

Bitka na ranču još je trajala. Iznenada James opazi kako iz grada galopom dolazi skupina jahača.

Netko od Holliesovih ljudi ih također opazi. Netko je počeo nešto vikati i nekoliko trenutaka zatim počeli su uzmicati. Skočili su na konje i pojurili prema Holliesovu ranču. Jahači koji su stizali na ranč opaze ih i skrenuše s puta, u potjeri za njima.

McTroneyjevi ljudi izidoše iz zaklona vičući radosno. Jeff Scalter prvi opazi Jamesa i pode mu u susret.

— Što se dogodilo? — upita kad je opazio da krvari.

— Da li je Michaelle na ranču? — upita James umjesto odgovora. — Moram s njom razgovarati.

— Jest, na ranču je. Ipak, što god misliš o njoj, moram priznati da je hrabra djevojka. Hollies je došao s posljednjom ponudom, kako je rekao: da prodaš ranč ili će napasti.

Vjerojatno je mislio da će ostaviti na nju dojam sa svim svojim ljudima, ali se ona nije zbunila. Izvadila je oružje i pucala mu u stopala. Tada je nastao pakao...

James ga više nije slušao. Sjahao je pred kućom i nogom otvorio vrata. Michelle skoči iza stola kad ga je opazila i zabrinuto ga pogleda kad je opazila krv.

— Jamese, što je bilo? — upitala je preplašeno. — Gdje si bio? Tako sam se uplašila kad je došao Hollies...

James ju je gledao s mržnjom.

Koraknuo je prema njoj. Ona ga je gledala užasnuto, a onda ustuknula nekoliko koraka i hladnokrvno ga pogledala u oči. Iznenada je zaplakala.

— Ne moraš se truditi, Michelle — rekao je James grubo. — Ovaj ti put suze neće pomoći.

Kao što je iznenada počela plakati, tako je i prestala. Probljedila je i srušila se na stolicu.

— Znaš istunu? — procijedila je.

— Mislim da znam — kimnuo je — ali želim je čuti od tebe. Zašto, Michelle, zašto?

Sagnula je glavu i dugo šutjela. Onda je polako podigla pogled i duboko uzdahnula.

— U redu, sve ću ti ispričati — kazala je tiho. — Možda će ti izgledati čudovišno ovo što ćeš čuti, ali John me volio, ne kao brat sestru već kao muškarac ženu. Zato te je i mrzio kad si mi se počeo udvarati.

Začudo, otac na to nije obraćao pažnju. Pohlepa za novcem i ovo prokletu imanje pomračili su im umove. Bili su bolesni, poremećeni umom... Onoga dana kad su ubili oca bio je samo jedan napadač, kojega je John ubio. Uhvatio me zatim i rekao da mu sad, kad je otac mrtav, ništa više ne stoji na putu i da ću biti njegova. Vidjela sam ludilo u njegovim očima, uspjela sam se nekako oteti, on se okrenuo prema konju, mislim da je u torbi imao rakije... dohvatila sam očev revolver i pucala mu u leđa...

— A Backwith? Što je on imao s tim?

— On? On mi je one noći poručio da mi mora nešto vrlo važno reći...

Lagala sam ti, nisam željela da me zamrziš jer što bi djevojka noću tražila kod muškarca koji joj nije nitko i ništa... Nisam te željela izgubiti...

Prišla mu je i zagrlila ga. Grubo ju je odgurnuo.

— Lažeš, Michelle — procijedio je gnjevno. — Rekao sam ti da znam sve. Znam da si ubila svojeg brata.

A i Backwitha. Mislila si da to neću saznati.

— Nisam to učinila! — vrisnula je.

— Jesi, prokleta bila! — brzo joj je prišao u pljusnuo je. Zateturala je i pala na pod. — Jest, učinila si to! Htjela si ubiti i mene i mogeg oca. Ti si čudovište...

U njenim je očima iskrila mržnja. Odjednom je James više nije mogao prepoznati. Izgledalo je da se više ne može svladati.

— Jesam, ubila sam ih obojicu! — vrištala je i histerično se smijala. — I Backwithu sam stavila samo jedan metak u revolver, kao i tebi i tvom ocu... Trebali ste mi samo dok ste mi mogli poslužiti... Zar si ti, budalo jedna, mislio da te zaista volim? Nikoga ja nisam voljela. Dala sam sudbini da odabere... Stavila sam vam po jedan metak, a onda sam onoj dvojici rekla da se netko šulja oko zatvora... I Backwithu sam učinila isto jer sam znala da ćeš poći u potragu za mnom... Nisam se nadala da će me pokušati silovati i da ću ga morati ubiti...

James ju je netremice gledao. Zar je to bila djevojka koju je volio? Ne, to nije bila Michelle McTroney kakvu je on poznavao. To je bila neka potpuno druga žena, neka njemu nepoznata osoba. U njemu su se mijesale tuga, razočaranje, mržnja... Osjetio je da bi mogao zaplakati.

Okrenuo se i prišao prozoru. Gledao je van, ali ništa nije vidio. U mislima je bio negdje daleko, ni sam nije znao gdje. Jedino je znao da se užasno osjeća.

— Što ćeš sad učiniti? — Michelin glas kao da je dolazio iz daljine.

— Što ću učiniti? — ponovio je odsutno, više sebi nego njoj. — To je trebao učiniti tvoj otac... Ti si bolesna... ti bi morala otići u bolnicu...

Polako se okrenuo prema njoj držeći se za ranjeno rame. Ona je u ruci držala revolver uperen u nje. Pogledao ju je ravnodušno kao

da je to i očekivao. Stajao je bezvoljno. Gotovo mu je bilo svejedno da li će pucati ili ne.

— Sad mi više nisi potreban, Jamese — opet je bila izgubila razum. — Više mi nisi potreban...

Smijala se odsutno uživajući u svojem nadmoćnom položaju. Činilo se da još ne želi povući obarač i da želi vidjeti Jamesa kako se plaši, ali on je još mirno stajao.

Odjekne pucanj...

Kao da ju je neka nevidljiva ruka podigla sa zemlje, Michelle se popne na prste izatetura unatrag. Revolver joj ispadne iz ruke. Uхватила se za rub stola, ali snaga joj popusti. Sruši se.

Puščane cijevi nestane s prozora i uskoro zatim otvore se vrata i uđe visok sredovječan čovjek. Iako ga nikad nije vidio. James je znao tko je on.

— Vi ste Lew McTroney? — reče.

— Jesam — odrešito će muškarac.

— Ubili ste svoju kćer — James je to rekao kao da je to najobičnija stvar na svijetu.

— Ona nije moja kći — odvratio je Lew McTroney mrko. — Kad je Johnova majka umrla, uz put smo pronašli spaljena kola... Banditi su sve pobili osim jedne male djevojčice... Uzeo sam je kao kćerku. Voljela je Johna, ne znam kako je saznala da joj nije brat. Ubila ga je kad mu je to rekla, a on ju je udario.

Onda su me ona i Backwith odveli u neku brvnaru... Ne znam zašto i mene nisu ubili. Bila je bolesna... Muškarci su ludovali za njom i ona je to iskorištavala.

Nastala je duga mučna tišina.

— A ja sam je volio. — prošaptao je James. Sve mu se činilo kao daleki san.

— Bila je zla — rekao je rančer tiho. — Hollies je mrtav, ali ova je pobjeda bila preskupa... Da nisam naišao na šerifa Smitha, koji se vraćao iz potjere za nekim uboj-

com kad sam pobjegao iz brvnare, tko zna kako bi se sve ovo završilo...

Opet duga i mučna tišina. James je bezizražajno gledao Michellino nepokretno tijelo.

— Ti si Powers? — upitao je McTroney.

James ne odgovori.

— Čuo sam da si ti ovdje vodio glavnu riječ dok nije bilo mene i... Johna... hvala ti. Znam da ti je John učinio mnogo zla. Nije me htio slušati. — rančerov je glas djelovao slomljeno. — Smith je oblasni šerif i postaviti će mi možda neka neugodna pitanja... Možda neću neko vrijeme biti ovdje, ali moj će novac sve riješiti... Ako želiš, ostani i dalje na ranču i vodi ga dok se ja ne vratim. Dobit ćeš posao predradnika i dobru plaću.

— Previše je zla u ovoj zemlji i previše krvi — odvratio je Jamesa s gorčinom i gađenjem.

Teško je uzdahnuo. Prošao je kraj McTroneyja i izišao. U dvorištu je bilo mnogo nepoznatih ljudi, članova skupine koju je doveo McTroney. Stiskajući zube od bola, James je uzjahao i potjerao konja. Nije se više nijednom ogledao. Sve mu se ovo gadilo.

Osjećao je u sebi golemu prazninu. Nije znao kamo bi krenuo. U Dullnessu ga je čekala Dorthy Norton, ali da li je, poslije svega, imao prava vratiti se njoj? Poći će u Stokery da mu liječnik izvadi metak iz ramena, a onda tko zna... Možda bi doista bilo najbolje otići k Dorothy i sve joj ispričati, pa neka ona sama odluči. Tko bi znao što je najbolje?

Hladan je vjetar počeo puhati sa sjevera. Uskoro će i zima.

J. Mark

PRAVI PRIJATELJ

U daljini sam ugledao kolibu koja je nekad služila kao postaja Pony Expressa. Iz dimnjaka se izvijala tanka plavičasta nit dima. To je bio pouzdani znak da je Sam bio tamo.

Dobri, stari Sam. Na njega se čovjek može uvijek osloniti, pomislio sam ne bez grižnje savjesti.

Moram priznati da mi je odlanulo. Potajno sam se pribojavao da me neće čekati u toj kolibi blizu Južnog prolaza kao što mi je rekao prije nego što je sav izvan sebe od bijesa odjahao iz Fort Bridgera. Da se to dogodilo, ne bih imao nimalo prava da ga za to okrivim. I samom mi je bilo jasno da više ne smijemo ni trenutka oklijevati, jer se vrlo lako moglo dogoditi da uskoro padne novi snijeg. Zime u Wyomingu vrlo su oštre i dugo traju. Da se to dogodilo, ne bi nam preostalo ništa drugo nego da čekamo proljeće u Fort Bridgeru, a to ni po koju cijenu nismo smjeli dopustiti. Sreća nam je, ionako, već bila više nego sklona.

Prije mjesec dana saznali smo da je komandant garnizona u Fort Bridgeru razglasio da namjerava otkupiti stotinjak grla stoke da bi osigurao hranu za svoje vojnike do sljedećeg proljeća. Birokrati iz Washingtona su opet nešto zabrljali, pa mu nisu poslali dovoljnu količinu namirnica. Kako u cijeloj oblasti više nije bilo rančera koji bi mogli skupiti toliko grla, Sam i ja smo bez mnogo razmišljanja otjerali nešto više od devedeset goveda do tvrđave. Kao što sam već rekao, sreća nas je uistinu poslužila, jer samo dva dana, pošto smo prešli Južni prijelaz, pao je snijeg. Nas to više nije smetalo, jer smo bili u nizini.

Drugog dana smo pred sobom ugledali Fort Bridger. Pukovnik Elmer potpuno je izgubio svaku nadu da će osigurati hranu za svoje vojnike, pa nam je bez cjenkanja platio svotu koju smo tražili. Sam i ja smo bili izvan sebe od sreće, jer se ni u snu nismo mogli ponadati da ćemo dobiti četrdeset dolara po grlu. Zbog toga se Sam vjerojatno nije

odviše protivio kad sam mu predložio da proslavimo uspješno obavljeni posao. Dva dana se nismo trijeznili, a onda sam upoznao neku vihljastu crnku koja je radila kao konobarica u salunu »Alamo«. Zaljubio sam se u nju čim sam je ugledao, a činilo se da ni ona nije prema meni bila ravnodušna.

Da ne duljim, završili smo u sobi koju smo Sam i ja unajmili u nekom jeftinom prenoćištu. Samo po sebi razumiye se da je moj prijatelj morao potražiti drugi smještaj. Zbog toga se nije ljutio, ili barem to nije pokazao. Živce je izgubio tek onda kad sam mu nakon tri dana rekao da mi ne pada ni na kraj pameti da uskoro odem iz grada. To je, očito, bilo previše čak i za Sama. Sav se zapjenio i zauriao da ćemo morati u Fort Bridgeru dočekati proljeće ako ostanemo još samo jedan dan. Na kraju mi je podrugljivo rekao da sam slijepac jer »ne vidim da je ta mala namiguša sa mnom samo zbog mog novca«. Ozbiljno sam se naljutio što mu je tako nešto uopće moglo pasti na um, no on me nije ni slušao. Rekao je da se odmah vraća na ranč. Ipak se malo smekšao, te dodao da će me dvadeset i četiri sata čekati u kolibi blizu Južnog prolaza.

— Neka sam proklet ako to bude duže čak i jednu sekundu! — viknuo je na kraju.

Na žalost, uskoro sam shvatio da je Sam imao pravo. Ona mala drolja je shvatila da mi više nije preostalo mnogo novca, te se naglo počela hladiti. Sam je iz opreznosti kod sebe zadržao gotovo sav novac koji smo dobili od prodaje stoke, a meni je dao tek pedesetak dolara da se malo proveselim. Obećavao sam joj brda i doline, ali njoj do mojih obećanja nije bilo stalo. Tražila je da joj kupim nekoliko haljina, a ja to nisam mogao učiniti. Nakon toga se jednostavno odšetala iz moje sobe, bolje rečeno iz mog života.

Osjetio sam grižnju savjesti kad sam shvatio da je Sam imao pravo, ali nije mi bilo previše žao. Na kra-

ju, dobro sam se proveselio. Na ranču sam gotovo podivljao. Već sam bio i zaboravio kako izgledaju žene, a kamoli da sam imao prilike uživati u njihovim milovanjima.

Osedlao sam konja i požurio za Samom. Ni na trenutak nisam posumnjao da neće ispuniti prijetnju. Na svu sreću, do krajnjeg roka koji je postavio preostalo je još nešto više od devet sati, a to mi je bilo dovoljno da stignem do Južnog prolaza, svakako, ako požurim.

Na nesreću, uskoro je počeo padati snijeg. Kako sam se uspinjao, pahuljice su bile sve gušće. Ipak nije sve bilo tako crno jer je moj konj bio odmoren, tako da je lako napredovao.

U sam sumrak ugledao sam kolibu. Noć se brzo spuštala, pa se potpuno smračilo kad sam se približio. Više nisam htio nepotrebno umarati konja te sam sjahao i poveo ga za sobom. Životinja se, odjednom, uznemirila. Tek krajnjim naporom uspio sam je smiriti. Tada sam shvatio što je bio uzrok njezinom čudnom ponašanju. Iako je tama bila prilično gusta, iza kolibe sam ugledao neke tamne mrlje na snijegu. Tišinu je prekinulo stravično zavijanje izgladnjelih vukova.

— Do vraga, što je sa Samom? Nije valjda iznenada oglušio! — zabrinuto sam promrmlijao.

Iz navlake iza sedlá izvukao sam pušku i nasumce zapucao. Prestrašeno cviljenje i bolno zavijanje uvjerilo me da nisam uzalud potrošio metke. Mrlje na snijegu su se odjednom ispremiješale. Bilo mi je jasno da u pomanjkanju drugog plijena zvijeri proždiru ranjene i ubijene članove čopora.

Kad sam se potpuno približio kolibi, u desnoj ruci sam još držao pušku, a lijevom sam vodio konja. Privezao sam uzde za ogradu, iako sam znao da ni po koju cijenu ne smijem ostaviti konja napolju. Ujutro bih sigurno našao samo gomilu oglodanih kostiju.

U tom trenutku vrata kolibe su se otvorila. Umjesto Sama na njima se

pojaviо neki starčić. Nije bio viši od sto pedeset centimetara. Duga sije-
da brada dopirala mu je do prsa.

Bio je naoružan pištoljem. Kad je spazio da sam pušku uperio u njega, brzo je spustio oružje, zbunjeno se nasmiješio i rekao:

– Nisam očekivao da bi netko mogao naići po ovakvom nevremenu.

– Zar mislite da putujem iz užitka? – neljubazno sam odbrusio.

– Svakako da ne, baš kao ni ja – brzo je rekao, a onda je nakon kraćeg oklijevanja spremio pištolj u korice i dodao: – Bit će najbolje da uđete i ogriјete se. O svemu drugom možemo pričati i poslije.

Maknuo se u stranu i oslobodio mi ulaz. Prošao sam kraj njega i ogledao se. Unutrašnjost kolibe sastojala se samo od jedne prostorije. Na dnu sobe bilo je otvoreno ognjište. Iznad vatra bio je obješen veliki čadavi lonac, iz kojeg se širio ugodan miris. Tek tada sam shvatio koliko sam gladan.

Starac kao da je čitao moje misli. Ponovo se nasmiješio i rekao ljubaznim tonom:

– Upravo pripremam večeru. Bit će mi drago da mi se pridružite.

Još jednom sam se ogledao, ali Sama nisam nigdje vidio.

Tako dakle, ipak me ostavio na cjedilu, ogorčeno sam pomislio, ali sam ipak upitao starčića:

– Jeste možda vidjeli krupnog čvojeka?

On se trgnuo, a onda odmahnuo glavom.

– Ovdje samo od jutra, ali nitko nije prošao.

To mi je postalo sumnjivo, ali sam odlučio da o tome više ne govorim. Obuzele su me crne slutnje, jer Sam nije mogao tek tako ispariti, osobito onako krupan kakav je bio.

– Red je da vam se predstavim. Zovem se Noah Rockwell, iz Salt Lake Cityja.

– Mormon? – upitao sam ga i sumnjičavo ga pogledao.

Učinilo mi se da ga je moje pitanje naljutilo. Ako je bio i ljutit, uspijevao se suzdržati. Oko njegovih usta ponovo je zatitrao smiješak.

– Tako nas drugi nazivaju, iako smo mi samo sluge mornomske crkve.

Sjetio sam se da sam ostavio konja napolju, te sam odlučio da se najprije pobrinem za njega.

– Ako vas ne smeta, s nama će spavati i moj konj – rekao sam tonom koji mu je jasno davao na znanje da me ne zanima njegovo mišljenje.

Izišao sam iz kolibe i prišao životinji. To sam, čini se učinio u posljednjem trenutku, jer su se vukovi spremali da ga napadnu. Kako sam u ruci još držao pušku, brzo sam je podigao i nasumce zapucao. To je na kratko zaplašilo zvijeri.

Uveo sam konja i privezao ga za slomljenu gredu. Starcu to očito nije bilo po volji, ali nije ništa rekao. Tek tada sam se sjetio da nigdje nisam vidio njegova konja.

– Gdje je vaš konj? – upitao sam ga.

On je tužno odmahnuo glavom i uzdahnuo.

– Imao sam mazgu, ali su je pojeli vukovi. Jedva sam izvukao živu glavu.

Htio sam ga pitati kako namjera-
va stići do Salt Lake Cityja, ali sam se predomislio. To je bio njegov problem.

Pogled mi je zapeo za gomilu starčevih stvari koje su bile nabacane u kutu prostorije. Iznenadio sam se kad sam među njima ugledao metalnu čuturu. Takvu istu imao je i Sam!

Bila je to obična čutura kakvih je vjerojatno bilo na stotine, ali u mene se uvukao crv sumnje. Što sam o tome duže razmišljao, bio sam sve sigurniji da je taj stari jarac ubio Sama.

Sigurno ga je zatekao na spavanju, pomislio sam.

Da bih razriješio sumnje, ustao sam i uzeo čuturu.

– Mogu li otpiti malo vode? – upitao sam ga iako sam to već učinio bez njegova pristanka.

Čutura je bila sva izgrebena od duge upotrebe, baš kao i Samova. To mi je bilo dovoljno da potkrijepi ono što sam dotad samo pretpostavljao.

Odlučio sam još neko vrijeme pretvarati se i ne pokazivati nikakve sumnje.

Starac je bio zauzet pripremanjem jela. U jednom trenutku je iz džepa izvadio neku kožnatu vrećicu i njezin sadržaj istresao u lonac. Učinilo mi se da je to učinio kad je bio siguran da ga ne gledam.

Nedugo zatim uzeo je s gomile stvari dva metalna tanjura i u njih

Kojot to očito nije očekivao, pomislio sam i zapucao. Bio je dovoljan samo jedan metak da ga smirim zauvijek. Nisam osjetio grižnju savjesti.

– Tko zna koliko ih je već ubio na sličan način – ogorčeno sam procijedio.

S gnušanjem sam odgurnuo mrtvaca u stranu. Ljutito sam opsovao kad sam shvatio da se vatra zamalo ugasila, jer je starac u padu zahvatio lonac i izlio njegov sadržaj.

Tek tada sam vidio da se u loncu kuhao i velik komad mesa.

Možda je nožem htio razrezati meso, prestrujilo mi je mozgom, ali sam odmah odbacio takvu pomisao. Na kraju, sve je govorilo u pri-

**NEKA VAS
PONEDJELJKOM BUDI**

TOP
TJEDNIK
ODABRANIH
PRILOGA

TJEDNIK ODABRANIH PRILOGA

usuo gustu tekućinu. Namjerno sam mu okrenuo leđa, ali sam iz džepa izvadio ogledalce i namjestio ga tako da mogu pratiti svaki njegov pokret.

Nekoliko puta me je brzo pogledao, a onda je odmaknuo rub dugačkoga kaputa i iz korica izvadio nož bowie. To mi je bilo sasvim dovoljno. Naglo sam se okrenuo i trgnuo revolver. Vidio sam zaprepašteni izraz njegovog lica.

log mojoj pretpostavci. U takvim stvarima rijetko sam se varao.

Nisam želio provesti noć s mrtvacem, i to još takvim gadom, te sam ga nakon kraćeg oklijevanja odvuкао do vrata, otvorio ih i lešinu izbacio napolje.

Brzo sam zatvorio vrata jer su vukovi zaboravili oprez kad su osjetili miris krvi.

VA

LASO

EVA

erotika

SUPERSTRIP

Tom i Jerry

M

SIRIUS

MAGAZIN

erotika

Svaki
tjedan

Svaki
14 dana

Svaki
14 dana

Svaki
14 dana

Svaki
14 dana

Svakog
13. u mjesecu

Svakog
5. u mjesecu

Izlazi
povremeno

Svaki mjesec

— Posrnuli svetac je završio kako je i zaslužio — zadovoljno sam promrmljao.

* * *

Kad sam se drugog jutra probudio, vukova više nije bilo. Nije bilo ni leša. Izveo sam konja i osedlao ga, a onda sam odlučio pogledati iza postaje nadajući se da ću pronaći još neki trag koji će mi potvrditi da je Sam odista bio ovdje, iako je za to postojala minimalna vjerojatnost. Možda se onaj pokvareni mormon nije potrudio da prikrije tragove svoga gnusnog zločina, ali za to su se sigurno pobrinuli vukovi.

Kao što sam i očekivao, ništa nisam pronašao osim gomile izgledanih kostiju. Nisam se usudio ni pomisliti da bi to mogli biti posljednji ostaci mog prijatelja.

Vratio sam se konju i pogledao niz obronak koji je vodio do kobile. Pažnju mi je privukla neka tamna mrlja na snijegu. Najprije sam pomislio da je to neka životinja, ali kad sam malo bolje pogledao, shvatio sam da je to samotni konjanik.

— Baš me zanima što taj čudak u ovo doba traži ovdje promrmljao sam u bradu i tek tada sam se sjetio da bi netko s punim pravom mogao i za mene postaviti isto pitanje.

Nakon kratkog razmišljanja zaključio sam da je najpametnije vidjeti o kome je riječ. Da sam se i odmah udaljio iz kolibe, ne bi mu bilo teško otkriti tragove mog boravka. Iz iskustva sam znao da nije preporučljivo dopustiti da na tako kratkom razmaku iza mene putuje neznana. Nikad niste načistu o kome je riječ. Vrlo lako se možete namjeriti na neku ništariju koja će pričekati da se ulogorite i zaspite pa da vam presiječe vrat.

Osim toga, u kolibi su ostale starčeve stvari. Nije bilo isključeno da je taj tip iste sorte. Možda ga je čak i poznavao. Postojala je vjerojatnost da prepozna neki njegov osobni

predmet, kao što sam ja prepoznao Samovu čuturu. Tada moj život više ne bi vrijedio ni pola centa. To je bio najvažniji razlog zbog kojeg sam odlučio pričekati jahača.

Smotao sam cigaretu i pripalio je. Za svaki slučaj provjerio sam revolver, a onda sam ga opet zataknuo u korice. Izvukao sam pušku i naslonio je na kolibu nedaleko od mjesta na kojemu sam stajao.

Popušio sam još dvije cigarete prije nego što je konjanik dojahao do vrha obronka. Način na koji se klatio u sedlu učinio mi se poznatim. Kroz mozak mi je prostrujila neobična pomisao, ali sam je odmah odbacio kao nemoguću i suluđu.

Pa ipak, uskoro sam se uvjerio da je to točno. Jahač mi se svakog trenutka sve više približavao, pa sam jasno mogao vidjeti njegovo lice. Protrljao sam oči jer mi se učinilo da sanjam. Gotovo sam počeo vjerovati u duhove!

— Znao sam da ćeš me čekati, staro momče! — povikao je Sam kad je dojahao do mene.

Bio sam toliko iznenađen da nisam mogao ni pisnuti. Sam je očito pogrešno protumačio moju šutnju. Nelagodno se promisekoljio na sedlu, a s lica mu je nestalo osmijeha.

— U početku sam bio ljutit na tebe kad si mi priredio ono s onom vrtirepkom, ali sam ubrzo shvatio da imaš pravo. Na kraju, ne moramo se do kraja života lišavati svih zadovoljstava — rekao je tiho kao da se ispričava, a onda se nakašljao i još nesigurnije nastavio: — Odlučio sam da se i ja malo proveselim. Otišao sam u bordel...

Da sam to čuo u nekoj drugoj prilici, zacijelo bih se raspuknuo od smijeha, ali sad mi to nije bilo ni malo smiješno.

Sam je bio očito zabrinut zbog moje šutnje. Bio mu je dovoljan samo pogled na moje smrknuto lice pa da mu prisjednu sretni trenuci koje je proveo u bordelu u Fort Bridgeru.

– Zar nešto nije u redu? – upitao me sa zebnjom u glasu.

Nekoliko trenutaka sam se kolebao da li da mu ispričam što sam učinio, i to samo zbog njegovog glupoga hira, a onda sam odlučio da to zadržim za sebe. To ionako više nije bilo važno, kao ni činjenica da sam jadnog Noaha Rockwella ubio

da bih osvetio Samovu smrt. Ili sam barem tako mislio.

Jednom sam čuo izreku da je put u pakao popločen dobrim namjerama. To se i za taj moj događaj moglo reći.

Odmahnuo sam rukom i promrmljao:

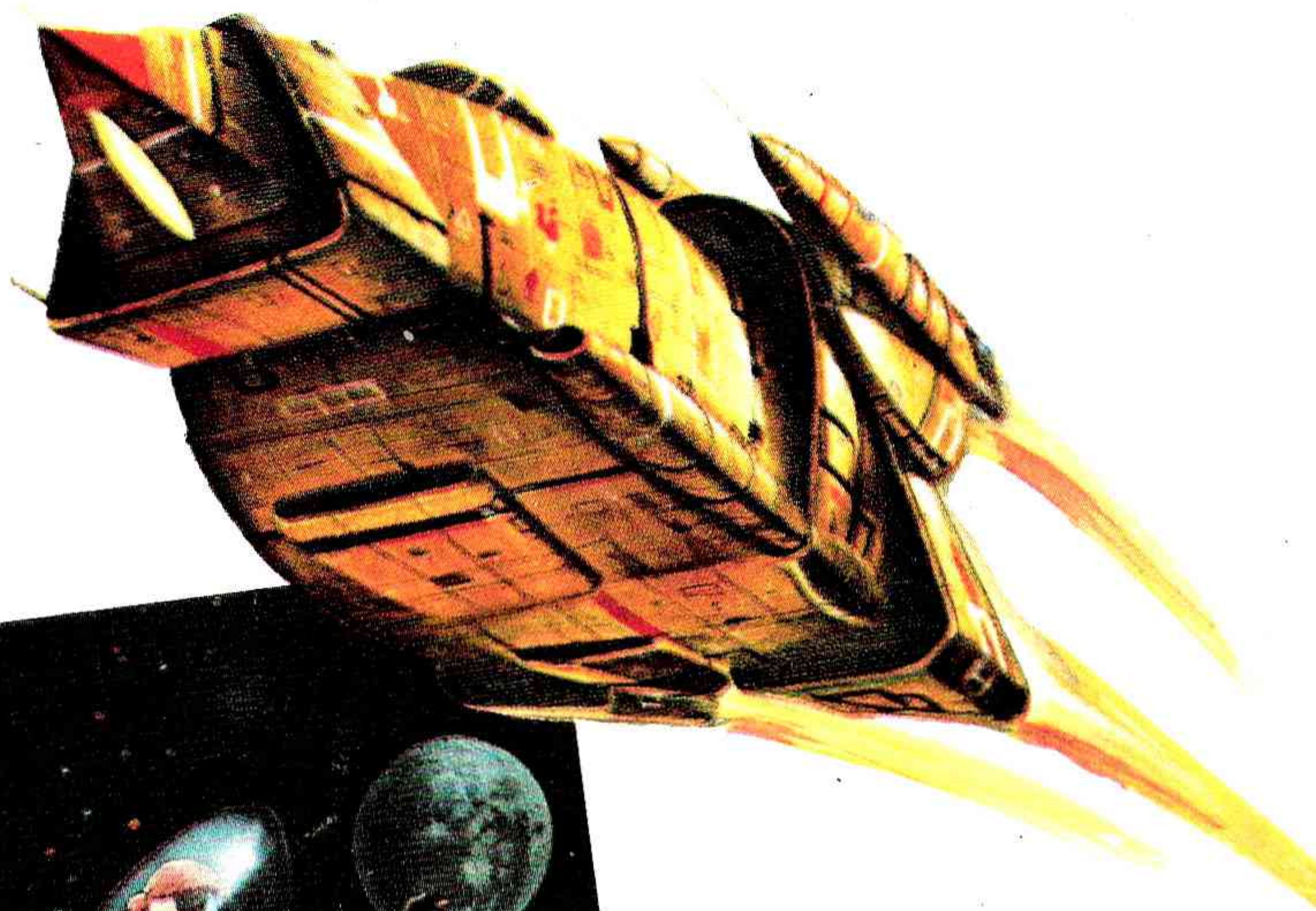
– Sve je u redu, Same!

U PRIPREMI:

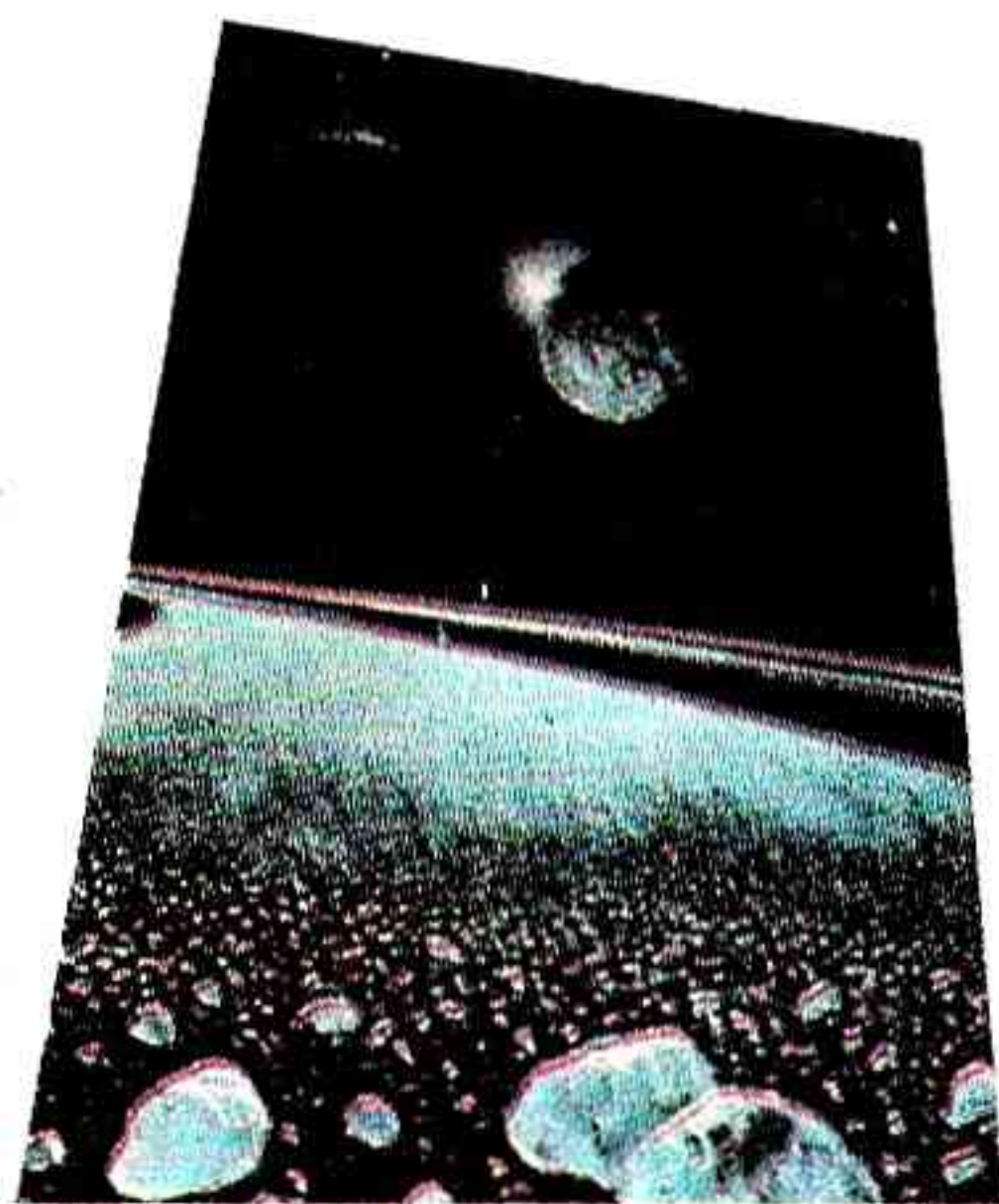
Charles Clermont
OPASNO NASLJEDSTVO

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 14.040 d, a za šest mjeseci 7.020 d. U cijenu je uračunat i pretplatnički popust. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa: NIŠPRO »Vjesnik«, Interna banka, Zagreb, broj 30101-833-2052 (00027 – LASO). Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 33,00, ASCH 234,00, SFR 27,00, HFL 37,00, SKR 116,00, FF 109,00, US\$ 17,00 (avionom US\$ 20,20), C\$ 24,00 (avionom C\$ 28,30), Australia £ 12,00 (avionom £ 15,00). Uplata na devizni račun 30101-620-16-3252051 kod Udružene banke Hrvatske, Zagrebačka banka, Zagreb (za »Laso« izdanje OOUR-a IRO).
Ekonomska propaganda »Vjesnik«, Agencija za marketing Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6.
Zadnja kolor stranica 75.000 d, c/b stranica 50.000 d
Oslobodeno plaćanja poreza za promet, mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI. 1973.
Rukopisi se ne vraćaju.

to je zvjezdani ples kroz prošlost,
sadašnjost i budućnost

SINUS

biblioteka znanstvene fantastike

Svakog 5. u mjesecu